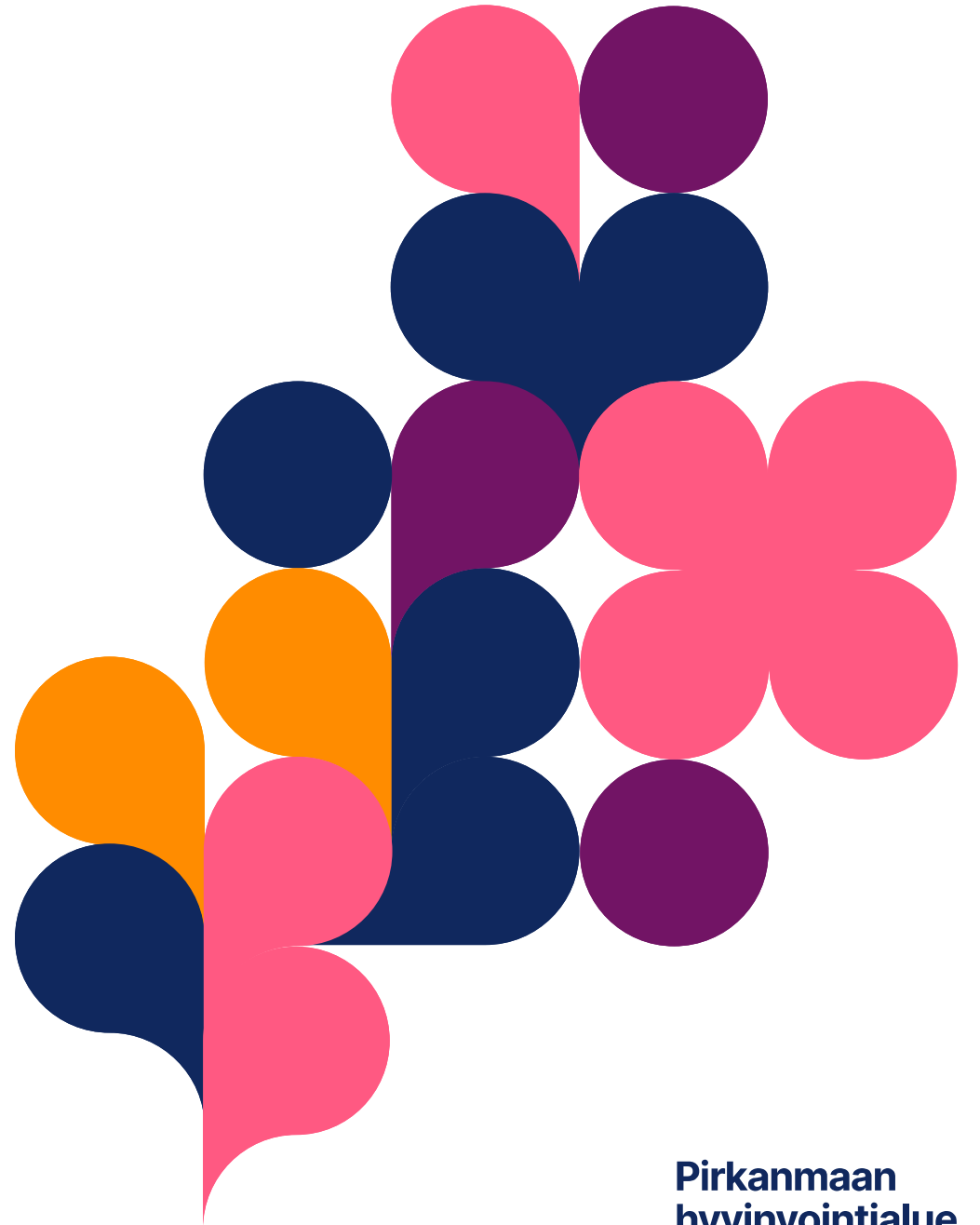

Osavuosisikatsaus

1-9/2024

Sisällysluettelo

Johdon katsaukset	3
Kooste toiminnan luvuista	9
Talouden sekä tavoitteiden toteutuminen	16
Pirkanmaan hyvinvointialueen tytäryhtiöiden tilannekatsaus	47
Investoinnit	49
Järjestämisen periaatteet	53
Strategian toimeenpano-ohjelman toteutuminen	58
Henkilöstötunnusluvut	60
Riskienhallinta	75
Lainat ja suojaukset	77

Johdon katsaukset

Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano sekä palveluiden verkoston kehittäminen etenevät suunnitellusti. Kansallisena kokonaisuutena verrattaessa Pirkanmaan hyvinvointialue lukeutuu hyvinvointialueiden edelläkävijöiden joukkoon. Tästä huolimatta uudistamisia ja organisaatorakentamistyötä on vielä paljon edessä. Kansallinen keskustelu hyvinvointialueiden tilanteesta jatkuu vilkkaana ja erityisesti talousnäkökulmat ovat olleet paljon esillä.

Vuoden kolmannen henkilöstön tyytyväisyyskyselyn, Fiilismittarin, tulokset heijastelivat edellisen kyselyn tuloksia. Työssä viihtyminen ja oman osaamisen hyödyntäminen ovat kokonaisuutena hyvinvointialueella erittäin korkealla tasolla. Lisäksi Fiilismittari-kyselyn vastaajamäärä oli kasvanut huomattavasti edellisestä kyselykerrasta.

Henkilöstön saatavuus on kokonaisuutena parantunut, mutta tiettyjen henkilöstöryhmien rekrytoinneissa näkyy edelleen kansallisen tason osaajapula. Työvoiman vuokrauksen kustannuksia on onnistuttu vähentämään huomattavasti vuoteen 2023 verrattuna. Tavoitteena on edelleen vähentää vuokratyövoiman käyttöä. Aluehallituksen asettaman ostopalvelutyöryhmän työ on lähtenyt hyvin käyntiin ja työryhmän loppuraportti on valmisteilla. Vaikka monien ongelmien on tunnistettu vaativan pidempiaikaista kehittämistyötä, osa ryhmän antamista ohjeistuksista ja linjauksista on jo tuonut mitattavia tuloksia.

Sosiaali- ja terveystaloudet, kuten myös pelastuspalvelut, on pystytty hoitamaan haastavasta tilanteesta huolimatta hyvällä tasolla. Hoitotakuun mukainen hoitoonpääsy toteutui erikoissairaanhoidossa 95 %, perusterveydenhuollossa 87 % ja suun terveydenhuollossa 83 %. Ikäihmisten ympärivuorokautisessa asumispalveluissa 97 % asiakkaista sijoitettiin alle kolmessa kuukaudessa. Pelastuspalvelujen (pelastustoiminta, ensihoito ja onnettomuuksienehkäisy) strategiset tavoitteet on pääosin saavutettu, mutta pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintavalmiusaikatavoitteiden saavuttamisessa on edelleen haasteita.

Hyvinvointialueen talouden tilanteen seuranta ja siten talouskehityksen ennustaminen vaikuttaa olevan aiempaa vakaammalla pohjalla. Tilikauden alijäämän ennuste on pysynyt ennallaan ensimmäisen kvartaalin jälkeen. Erityisesti ostopalveluiden kustannukset ylittävät merkittävästi talousarvion.

Vuoden 2024 aikana on käynnistetty useita eri hyvinvointialuetasoisia selvityksiä toiminnan tehokkuuden arvioimiseksi ja kehittämiseksi. Demokratiarakenteen arviointityö on loppusuoralla ja odottaa poliittista käsittelyä, organisaatorakenteen arviointityö on vielä kesken, kun taas strategian toteutumisen arviointi on saatu syksyllä alkuun. Myös muita esivalmisteluja tulevan strategian päivittämiseksi tai uudistamiseksi on tehty. Demokratiarakenteen kehittämistoimenpiteet otetaan käyttöön tulevalla valtuustokaudella.

Konsernipalvelut, johdon katsaus

- Tehtäväalueen toiminta ja talous toteutuvat edelleen pääosin suunnitellusti. Toiminnan pääpaino on ollut toimeenpano-ohjelman toteuttamisessa, strategisen monituottajuusohjelman valmistelussa, demokratiarakenteen ja organisaatorakenteen arvioinnissa, HR-organisaatiomuutosten toimeenpanossa, talouden tilannekuvan selkeyttämisessä sekä talouden tasapainotustoimenpiteissä.
- Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026–2027 taloussuunnitelman valmistelu on jatkunut tiiviinä. Poliittiseen päätöksentekoon on valmisteltu hyvinvointialueen tytäryhtiöille asetettavia tavoitteita vuodelle 2025. Hyvinvointialueen hallintosäätöä on päivitetty HR-organisaatiomuutosten johdosta. Ostopalvelutyöryhmän työskentely on edennyt suunnitellusti aikataulussa loppuraportointivaiheeseen. Palvelutuotantoa on tuettu palveluverkkopäätösten toimeenpanossa.
- Tehtäväalueella on käynnistetty aluehallituksen 26.8.2024 tekemän yhteistoimintaneuvottelujen päätöksen mukainen toimeenpano. Viime syksynä päättyneiden yt-neuvottelujen myötä tehtäväalueelle kohdistui yhteensä 2,3 M€ sopeuttamistoimenpiteitä. Toimenpiteet on toteutettu elokuun loppuun mennessä.
- Tehtäväalueen toimintakatteen ennustetaan ylittyvän 2,2 M€ ja 3,6 %. Ylitysennuste johtuu asiakasmaksusaatavien poistosta, mistä on valmisteilla talousarviomuutos, sekä Monetralta tehtävistä henkilöstöhallinnon ja talouspalvelujen ostoista. Keskustelut Monetrin kanssa erillistoimenpiteineen jatkuvat, jotta palveluostojen ylitys ei toteutuisi niin suurena. Korkotuotot kattavat ylityksen eikä siksi tehtävät vyörytykset palvelutuotantoon kasva.

Sote-palvelut, johdon katsaus

- Sote-palvelut on pääosin onnistuttu järjestämään hyvällä tasolla haastavasta tilanteesta huolimatta. Hoitotakuun mukainen hoitopaikka toteutui erikoissairaanhoidossa 95 %, perusterveydenhuollossa 87 % ja suun terveydenhuollossa 83 %. Ikäihmisten ympärivuorokautisessa asumispalveluissa 97 % asiakkaista sijoitettiin alle kolmessa kuukaudessa.
- Strategian toimeenpano-ohjelman tavoitteiden toteuttamista on jatkettu. Uusia toimintamalleja ja digipalveluja on otettu onnistuneesti käyttöön, esimerkkeinä Digiklinikka, Digiperhe eli sähköinen perhekeskus ja Liikkuvat palvelut. Haasteita on edelleen erityisesti Acutan ruuhkautumisen ratkaisemisessa ja asiakaspalvelujen ostojen hallinnassa.
- Työvoiman vuokrauksen kustannuksia on onnistuttu vähentämään 31 % (9 M€) vuoteen 2023 verrattuna.
- Henkilöstön rekrytointitilanne on hieman helpottunut, mutta henkilöstön saatavuudessa on kuitenkin edelleen haasteita erityisesti lähihoitajien ja sosiaalityöntekijöiden osalta. Työntekijöiden suositteluhaluus oman työpaikan osalta oli syyskuussa edelleen matalalla tasolla eNPS-arvon ollessa -7. Tämä on parempi kuin tammikuussa (-10), mutta huonompi kuin kesäkuussa (-6).
- Vuodelle 2024 ennustettu toimintakatteen kasvu (+2,0 %) vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna on palkan- ja hinnankorotukset huomioiden maltillinen, mutta kustannusten kasvun hillinnästä huolimatta vuodelle 2024 ennustetaan talousarvion merkittävää ylittymistä.
- Toimintakatteen ennustetaan ylittävän 51 M€, mikä on 8 M€ vähemmän kuin elokuun ennusteessa. Ennusteen parantuminen johtuu henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen ylitysennusteen pienentymisestä. Ennustettuja ylityksiä pyritään edelleen minimoimaan kaikin mahdollisin keinoin.

Pelastuspalvelut, johdon katsaus

- Pelastuspalvelujen (pelastustoiminta, ensihoito ja onnettomuuksien ehkäisy) strategiset tavoitteet on pääosin saavutettu.
- Pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintavalmiusaikataivoitteiden saavuttamisessa on edelleen haasteita ja kehittämistoimenpiteitä toteutetaan suunnitellusti.
- Sijaistarve on jatkunut korkeana koko alkuvuoden ja erityisesti pelastajien saatavuus on valtakunnallisestikin vaikeassa tilanteessa. Asemien palveluntuotanto on pystytty pitämään palvelutasopäätösten mukaisena ylitöiden avulla. Tämä näkyy toteumassa henkilöstökustannuksien kasvuna. Tilannetta korjataan mm. keskitetyn työvuorosuunnittelun tehostamisella, mutta myös henkilöstön saatavuudessa on elpymisen merkkejä.
- Näkymä loppuvuodelle: tarkka talouden hallinta on edelleen keskeistä. Työtä toiminnan ja talouden tasapainottamiseksi jatketaan, laadukkaat asiakasrajapinnan palvelut kuitenkin turvaten.

Tukipalvelut, johdon katsaus

- Tukipalveluiden tehtäväalueella on viety loppuun potilastietojärjestelmän kilpailutus yhteistyössä Istekin ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa, ja käyttöönottoprojekti on käynnistynyt. Sosiaalitoimen asiakastietojärjestelmä ei ole vielä hyväksytysti vastaanotettavissa, ja käyttöönotto siirtyy vuoden vaihteen yli. Molemmissa hankinnoissa saatiin aikaan aito tarjouskilpailu, ja tarjousten kustannustaso alitti ennalta asetetut arviot.
- Kuntien kanssa on jatkettu neuvotteluja vuokra-asetuksen jälkeisten vuokrasopimusten tekemiseksi päätetyn palveluverkon mukaisesti. Niiltä osin kun palveluverkkopäätökset on tehty, on määritelty täsmälliset tilat ja syksyllä niistä laaditaan vuokrasopimukset.
- Tyhjien tilojen myyntiä sekä hallinnon tilojen tiivistystä on jatkettu.
- Palvelutuotannon tukipalveluissa ja hallintopalveluissa on toimeenpantu alkuvuonna suunnitellut sopeutustoimet ja ne ovat alkaneet vaikuttaa kustannuksiin suunnitellusti. Myös tietohallinnossa on toimeenpantu säästötoimia Istekin kanssa kattavasti suunnitelman mukaan ja sitä työtä jatketaan edelleen.

Kooste toiminnan luvuista

JOHDON TYÖPÖYTÄ

SYYSKUU 2024

Päivitty seuraavan kerran marraskuun 15. päivä

Suluissa esitettyinä tunnuslukujen vertailu edellisen vuoden vastaavaan kuukauteen.

TOIMINTA		HR SOTE		TALOUS (tammi-syys)			
ASIAKAS		SAATAVUUS			Toteuma (M€)	Kauden osuus vuoden TA:sta (M€)	Poikkeama Tot Vs. TA (%)
NPS	73,3 (-7,6%)	Hakuprosessissa olevat tehtävät	135 (-43,3%)	Avo	Toimintatuotot 36,94	37,96	-2,7%
Palvelua odottavien lukumäärä	TAYS 29 635 (-6,1%) IKIVAPA 190 (-9,5%)	Hoitajien avoimet tehtävät	58 (-30) -joista lähi- ja perushoitajia: 21 (-59)		Toimintakulut -303,29	-304,88	-0,5%
Saapuneiden läheteiden lukumäärä	TAYS 18 454 (-1,1%)	Sosiaaliryöön avoimet tehtävät	26 (-17)	Tilikaud. yli-/alij.	-271,72	-273,74	-0,7%
Hoidon tarpeen arviota odottavat määräjän ylittäneet potilaat	ESH 3 418 (+63,5%)			Saipa	Toimintatuotot 359,01	365,14	-1,7%
Hoitoonpääsyn määräjän ylittäneet hoitoa odottavat potilaat	ESH 1 019 (+47,7%)				Toimintakulut -1 011,38	-1 018,64	-0,7%
				Tilikaud. yli-/alij.	-675,49	-679,96	-0,7%
ORGANISAATIO		PYSYVYYS		Lanupe	Toimintatuotot 7,45	6,89	8,1%
Acuta-käynnit	7 540 (+0,2%)	Työntekijä-NPS (Fiilismittari)	-6 (HVA)		Toimintakulut -190,81	-182,37	4,6%
Readmissiot	TAYS 9,1% (+2,0%)	Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus -%	0,57% (-6,6%) (HVA)	Tilikaud. yli-/alij.	-186,69	-179,69	3,9%
Lasu kiireellisten sijoitusten lkm	HVA 37 (-14,0%)			Ikivapa	Toimintatuotot 94,40	95,41	-1,1%
Pela-tehtävämäärät	692 (-12,8%)				Toimintakulut -619,26	-612,94	1,0%
Ensihoidon tehtävämäärät	5 490 (-7,8%)	RIITTÄVYYS		Tilikaud. yli-/alij.	-535,37	-530,40	0,9%
Jatkohoitoviive	päivät potilaat 3 016 394 (+40,5% +13,9%)	Henkilötyövuodet (HTV1)	19 960	Pela	Toimintatuotot 6,84	6,14	11,5%
		Budj.henkilötyövuodet	19 495 (N/A)		Toimintakulut -60,06	-60,29	-0,4%
		Sairauspoissaolo-%	6,84% (+0,4%)	Tilikaud. yli-/alij.	-55,35	-56,52	-2,1%
		Maksetut yli- ja lisätyökorvaukset	1 616 279 € (+95,9%)	Sote palv.tuot. joht. ja integr.	Toimintatuotot 6,24	7,88	-20,9%
					Toimintakulut -13,45	-16,26	-17,2%
				Tilikaud. yli-/alij.	-1,21	-1,04	17,2%
				Strateginen ohjaus	Toimintatuotot 10,85	16,10	-32,6%
					Toimintakulut -58,18	-63,63	-8,6%
				Tilikaud. yli-/alij.	0,00	-0,14	-100,0%
					Toimintatuotot 347,62	351,47	-1,1%
				Tukipalvelut	Toimintakulut -317,00	-314,99	0,6%
				Tilikaud. yli-/alij.	-4,26	0,39	-1186,3%
					Toimintatuotot 869,34	886,99	-2,0%
				HVA yhteensä	Toimintakulut -2 573,44	-2 573,99	0,0%
				Tilikaud. yli-/alij.	-22,63	-13,44	68,4%

Vähimmäistietosisältö-
raportit >>

Ensihoito-
raportit >>

Fiilismittari >>

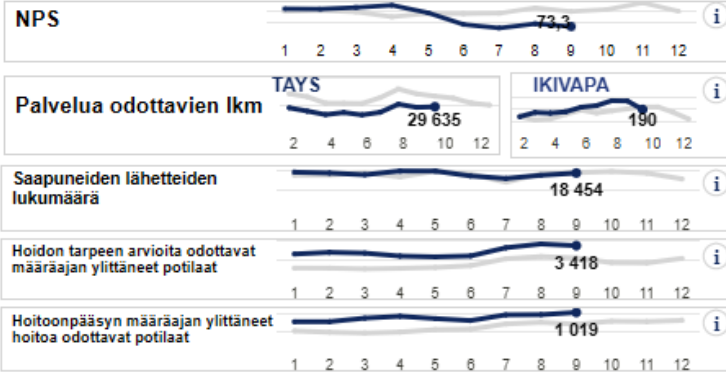
HR linjoittain >>

Tuloslaskelma >>

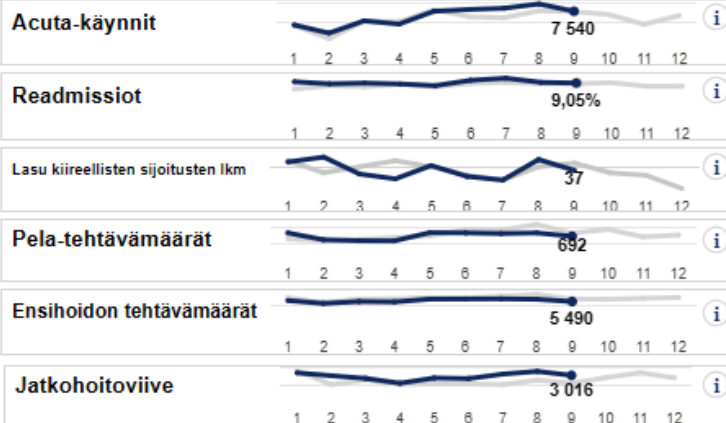

TOIMINTA

ASIAKAS

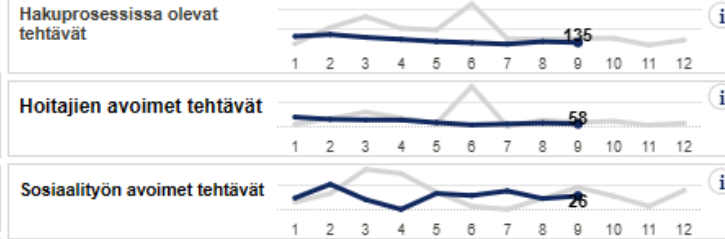

ORGANISAATIO

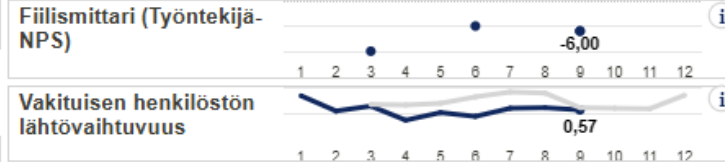

HR SOTE

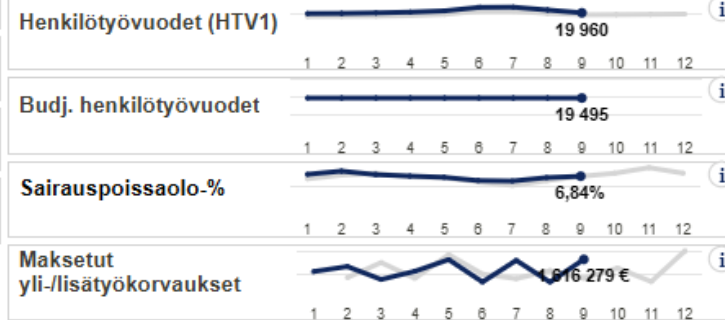
SAATAVUUS

PYSYVYYS

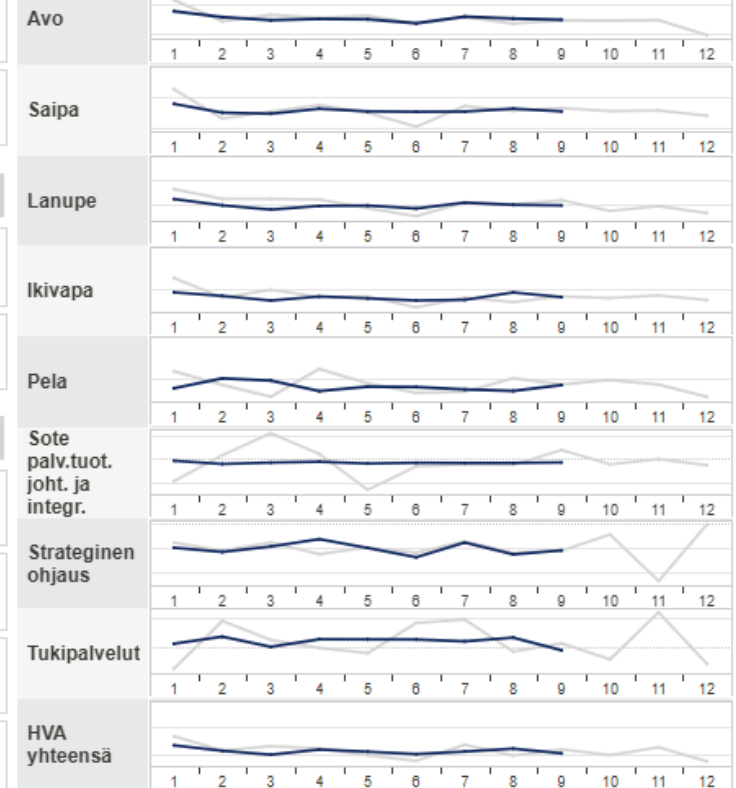
RIITTÄVYYS

TALOUS

Toimintakate (M€)

Toteuma, 2024 Toteuma, 2023

Vähimmäistietosisältö-
raportit >>

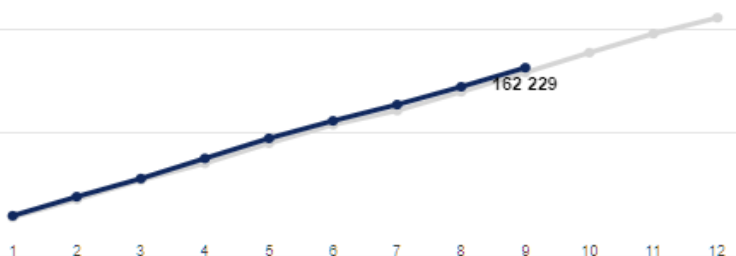
Ensihoito-
raportit >>

HR linjoittain >>

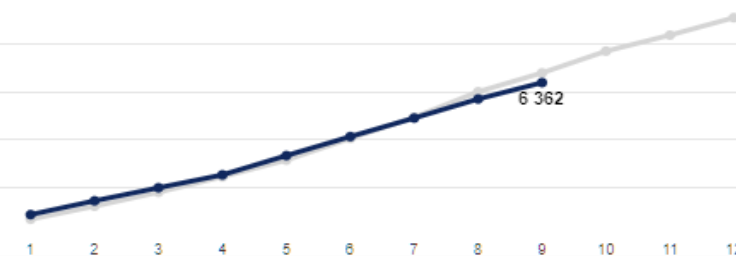
Tuloslaskelma >>

TOIMINTA

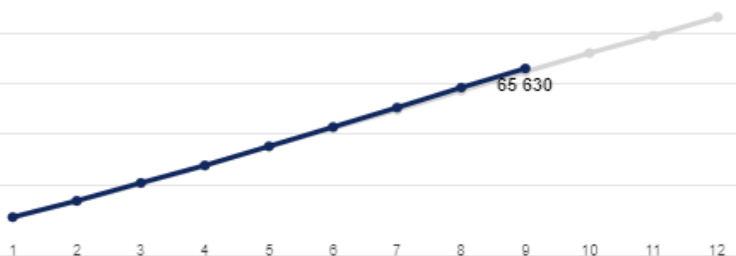
Saapuneiden läheteiden lukumäärä

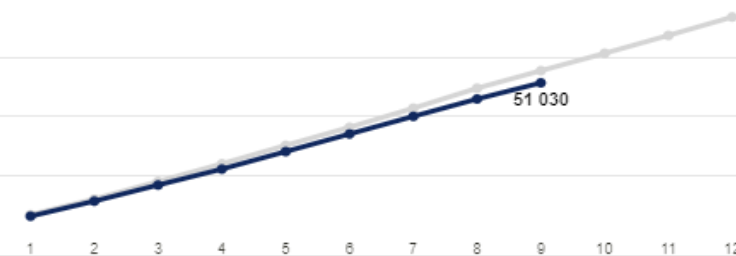
Pela-tehtävämäärät

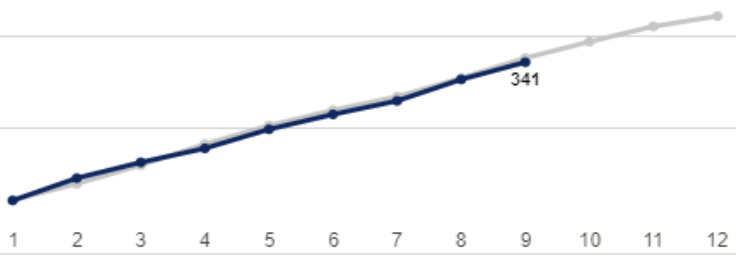
Acuta-käynnit

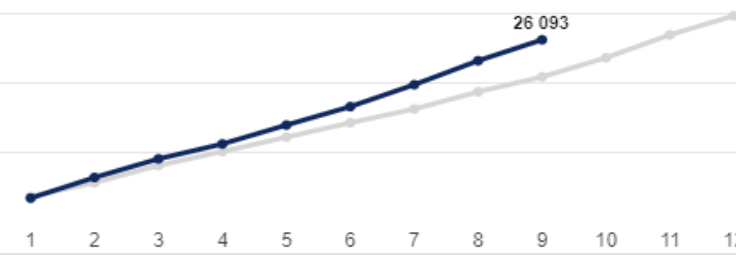
Ensihoidon tehtävämäärät

Lasu kiireellisten sijoitusten lkm

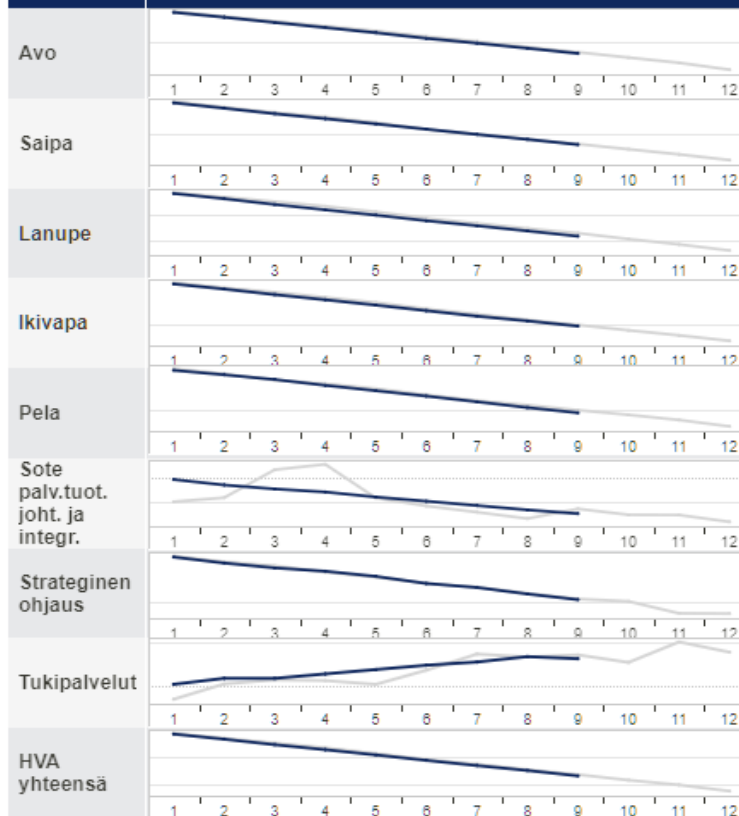
Jatkohoitoviive (pv)

TALOUS

Toimintakate (M€)

Toteuma, 2024 Toteuma, 2023

Tuloslaskelma >>

Toiminnan toteuman avainlukuja

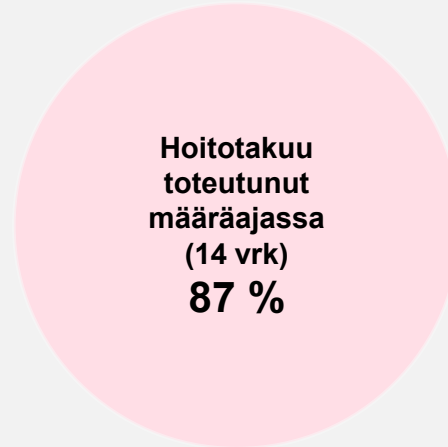
Terveydenhuolto ja suun terveydenhuolto

Pirkanmaan
hyvinvointialue

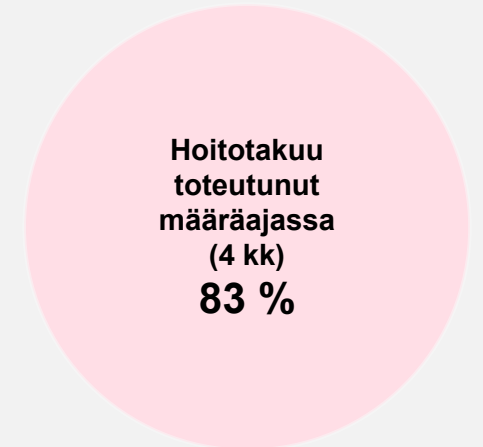
Erikoissairaanhoido (Tays + tytäryhtiöt)

Toiminnan tietoja	1-9/2024	1-9/2023	Muutos-%
Avohoitotapahtumat	1 064 076	1 058 456	1 %
Päivystyksen vastualueen (Acuta + Valkeakoski) avohoitotapahtumat	99 104	108 569	-9 %
Hoitojaksot	75 944	73 918	3 %
Hoitopäivät (netto)	280 548	282 356	-1 %
Leikkaustoimenpiteet	35 332	33 935	4 %

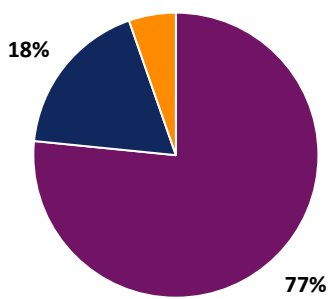
Perusterveydenhuolto (sis. kaikki palvelumuodot)

Suun terveydenhuolto

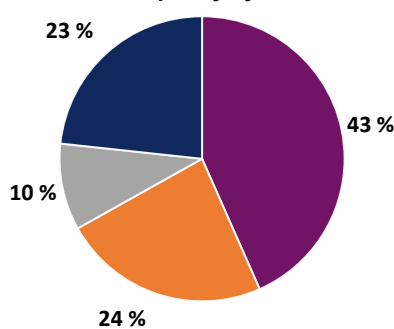
Erikoissairaanhoidon hoitopääsyn jakauma

0-90 vrk 91-180 vrk yli 180 vrk

Hoitotakuu toteutunut määräajassa 95 %

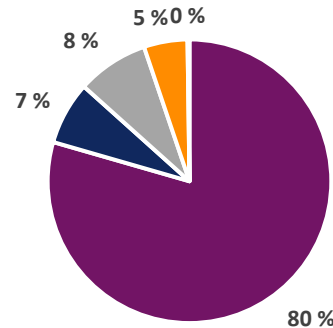
Alle 23v. mielenterveyspalveluiden hoitopääsyn jakauma

0-1 kk 1-2 kk 2-3 kk yli 3 kk

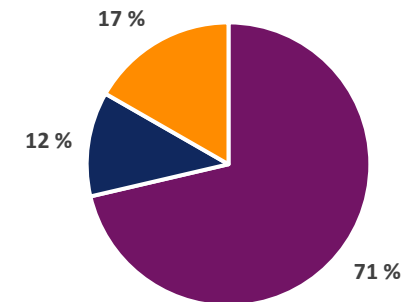
Hoitotakuu toteutunut määräajassa 77 %

Perusterveydenhuollon hoitopääsyn jakauma

0-7 vrk 8-14 vrk 15-30 vrk 31-90 vrk Yli 90 vrk

Hoitopääsy suun terveydenhuollossa

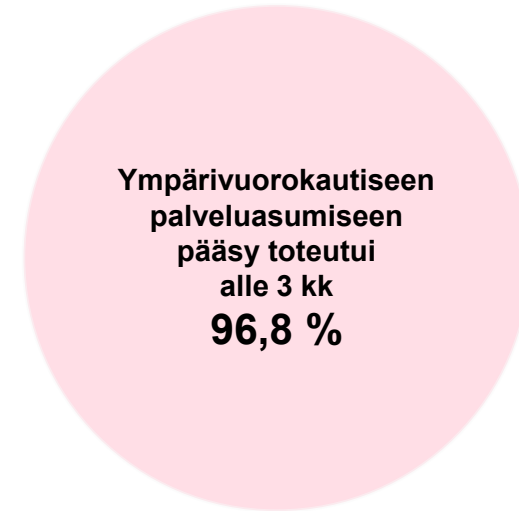
0-90vrk 91-120 vrk yli 120 vrk

Toiminnan toteuman avainlukuja

Sosiaalihuolto

Asiakasmäärät palvelutehtävittäin*	1-9/2024
lääkäiden palvelut	18 418
Lapsiperheiden palvelut	14 120
Lastensuojelu	5 648
Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut	2 314
Työikäisten palvelut	23 187
Vammaispalvelut	10 576

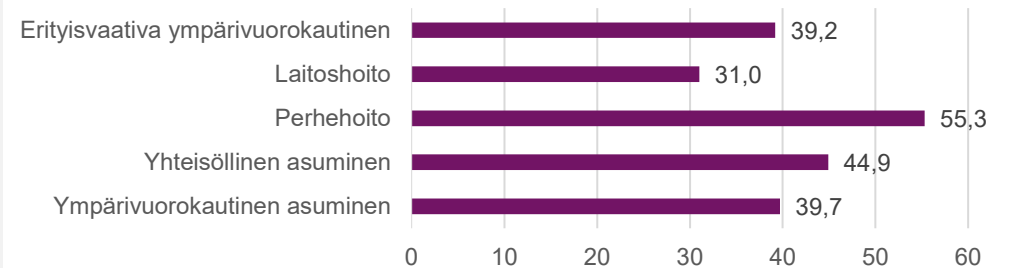
*Kaikki palveluita käyttäneet eri asiakkaat yhteensä. Määrät suuntaa antavia (tiedot vajavaiset joidenkin kuntien asiakkaiden osalta).

Ikäihmisten asumispalveluihin jonottajat

	alle 1 kk	2 kk	3 kk	yli 3 kk
Erityisvaativa ympärivuorokautinen	40,0%	40,0%	20,0%	
Laitoshoito		100,0%		
Perhehoito	33,3%		66,7%	
Yhteisöllinen asuminen	46,3%	25,6%	18,5%	9,6%
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	49,8%	22,3%	24,8%	3,2%

Keskimääräinen jonotusaika (vrk)

Toiminnan toteuman avainlukuja

Pelastuspalvelut

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika	Toteuma (min)	Tavoite (min)
Pelastustoiminnan toimintavalmiusajan mediaani	10:53	15
1. yksikön toimintavalmiusajan mediaani	7:33	10

Ensihoidon saavutettavuusaika*	AB 50% toteuma (min)	AB 50% tavoite (min)	AB 90% toteuma (min)	AB 90% tavoite (min)
Ydintaajama-alueet	6,3	6	10,7	10
Muu taajama -alueet	8,1	8	14,4	16
Haja-asutusalueet	15,8	15	25,9	30

*AB 50% = saavutettavuusajan mediaani A- ja B-kiireellisissä tehtävissä.

AB 90% = saavutettavuusaika, joka toteutuu 90 prosentissa A- ja B-kiireellisissä tehtävissä

Onnettomuuksien ehkäisy	Lkm	Tavoite
Valvontasuoritteiden (A1-A6) määrä	1113	1250
Turvallisuusviestinnällä tavoitettujen määrä	37 727	Koko vuoden tavoite 15 % väkiluvusta

Pelastustoiminnan koko aluetta koskevat toimintavalmiusaikatavoitteet saavutettiin. Toteuma parantunut hieman edelliseen osavuosikatsaukseen.

Alueellisia puutteita esiintyy kuitenkin erityisesti Tampereen kaupunkiseudulla.

Ensihoidon saavutettavuusaikojen mediaanit jäivät tavoitteista kaikilla riskialueilla Parannusta jälleen edelliseen osavuosikatsaukseen.

Saavutettavuusaika, joka toteutuu 90 % tehtävistä, oli tavoitteiden mukainen muissa, paitsi ydintaajama-riskiluokassa.

Määräaikaisen valvonnan tarkastusmäärä jäi 11% suunniteltua alhaisemmaksi.

Puutteita havaittiin n. 57 % tarkastuskohteista.

Talouden sekä tavoitteiden toteutuminen

Tuloslaskelma ja ennuste

Pirkanmaan hyvinvointialue

Pirkanmaan
hyvinvointialue

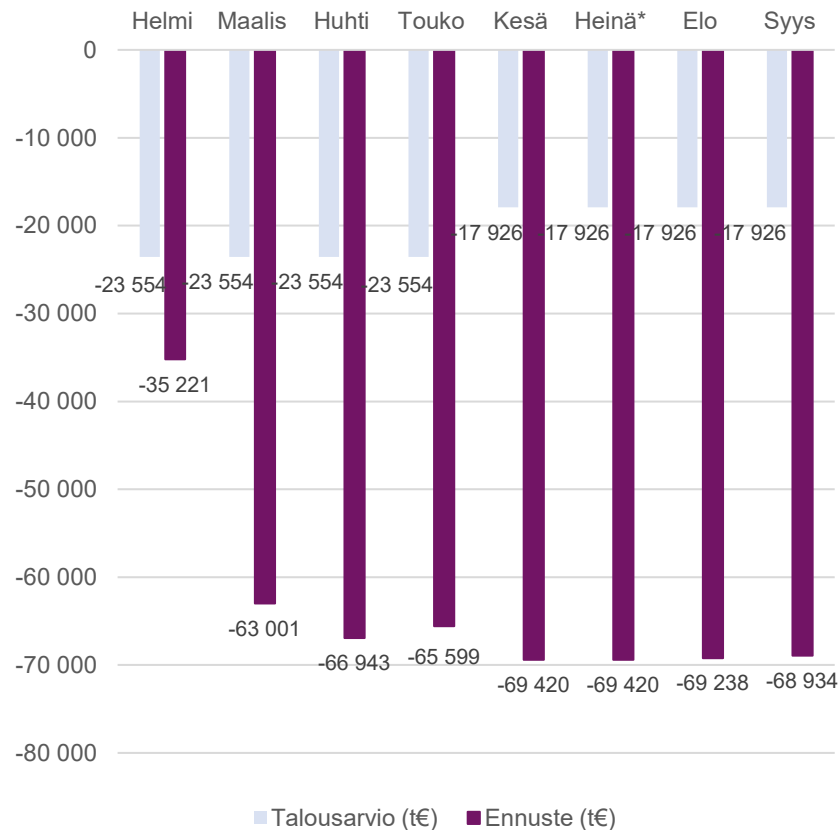
Tasaisen kertymän mukainen toteuma% = 75 %

Tilin nimi	Toteuma 1-9/ 2024 t€	Talousarvio 1-9 / 2024 t€	Tot / TA Toteuma %	Talousarvio 2024 t€	Tot / TA 2024 Toteuma %	Ennuste 2024 t€	Enn / TA 2024 Toteuma %	Toteuma 1-9 / 2023 t€	Tot. 2024 / 2023 Toteuma %	Toteuma 2023 t€	Enn. / Tot. 2023 Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	356 240	372 486	95,6 %	496 558	71,7 %	502 194	101,1 %	332 969	107,0 %	482 721	104,0 %
Myyntituotot	173 587	177 858	97,6 %	237 054	73,2 %	242 250	102,2 %	168 192	103,2 %	233 250	103,9 %
Maksutuotot	128 120	135 090	94,8 %	180 120	71,1 %	175 587	97,5 %	114 042	112,3 %	164 509	106,7 %
Tuet ja avustukset	30 536	39 797	76,7 %	53 062	57,5 %	52 166	98,3 %	32 675	93,5 %	58 024	89,9 %
Muut toimintatuotot	22 922	18 854	121,6 %	25 139	91,2 %	31 008	123,3 %	17 007	134,8 %	25 428	121,9 %
Valmistus omaan käyttöön	1 075	887	121,2 %	1 182	90,9 %	1 182	100,0 %	1 052	102,1 %	1 509	78,3 %
TOIMINTAKULUT	2 059 262	2 058 979	100,0 %	2 744 600	75,0 %	2 807 409	102,3 %	1 988 521	103,6 %	2 745 647	102,2 %
Henkilöstökulut	836 510	882 964	94,7 %	1 176 570	71,1 %	1 155 161	98,2 %	809 058	103,4 %	1 110 038	104,1 %
Palkat ja palkkiot	680 033	709 870	95,8 %	945 777	71,9 %	932 101	98,6 %	646 310	105,2 %	886 194	105,2 %
Henkilösivukulut	156 477	173 095	90,4 %	230 793	67,8 %	223 060	96,6 %	162 748	96,1 %	223 844	99,6 %
Palvelujen ostot	923 848	880 554	104,9 %	1 174 083	78,7 %	1 248 454	106,3 %	886 433	104,2 %	1 237 644	100,9 %
Asiakaspalvelujen ostot	612 606	565 209	108,4 %	753 612	81,3 %	815 273	108,2 %	564 695	108,5 %	781 079	104,4 %
Muiden palvelujen ostot	311 242	315 346	98,7 %	420 471	74,0 %	433 180	103,0 %	321 738	96,7 %	456 565	94,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	135 548	137 211	98,8 %	182 948	74,1 %	186 831	102,1 %	136 236	99,5 %	188 154	99,3 %
Avustukset	52 291	52 510	99,6 %	70 013	74,7 %	70 505	100,7 %	50 685	103,2 %	67 194	104,9 %
Muut toimintakulut	111 065	105 739	105,0 %	140 986	78,8 %	146 458	103,9 %	106 108	104,7 %	142 617	102,7 %
Vuokratulot	103 687	94 063	110,2 %	125 418	82,7 %	137 748	109,8 %	101 839	101,8 %	134 441	102,5 %
Muut kulut	7 379	11 676	63,2 %	15 568	47,4 %	8 710	55,9 %	4 270	172,8 %	8 176	106,5 %
TOIMINTAKATE	-1 703 022	-1 686 493	101,0 %	-2 248 157	75,8 %	-2 305 215	102,5 %	-1 655 552	102,9 %	-2 262 927	101,9 %
Valtion rahoitus	1 707 467	1 707 656	100,0 %	2 276 875	75,0 %	2 276 623	100,0 %	1 617 780	105,5 %	2 163 186	105,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut	7 472	1 177	634,7 %	1 570	476,0 %	7 437	473,8 %	8 736	85,5 %	9 837	75,6 %
VUOSIKATE	11 917	22 340	53,3 %	30 403	39,2 %	-21 156	-69,6 %	-29 037	-41,0 %	-89 904	23,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	34 619	36 238	95,5 %	48 318	71,6 %	47 869	99,1 %	32 445	106,7 %	46 639	102,6 %
TILIKAUDEN TULOS	-22 702	-13 898	163,4 %	-17 915	126,7 %	-69 025	385,3 %	-61 482	36,9 %	-136 543	50,6 %
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	68	78	87,5 %	104	65,7 %	91	87,1 %	68	100,5 %	90	100,3 %
Laskennalliset erät	0	0	-43,2 %	0	-27,9 %	0	-210,8 %	0	-0,0 %	0	-0,0 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-22 634	-13 820	163,8 %	-17 926	126,3 %	-68 934	384,6 %	-61 414	36,9 %	-136 453	50,5 %

Tuloslaskelman ja ennusteen analyysi

Pirkanmaan hyvinvointialue yhteensä

Tilikauden yli-/alijäämä: Talousarvio ja ennuste

*Heinäkuussa ei raportointia.

- Hyvinvointialueen tammi-syyskuun tulos on toteutunut 8,8 M€ talousarviota heikompana. Tämä johtuu toimintatuottojen alituksesta 16,2 M€. Toimintakulut on toteutunut talousarvion mukaisesti. Toimintatuottojen alitusta kompensoi rahoituserien tulosvaikutukseltaan positiivinen talousarvioylitys 6,3 M€. Hyvinvointialueen alijäämäksi ennustetaan 68,9 M€, joten talousarvio ylitetään 51,0 M€.
- Toimintatuottojen toteuma on 95,6 % talousarviosta. Tuottojen ennustetaan toteutuvan 101,1 % talousarvioon nähden ikäihmisten ja vammaisten palvelulinjan asiakkaiden asuntojen vuokratuottojen ja muille hyvinvointialueille myytävien erikoissairaanhoidon palvelujen takia.
- Toimintakulujen toteuma on talousarvioon nähden 100,0 % ja niiden ennustetaan toteutuvan 102,3 % eli 62,8 M€ yli talousarvion pääosin asiakaspalvelujen ostojen vuoksi. Lähes kaikkiin kululajiin ennustetaan talousarvioylityksiä. Henkilöstökulujen alitusennuste pienentää kulujen kokonaisennustetta. Toimintakuluihin ennustetaan 9 %:n kasvua alkuvuoden keskiarvoon verrattuna erityisesti henkilöstökuluihin kohdistuvista palkankorotuksista ja lomapalkkajaksotuksesta johtuen.
- Henkilöstökulujen ennustetaan alittavan talousarvion 21,4 M€ erityisesti avopalveluiden rekrytointihaasteiden vuoksi. Loppuvuoden ennustetaan toteutuvan 14,3 %:a yli alkuvuoden keskiarvon palkankorotuksista ja lomapalkkajaksotuksesta johtuen.
- Palvelujen ostojen ennustetaan ylittävän 74,4 M€. Asiakaspalvelujen ostojen ennuste ylittää talousarvion 61,7 M€, mikä tulee lähes kaikilta Sote-palvelulinjoilta. Muiden palvelujen ostojen ylitys 12,7 M€ tulee kaikilta tehtäväalueilta.
- Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ennustetaan toteutuvan 3,9 M€ yli talousarvion diabeteksen hoitoon käytettävien hoitotarvikkeiden ja syövänhoidon lääkekulujen vuoksi.
- Avustuksiin ennustetaan 0,5 M€ talousarvioylitystä vammaisille annettavien avustusten vuoksi.
- Muiden toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 5,5 M€ talousarviota heikompana vuokratulujen vuoksi.
- Rahoitustuottojen ja -kulujen ennuste on 5,9 M€ talousarviota suurempi osinko- ja korkotuottojen vuoksi.

Tuloslaskelma ja ennuste

Sote-palvelut yhteensä

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Tilin nimi	Toteuma 1-9 / 2024 t€	Talousarvio 1-9 / 2024 t€	Tot / TA Toteuma %	Talousarvio 2024 t€	Tot / TA 2024 Toteuma %	Ennuste 2024 t€	Enn / TA 2024 Toteuma %	Toteuma 1-9 / 2023 t€	Tot. 2024 / 2023 Toteuma %	Toteuma 2023 t€	Enn. / Tot. 2023 Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	317 820	328 653	96,7 %	438 114	72,5 %	438 073	100,0 %	284 572	111,7 %	411 693	106,4 %
Myyntituotot	156 703	156 620	100,1 %	208 737	75,1 %	214 303	102,7 %	144 995	108,1 %	208 020	103,0 %
josta sisäiset myyntituotot	748	697	107,4 %	929	80,6 %	936	100,8 %	689	108,6 %	908	103,1 %
Maksutuotot	126 845	133 759	94,8 %	178 345	71,1 %	172 812	96,9 %	113 134	112,1 %	163 014	106,0 %
Tuet ja avustukset	17 306	24 480	70,7 %	32 640	53,0 %	27 246	83,5 %	14 198	121,9 %	22 334	122,0 %
Muut toimintatuotot	16 965	13 794	123,0 %	18 393	92,2 %	23 711	128,9 %	12 244	138,6 %	18 325	129,4 %
josta sisäiset vuokrat	0							0		0	
Valmistus omaan käyttöön											
TOIMINTAKULUT	1 951 984	1 950 807	100,1 %	2 600 397	75,1 %	2 651 663	102,0 %	1 877 657	104,0 %	2 582 145	102,7 %
Henkilöstökulut	728 969	770 634	94,6 %	1 026 823	71,0 %	1 008 260	98,2 %	707 437	103,0 %	968 586	104,1 %
Palkat ja palkkiot	592 079	619 229	95,6 %	824 950	71,8 %	813 102	98,6 %	564 575	104,9 %	772 358	105,3 %
Henkilösivukulut	136 891	151 405	90,4 %	201 873	67,8 %	195 158	96,7 %	142 862	95,8 %	196 228	99,5 %
Palvelujen ostot	918 916	872 703	105,3 %	1 163 614	79,0 %	1 233 025	106,0 %	872 302	105,3 %	1 208 260	102,0 %
Asiakaspalvelujen ostot	612 552	565 203	108,4 %	753 604	81,3 %	815 223	108,2 %	564 646	108,5 %	781 025	104,4 %
Muiden palvelujen ostot	306 364	307 500	99,6 %	410 010	74,7 %	417 802	101,9 %	307 657	99,6 %	427 235	97,8 %
josta sisäiset palvelujen ostot	173 871	176 137	98,7 %	234 849	74,0 %	235 274	100,2 %	170 455	102,0 %	232 070	101,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	120 828	121 806	99,2 %	162 407	74,4 %	165 463	101,9 %	122 476	98,7 %	168 139	98,4 %
josta sisäiset lääkeostot	0	0		0		0		0	25,0 %	0	0,0 %
Avustukset	51 760	51 869	99,8 %	69 158	74,8 %	69 700	100,8 %	50 009	103,5 %	66 529	104,8 %
Muut toimintakulut	131 511	133 795	98,3 %	178 394	73,7 %	175 216	98,2 %	125 433	104,8 %	170 631	102,7 %
Vuokratulot	130 403	130 187	100,2 %	173 583	75,1 %	173 078	99,7 %	124 453	104,8 %	168 418	102,8 %
josta sisäiset vuokratulot	126 718	126 883	99,9 %	169 178	74,9 %	168 533	99,6 %	120 886	104,8 %	163 403	103,1 %
Muut kulut	1 108	3 608	30,7 %	4 811	23,0 %	2 138	44,4 %	980	113,1 %	2 213	96,6 %
josta sisäiset muut kulut	804	804	100,0 %	1 072	75,0 %	1 072	100,0 %	488	164,9 %	650	164,9 %
TOIMINTAKATE	-1 634 164	-1 622 153	100,7 %	-2 162 283	75,6 %	-2 213 591	102,4 %	-1 593 086	102,6 %	-2 170 453	102,0 %
Valtion rahoitus								0		0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-292	0	97 233,2 %	0	72 924,9 %	-196	49 008,5 %	-29	992,0 %	-34	581,0 %
VUOSIKATE	-1 634 456	-1 622 154	100,8 %	-2 162 283	75,6 %	-2 213 787	102,4 %	-1 593 115	102,6 %	-2 170 486	102,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	10 645	11 686	91,1 %	15 582	68,3 %	14 799	95,0 %	10 255	103,8 %	13 783	107,4 %
TILIKAUDEN TULOS	-1 645 101	-1 633 840	100,7 %	-2 177 865	75,5 %	-2 228 586	102,3 %	-1 603 370	102,6 %	-2 184 270	102,0 %
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0										
Laskennalliset erät	-25 391	-31 341	81,0 %	-41 788	60,8 %	-38 756	92,7 %	-23 663	107,3 %	-45 169	85,8 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 670 491	-1 665 181	100,3 %	-2 219 653	75,3 %	-2 267 341	102,1 %	-1 627 033	102,7 %	-2 229 438	101,7 %

Selvitys taloudellisesta tilanteesta

Sote-palvelut

Keskeiset tapahtumat toiminnassa

- Rekrytointihaasteet ovat hieman helpottaneet, mutta edelleen haasteita sairaanhoitajien, lähihoitajien ja sosiaalityöntekijöiden tehtävien täyttämässä. Henkilöstökustannukset alittuvat, mutta vastaavasti ostopalvelujen ja työvoiman vuokrauksen kustannukset ylittyvät. Työvoiman vuokrauksen kustannukset ovat vähentyneet 9 M€ (30 %).
- Talouden merkittävästä tasapainottamisesta huolimatta palvelut on pääosin onnistuttu järjestämään hyvällä tasolla.

Selvitys talousarviopoikkeamien syistä

- Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisina.
- Henkilöstökustannusten ennustettu 19 M€ alitus johtuu henkilöstön rekrytointihaasteista ja toisaalta talouden tasapainottamisesta palvelujen ostojen ylittyessä merkittävästi. Henkilöstökulujen ennuste on pienentynyt 4 M€ elokuun ennusteeseen verrattuna.
- Palvelujen ostojen ylitysennuste on 69 M€. Suurimmat ylitykset liittyvät erikoissairaanhoidon ostoihin muilta hyvinvointialueilta, sosiaalihuollon asumisen ja lastensuojelun palveluihin sekä lääkäri työvoiman ostoihin ja työvoiman vuokraukseen. Palvelujen ostojen ylitysennuste on pienentynyt 3 M€ elokuun ennusteeseen verrattuna.
- Sote-tehtäväalueen toimintakatteen ylitysennuste on 51 M€. Ennuste parani 8 M€ elokuuhun verrattuna.

Selvitys toimenpiteistä talousarviossa pysymiseksi

- Jatketaan päätettyjen toimenpiteiden toteuttamista ja niiden seuranta.
- Ennustetuista ylityksistä huolimatta kustannusten kasvua on onnistuttu hillitsemään, sillä palkkojen ja hintojen merkittävästä noususta huolimatta tehtäväalueen toimintakate-ennuste on 2 % vuoden 2023 toteumaa suurempi.

Tuloslaskelma ja ennuste

Avopalvelut

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Tilin nimi	Toteuma 1-9 / 2024 t€	Talousarvio 1-9 / 2024 t€	Tot / TA Toteuma %	Talousarvio 2024 t€	Tot / TA 2024 Toteuma %	Ennuste 2024 t€	Enn / TA 2024 Toteuma %	Toteuma 1-9 / 2023 t€	Tot. 2024 / 2023 Toteuma %	Toteuma 2023 t€	Enn. / Tot. 2023 Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	36 941	37 964	97,3 %	50 618	73,0 %	48 979	96,8 %	28 659	128,9 %	42 675	114,8 %
Myyntituotot	7 064	6 247	113,1 %	8 329	84,8 %	9 215	110,6 %	4 709	150,0 %	8 035	114,7 %
josta sisäiset myyntituotot	2 197	1 034	212,6 %	1 378	159,4 %	2 749	199,4 %	946	232,3 %	1 264	217,5 %
Maksutuotot	24 244	25 185	96,3 %	33 579	72,2 %	31 154	92,8 %	20 843	116,3 %	28 741	108,4 %
Tuet ja avustukset	4 977	5 853	85,0 %	7 804	63,8 %	7 733	99,1 %	2 681	185,6 %	5 081	152,2 %
Muut toimintatuotot	655	680	96,5 %	906	72,3 %	877	96,8 %	426	153,7 %	818	107,2 %
josta sisäiset vuokrat											
Valmistus omaan käyttöön											
TOIMINTAKULUT	303 292	304 875	99,5 %	406 500	74,6 %	412 770	101,5 %	287 985	105,3 %	404 601	102,0 %
Henkilöstökulut	108 281	121 826	88,9 %	162 435	66,7 %	150 072	92,4 %	104 335	103,8 %	145 994	102,8 %
Palkat ja palkkiot	88 299	98 362	89,8 %	131 149	67,3 %	121 539	92,7 %	83 669	105,5 %	117 029	103,9 %
Henkilösivukulut	19 982	23 464	85,2 %	31 286	63,9 %	28 533	91,2 %	20 667	96,7 %	28 965	98,5 %
Palvelujen ostot	135 060	123 463	109,4 %	164 618	82,0 %	180 943	109,9 %	127 305	106,1 %	178 946	101,1 %
Asiakaspalvelujen ostot	85 542	75 219	113,7 %	100 292	85,3 %	114 717	114,4 %	80 034	106,9 %	110 422	103,9 %
Muiden palvelujen ostot	49 518	48 244	102,6 %	64 326	77,0 %	66 226	103,0 %	47 271	104,8 %	68 525	96,6 %
josta sisäiset palvelujen ostot	26 391	24 478	107,8 %	32 638	80,9 %	33 854	103,7 %	24 158	109,2 %	34 257	98,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	31 365	30 357	103,3 %	40 476	77,5 %	42 678	105,4 %	26 741	117,3 %	39 740	107,4 %
josta sisäiset lääkeostot	2 395	2 125	112,7 %	2 833	84,5 %	3 194	112,7 %	2 059	116,3 %	2 743	116,4 %
Avustukset	6 140	7 037	87,2 %	9 383	65,4 %	8 625	91,9 %	7 177	85,5 %	9 358	92,2 %
Muut toimintakulut	22 446	22 191	101,1 %	29 588	75,9 %	30 452	102,9 %	22 427	100,1 %	30 563	99,6 %
Vuokratulot	22 260	21 337	104,3 %	28 449	78,2 %	29 975	105,4 %	21 753	102,3 %	29 082	103,1 %
josta sisäiset vuokratulot	21 433	20 528	104,4 %	27 371	78,3 %	28 866	105,5 %	21 135	101,4 %	28 113	102,7 %
Muut kulut	185	854	21,7 %	1 138	16,3 %	477	41,9 %	673	27,5 %	1 481	32,2 %
josta sisäiset muut kulut											
TOIMINTAKATE	-266 351	-266 911	99,8 %	-355 882	74,8 %	-363 791	102,2 %	-259 326	102,7 %	-361 926	100,5 %
Valtion rahoitus								0		0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-56					-13		-7	823,7 %	-8	166,5 %
VUOSIKATE	-266 407	-266 911	99,8 %	-355 882	74,9 %	-363 803	102,2 %	-259 333	102,7 %	-361 934	100,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	486	699	69,6 %	932	52,2 %	668	71,7 %	400	121,7 %	605	110,4 %
TILIKAUDEN TULOS	-266 894	-267 611	99,7 %	-356 814	74,8 %	-364 471	102,1 %	-259 732	102,8 %	-362 539	100,5 %
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)											
Laskennalliset erät	-4 828	-6 127	78,8 %	-8 169	59,1 %	-7 558	92,5 %	-3 816	126,5 %	-7 798	96,9 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-271 722	-273 737	99,3 %	-364 983	74,4 %	-372 029	101,9 %	-263 549	103,1 %	-370 337	100,5 %

Selvitys taloudellisesta tilanteesta

Avopalvelut

Keskeiset tapahtumat toiminnassa

- Palveluverkkopäätösten toimeenpano. Kiirevastaanotto toiminnan kokonaisuudistusta toteutettu.
- Yhteisökeskusten ja asumispalveluiden palveluverkon uudistukset.
- Digiklinikan käyttöönotto ja integroiminen palvelutuotantoon.
- Kerralla enemmän -toimintamalli ja infektiofokuspoliklinikka käynnistyneet suun th:ssa.
- Mielenterveys- ja päihdepalveluissa parannettu hoitoon pääsyä konsultaatiotuella ja validoiduilla menetelmillä. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden ja psykiatrian uuden hoidonporrastuksen toimeenpano.
- 18-23 vuotiaiden Mielenterveys- ja päihdepalvelut avopalveluihin.
- Kuntoutuksen ja suun th:n integraatioselvitykset.
- Liikkuvien palveluiden pilotti ja arviointi.
- Lääkinnällisen kuntoutuksen prosessien uudistaminen.
- Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumisen asiakasohjauksen keskittäminen.
- Asiakasohjauksen chat-palvelu kehitetty.
- Suun th:n digiklinikka-projekti käynnistynyt.

Selvitys talousarviopoikkeamien syistä

- Henkilöstökulujen ennustetaan toteutuvan 12,4 M€ käyttösuunnitelmaa pienempinä rekrytointihaasteiden johdosta ja asiakaspalvelujen ostojen 14,4 M€ korkeampina palvelutarpeen kasvun ja hinnankorotusten johdosta.
- Palvelutarve avohuumehoidossa lisääntyy 16 % / v. Käypähoito-suosituksen noudattaminen lisää muidenkin päihdepalveluiden käyttöä.
- Asumispalveluissa asiakasohjauksen keskittäminen viivästyi ja palvelutarve edelleen kasvaa. Kotiin tehtävää työtä ei ole pystytty lisäämään talousarvion ylityessä.
- Jälkihuollon ikärajan laskun myötä rahoitus pieneni 1,1 M€
- Suun th:ssa ostopalveluista vuodelta 2023 siirtyneiden kesken olevien hoitojen loppuun saattaminen.
- Diabeteksen hoitotarvikkeet: hoitosuositus ohjaa kalliimpiin seuranta- ja hoitomenetelmiin.

Selvitys toimenpiteistä talousarviossa pysymiseksi

- Ostopalveluselvitys ja ostopalvelujen siirto omaan tuotantoon tai kevyempään ostopalveluun.
- Suun th:n perushoidon selvitys ostopalvelujen tarpeen vähentämiseksi valmistunut.
- Suun th:ssa ostopalveluna toukokuusta alkaen vain kiireellinen hoito.
- Katkaisu- ja vieroitushoidon asiakasohjaus omaksi toiminnaksi. Palvelutarpeen arviointiin yhtenäiset kriteerit. Korvaushoitopotilaita omaan palvelutuotantoon.
- Asumispalveluissa asukkaiden tilanteen arviointi ja ohjaaminen kevyempiin palveluihin. Ostopalveluihin ohjaukset palvelupyynnöinä asiakasohjaukseen, priorisoidaan ostopalveluasiakkaat, SAS-ryhmiä perustettu linjojen välille ja lisätään kotiin vietävää palvelua.
- Yhteisellä ohjeella ja tuotevalikoimalla hallitaan kustannusten kasvua hoitotarvikepalvelussa.
- ESH-palvelusetelien valikoiman kaventaminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Avopalvelut

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2024	Tavoitetaso vuonna 2024	Toteuma 01-09/2024	Arvio
1. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä asumispalvelujen palvelurakenteen uudistaminen: perusterveydenhuollon palvelujen vahvistaminen	1.1 Erikoissairaanhoidon psykiatriaseen hoitoon avopalveluista tehtyjen läheteiden määrä vähenee edelliseen vuoteen verrattuna.	Avopalveluista 01-09/2024 psykiatrialle tehtyjen läheteiden määrä väheni n. 21 % edelliseen vuoteen verrattuna 01-09/2024 vastaanottotoiminnasta tehtiin psykiatrialle 1 696 lähetettä (01-09/2023: 2 160 kpl). Tehtyjen läheteiden määrää ei saada vielä kaikista potilastietojärjestelmistä.	+
	1.2 Mielenterveys- ja päihdetiimien toimintamallit ja toiminta on vakiinnutettu ja ostopalvelujen osuus vähentynyt	Mielenterveys- ja päihdetiimien toimintamallit ovat vakiintumassa ja ostopalvelujen osuus on vähentynyt. Mielenterveys- ja päihdetiimien toimintamallien vakiinnuttaminen etenee, mutta alueittain eri tahtiin. Päihdevieroituksen ja kuntoutuksen palveluita kohdennetaan yhtenäisin kriteerein ostopalvelujen käyttöä vähentäen. Opioidikorvaushoidon ostopalvelua on vähennetty, mutta laajempi oma tuotanto vaatii uusien yksiköiden perustamista.	+
2. Kehitetään toimintatapoja ja asiakasohjausta niin, että digitaaliset palvelut kehittyvät jatkossa ensisijaisiksi yhteydenottokanaviksi.	2.1 Digitaalisen sote-keskuksen ja sen osana toteutettavan digiklinikan toiminta on käynnistetty ja integroitu osaksi toimintaa.	Digipalvelujen käyttöä on laajennettu ja digipalvelujen kokonaisuutta on suunniteltu. Toukokuussa käynnistyneen digiklinikan käyttäjämäärät ovat vuodelle 2024 asetetun tavoitteen mukaisia ja sen toiminta on integroitu sote-asemien toimintaan. Työnjakoa ja viestintää kehitetään jatkuvasti.	+
	2.2. Digipalvelut ovat helposti käytettäviä ja saavutettavia. Digitaalisia asiointikanavia hyödynnetään sote-palveluissa aina, kun se on asian hoitamisessa mahdollista	Digitaalisia asiointimahdollisuuksia on vahvistettu Asukkaille ja ammattilaisille on järjestetty koulutuksia ja tukiklinikoita digipalvelujen käyttöön. Suun terveydenhuollon digiklinikaprojekti käynnistyi. Käyttöönottoa valmistellaan myös sosiaalipalveluissa sekä avokuntoutuksessa ja mielenterveys- ja päihdepalveluissa. Hoitotarvikepalvelussa digitaalinen tilauslomake on suosituin asiointitapa.	+
3. Kehitetään yhdessä henkilöstön ja asiakkaiden kanssa ratkaisukeskeiset toimintatavat ja sujuvat prosessit palvelulinjan kaikissa palvelukokonaisuuksissa.	3.1 Sote-asemien monialaisten ja moniammatillisten tiimien toiminnassa vahvistetaan integroivaa työtä ja verkostomaista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa	Minun tiimini –toimintamallin käyttöönotto jatkuu ja alueelliset koordinaatioryhmät ovat käytössä. Digipalveluiden integrointi muuhun palvelutuotantoon huomioidaan vahvasti. Liikkuvien palvelujen pilotti päättyi ja toimintaa on arvioitu palveluverkkopäätösten tueksi. Monipalveluasiakkaiden tunnistamiseksi on kehitetty ennakoitavilla.	+
	3.2 Toistuvasti palvelua tarvitsevien asiakkaiden hoidon jatkuvuus turvataan terveys- ja hoitosuunnitelman, asiakas-suunnitelman ja kuntoutussuunnitelman avulla.	Sote-asemien henkilöstö on koulutettu terveys- ja hoitosuunnitelman työkalun käyttöön. Terveys- ja hoitosuunnitelmien lukumäärää seurataan. Kuntoutuksen ohjautumisen perusteita on koottu, ja kuntoutussuunnitelmien laatimisen merkitystä osana prosessia on korostettu.	+

Tuloslaskelma ja ennuste

Sairaalapalvelut

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Tilin nimi	Toteuma 1-9 / 2024 t€	Talousarvio 1-9 / 2024 t€	Tot / TA Toteuma %	Talousarvio 2024 t€	Tot / TA 2024 Toteuma %	Ennuste 2024 t€	Enn / TA 2024 Toteuma %	Toteuma 1-9 / 2023 t€	Tot. 2024 / 2023 Toteuma %	Toteuma 2023 t€	Enn. / Tot. 2023 Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	183 267	189 246	96,8 %	252 238	72,7 %	254 631	100,9 %	170 620	107,4 %	238 716	106,7 %
Myyntituotot	148 617	147 192	101,0 %	196 166	75,8 %	203 778	103,9 %	140 677	105,6 %	193 847	105,1 %
josta sisäiset myyntituotot	8 670	7 918	109,5 %	10 557	82,1 %	11 488	108,8 %	7 828	110,8 %	10 642	108,0 %
Maksutuotot	30 444	33 750	90,2 %	45 000	67,7 %	44 153	98,1 %	27 045	112,6 %	39 283	112,4 %
Tuet ja avustukset	4 113	8 261	49,8 %	11 015	37,3 %	6 600	59,9 %	2 896	142,0 %	5 534	119,3 %
Muut toimintatuotot	92	43	215,9 %	57	161,9 %	100	176,0 %	2	4 613,9 %	52	191,8 %
josta sisäiset vuokrat	0							0		0	
Valmistus omaan käyttöön											
TOIMINTAKULUT	835 639	843 190	99,1 %	1 123 575	74,4 %	1 136 733	101,2 %	814 802	102,6 %	1 110 319	102,4 %
Henkilöstökulut	349 764	364 258	96,0 %	484 989	72,1 %	481 926	99,4 %	343 657	101,8 %	465 956	103,4 %
Palkat ja palkkiot	285 610	294 120	97,1 %	391 471	73,0 %	390 526	99,8 %	275 425	103,7 %	373 106	104,7 %
Henkilösivukulut	64 154	70 138	91,5 %	93 518	68,6 %	91 400	97,7 %	68 231	94,0 %	92 850	98,4 %
Palvelujen ostot	338 685	327 316	103,5 %	436 432	77,6 %	456 054	104,5 %	324 608	104,3 %	444 368	102,6 %
Asiakaspalvelujen ostot	177 725	162 239	109,5 %	216 318	82,2 %	232 748	107,6 %	160 661	110,6 %	221 884	104,9 %
Muiden palvelujen ostot	160 960	165 078	97,5 %	220 114	73,1 %	223 306	101,5 %	163 947	98,2 %	222 484	100,4 %
josta sisäiset palvelujen ostot	93 428	98 773	94,6 %	131 697	70,9 %	131 282	99,7 %	97 564	95,8 %	130 503	100,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	87 582	88 432	99,0 %	117 909	74,3 %	119 677	101,5 %	90 673	96,6 %	124 475	96,1 %
josta sisäiset lääkeostot	0	0		0	115,2 %	0	0,0 %	-16	0,0 %	-16	0,0 %
Avustukset	121	127	95,2 %	169	71,4 %	165	97,6 %	77	157,4 %	115	143,0 %
Muut toimintakulut	59 488	63 057	94,3 %	84 076	70,8 %	78 911	93,9 %	55 788	106,6 %	75 404	104,7 %
Vuokratulut	58 650	60 615	96,8 %	80 820	72,6 %	77 681	96,1 %	55 570	105,5 %	75 008	103,6 %
josta sisäiset vuokratulut	57 573	59 492	96,8 %	79 323	72,6 %	76 421	96,3 %	54 394	105,8 %	73 425	104,1 %
Muut kulut	837	2 442	34,3 %	3 256	25,7 %	1 231	37,8 %	219	383,1 %	397	310,2 %
josta sisäiset muut kulut	804	804	100,0 %	1 072	75,0 %	1 072	100,0 %	488	164,9 %	650	164,9 %
TOIMINTAKATE	-652 373	-653 944	99,8 %	-871 337	74,9 %	-882 102	101,2 %	-644 182	101,3 %	-871 604	101,2 %
Valtion rahoitus								0		0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-220	0	73 377,3 %	0	55 033,0 %	-179	44 745,0 %	-10	2 235,0 %	-11	1 572,9 %
VUOSIKATE	-652 593	-653 944	99,8 %	-871 337	74,9 %	-882 281	101,3 %	-644 192	101,3 %	-871 615	101,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	9 820	10 236	95,9 %	13 648	72,0 %	13 626	99,8 %	9 414	104,3 %	12 598	108,2 %
TILIKAUDEN TULOS	-662 413	-664 180	99,7 %	-884 985	74,9 %	-895 906	101,2 %	-653 606	101,3 %	-884 213	101,3 %
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0										
Laskennalliset erät	-13 082	-16 222	80,6 %	-21 630	60,5 %	-20 219	93,5 %	-14 820	88,3 %	-23 367	86,5 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-675 494	-680 402	99,3 %	-906 615	74,5 %	-916 126	101,0 %	-668 426	101,1 %	-907 580	100,9 %

Selvitys taloudellisesta tilanteesta Sairaalapalvelut

Keskeiset tapahtumat toiminnassa

- Tammi-syyskuussa eri potilaiden määrä kasvoi 1,3 %.
- Avohoitotapahtumien määrä kasvoi kokonaisuutena 1 % ja vuodeosastotoiminnassa erikoisalajaksoissa oli kasvua 2 %, mutta nettohoitopäivien määrä laski 3 % jaksojen keskiarvopituuden laskiessa -0,6 hoitopäivää jaksoa kohden.
- Acutan käyntejä oli 65 627 ja läpimenoajan mediaani oli 224 min.
- Readmissioiden osuus kaikista hoitajaksoista oli 9 %, nousten prosenttiyksiköllä vuoden takaiseen verrattuna.
- Jatkohoitoviive ruuhkauttaa lähipalvelusairaaloiden ja esh-vuodeosastot. Kasvua viivepäivissä edelliseen vuoteen +25,8. Tammi-syyskuussa jatkohoitoviivepäiviä oli 26 093 kpl.

Selvitys talousarviopoikkeamien syistä

- Myynnit muille hyvinvointialueille ja täyskustannusmyynnit ovat toteutuneet suunniteltua paremmin ja myyntituottojen ennuste on + 3,9 % yli talousarvion.
- Jatkohoitoa odottavat potilaat Sairaalapalveluiden yksiköiden vuodeosastoilla ja potilasmäärien kasvu on nostanut tutkimus- ja hoitotarviketarvetta ja ajoittain henkilöstökulujen lisäystä. Hoitotarvikekulutuksen kasvua kompensoi alentuneet yksikköhinnat.
- Lääkekustannukset erityisesti syövänhoidossa ovat kasvaneet ennakoitua suuremmiksi.
- Pirkanmaalaisten potilaiden hoito muilla hyvinvointialueilla näkyy asiakaspalveluiden ostoissa ja tulee ylittämään talousarvion, kuukausikohtainen laskutuksen vaihtelu on suurta, joten ennusteessa epätarkkuutta.
- Yhtiöiden volyymit ovat kasvaneet ja hoidon kustannukset näkyvät asiakaspalveluiden ostoissa. Osa yhtiöiden hoitamista potilaista laskutetaan muilta hyvinvointialueilta ja tämä näkyy tuottojen ylityksenä.
- Ostopalveluilla on paikattu henkilöstöpulaa erityisesti Lähisairaaloiden ja Psykiatrian toimialueella. Akuuttihoito on pystynyt säästämään henkilöstön ostopalveluista.

Selvitys toimenpiteistä talousarviossa pysymiseksi

- Toukokuussa aloitettua kampanjaa lomapalkkavelan pienentämiseksi jatketaan. Tilastoista on nähtävissä, että Sairaalapalveluiden linjan säästöön siirrettyjen lomapäivien määrä on vähentynyt vuodessa 14 %. Tämän lisäksi henkilöstö on pitänyt kuluvan lomajakson aikana lomapäiviä enemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin vuoden 2024 palkankorotukset eivät nosta lomapalkkavelkaa laskennallisen nousun tasolle.
- Lähipalvelusairaloissa on käynnistetty tehostettu lääkärirekrytointi ja ostopalvelulääkäreiden määrää pyritään hillitsemään.
- Leikkauspotilaita pyritään hoitamaan päiväkirurgisina potilaina ja herko-toiminnalla, jolloin lyhentyneet sairaalassaolojaksot vähentävät kustannuksia.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Sairaalapalvelut

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2024	Tavoitetaso vuonna 2024	Toteuma 01-09/2024	Arvio
1. Erikoissairaanhoidon palvelujen saatavuuden turvaaminen	1.1 Hoidon korkea laatutaso ja potilas-turvallisuus varmistetaan ja se raportoidaan kansallisilla seuranta- ja arviointi-mittaristoilla	Erikoisalakohtaiset laatumittarit ovat käytössä ja hoitoon pääsyä seurataan kansallisilla mittareilla.	+
	1.2 Vuodeosastojen sairaansijareformin toimenpiteiden toteutus etenee suunnitelman mukaisesti.	Vuodeosastojen sairaansijareformin toimenpiteet on toteutettu suunnitelman mukaan.	+
	1.3 Päivystystoiminnan kokonais-selvityksessä sovittujen toimenpiteiden toteutus etenee suunnitellusti	Päivystystoiminnan kehittämiseksi sovitut toimenpiteet etenevät pääosin suunnitellusti. Työ etenee yhdeksässä eri alatyöryhmässä ja on viivästynyt jatkohoidon järjestelyverkoston ja sote-tilannekeskuksen osalta. Näiden edistämiseksi on selkeät suunnitelmat. Muiden kokonaisuuksien arvioidaan valmistuvan kuluvan vuoden loppuun mennessä. Toimenpiteet eivät ratko vuodeosasto-paikkojen vähäisyydestä johtuvia ongelmia. Lisäksi Acutaan ohjautuu edelleen potilaita, jotka voitaisiin hoitaa kiirevastaanotoilla.	-
2. Lisätään hoidon vaikuttavuutta, kehitetään hoitoprosesseja ja vahvistetaan tutkimusta	2.1 Asiakaskokemusmittari NPS vähintään 70.	Sairaalapalveluiden NPS-asiakaskokemustulos 81,2 01-09/2024 vastauksia annettiin 65 819, joista suosittelijoita oli 85 % ja kriittisiä 4 %. Vastausten keskiarvo oli 9,2	+
	2.2 Readmissiot (ennakoimaton hoitajakson uusiutuminen) vähenevät.	Readmissioiden (30vrk) määrä lisääntyi 11% 01-09/2024 readmissioita oli 4 696 kpl (01-09/2023: 4 243). Readmissioiden osuus kaikista sairaalajaksoista oli 9 %.	-
	2.3 Hoitajaksojen pituus lyhenee 10 %.	Hoitajaksojen keskimääräinen pituus lyheni 4 %. Hoitajaksojen (brutto) pituus 01-09/2024 oli keskimäärin 4,4 vuorokautta (01-09/2023 ka 4,6 vrk).	-
	2.4 Acutassa läpimenon mediaani on alle 220 minuuttia ja yli 6 tuntia Acutassa olevien potilaiden osuus on alle 30 %.	Acutan läpimenoajan mediaani oli n. 219 min ja yli 6h kestävien käyntien osuus 20 %.	+
3. Kotisairaalatoiminnan laajentaminen asteittain koskemaan koko Pirhan aluetta	2.5 Tieteellisten, kansainvälisten vertaisarvioitujen tiedejulkaisujen määrä kasvaa vähintään 2 %.	Tiedejulkaisujen määrä lisääntyi n. 9 %. Tiedejulkaisuja tehtiin ajanjaksolla 01-09/2024: 378 kpl (01-09/2023: 347 kpl).	+
	3.1. Kotisairaalapalvelua on tarjolla kaikissa Lähisairaalat-toimialueen oman tuotannon vuodeosastoyksiköissä.	Kotisairaalapalvelua on tarjolla kaikissa lähisairaalat toimialueen oman tuotannon vuodeosastoyksiköissä.	+

Tuloslaskelma ja ennuste

Lasten ja nuorten palvelut

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Tilin nimi	Toteuma 1-9 / 2024 t€	Talousarvio 1-9 / 2024 t€	Tot / TA Toteuma %	Talousarvio 2024 t€	Tot / TA 2024 Toteuma %	Ennuste 2024 t€	Enn / TA 2024 Toteuma %	Toteuma 1-9 / 2023 t€	Tot. 2024 / 2023 Toteuma %	Toteuma 2023 t€	Enn. / Tot. 2023 Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	7 337	6 886	106,6 %	9 181	79,9 %	9 568	104,2 %	5 581	131,5 %	8 867	107,9 %
Myyntituotot	3 770	2 746	137,3 %	3 662	102,9 %	3 480	95,0 %	282	1 338,1 %	4 176	83,3 %
josta sisäiset myyntituotot	14					0		-3	-411,7 %	10	0,0 %
Maksutuotot	193	228	84,6 %	305	63,4 %	241	79,2 %	161	120,0 %	214	112,9 %
Tuet ja avustukset	802	448	179,1 %	597	134,3 %	1 242	208,0 %	2 992	26,8 %	1 318	94,2 %
Muut toimintatuotot	2 572	3 463	74,3 %	4 617	55,7 %	4 604	99,7 %	2 146	119,9 %	3 159	145,7 %
josta sisäiset vuokrat											
Valmistus omaan käyttöön											
TOIMINTAKULUT	190 703	182 289	104,6 %	243 167	78,4 %	257 477	105,9 %	177 035	107,7 %	247 460	104,0 %
Henkilöstökulut	75 551	80 726	93,6 %	107 635	70,2 %	106 118	98,6 %	73 314	103,1 %	100 732	105,3 %
Palkat ja palkkiot	60 298	63 948	94,3 %	85 264	70,7 %	84 428	99,0 %	57 645	104,6 %	78 973	106,9 %
Henkilösivukulut	15 253	16 778	90,9 %	22 371	68,2 %	21 689	97,0 %	15 669	97,3 %	21 760	99,7 %
Palvelujen ostot	101 557	88 959	114,2 %	118 726	85,5 %	133 235	112,2 %	90 999	111,6 %	129 191	103,1 %
Asiakaspalvelujen ostot	77 549	66 622	116,4 %	88 829	87,3 %	102 229	115,1 %	70 914	109,4 %	100 129	102,1 %
Muiden palvelujen ostot	24 007	22 337	107,5 %	29 898	80,3 %	31 007	103,7 %	20 085	119,5 %	29 062	106,7 %
josta sisäiset palvelujen ostot	12 024	10 396	115,7 %	13 861	86,7 %	14 271	103,0 %	9 821	122,4 %	13 323	107,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 437	1 530	94,0 %	2 040	70,5 %	2 085	102,2 %	1 381	104,1 %	1 944	107,3 %
josta sisäiset lääkkeet	525	416	126,2 %	555	94,6 %	701	126,3 %	450	116,6 %	547	128,2 %
Avustukset	664	452	146,8 %	603	110,1 %	809	134,1 %	957	69,3 %	1 338	60,4 %
Muut toimintakulut	11 495	10 622	108,2 %	14 163	81,2 %	15 230	107,5 %	10 385	110,7 %	14 255	106,8 %
Vuokratulot	11 450	10 456	109,5 %	13 941	82,1 %	14 958	107,3 %	10 372	110,4 %	14 232	105,1 %
josta sisäiset vuokratulot	11 118	10 283	108,1 %	13 711	81,1 %	14 728	107,4 %	10 117	109,9 %	13 825	106,5 %
Muut kulut	45	167	27,0 %	222	20,3 %	272	122,5 %	12	372,2 %	23	1 176,1 %
josta sisäiset muut kulut	2										
TOIMINTAKATE	-183 366	-175 403	104,5 %	-233 986	78,4 %	-247 910	106,0 %	-171 455	106,9 %	-238 593	103,9 %
Valtion rahoitus								0		0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-11							-4	280,8 %	-5	0,0 %
VUOSIKATE	-183 377	-175 403	104,5 %	-233 986	78,4 %	-247 910	106,0 %	-171 458	107,0 %	-238 598	103,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	97	366	26,5 %	488	19,9 %	188	38,5 %	162	60,1 %	203	92,6 %
TILIKAUDEN TULOS	-183 474	-175 769	104,4 %	-234 474	78,2 %	-248 098	105,8 %	-171 620	106,9 %	-238 801	103,9 %
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)											
Laskennalliset erät	-3 217	-3 836	83,9 %	-5 115	62,9 %	-4 963	97,0 %	-2 547	126,3 %	-5 215	95,2 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-186 691	-179 606	103,9 %	-239 589	77,9 %	-253 061	105,7 %	-174 167	107,2 %	-244 016	103,7 %

Selvitys taloudellisesta tilanteesta

Lasten ja nuorten palvelut

Keskeiset tapahtumat toiminnassa

- Asiakaslähtöisiä asiointimahdollisuuksia on lisätty. Sähköisiä asiointimahdollisuuksia on tarjolla laajasti ja laajojen aukiolojen pilotti käynnistyi elokuussa.
- Kolmostien ja Mäntänvuoren terveydestä siirtyi liikkeenluovutuksella sosiaalihuollon palvelujen tuottamisvastuuta Pirhalle 1.1.2024 lukien.
- Toteutettu resurssisiirtoja ja toiminnan tehostamista useissa eri palveluissa. Sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen tarjontaa on kasvatettu merkittävästi aiempaa pienemmillä toimintakuluilla.
- Kuntoutustyöryhmän resurssien allokointi omaan neuropsykologiyöhön. Lähetekriteerien muokkaaminen ja tiedonsiirron parantaminen. Neuvolan asiakas-segmentointityö etenee.
- Uusi vaativan tason lastensuojelulaitosyksikkö ja uusi perheintensiiviyksikkö käynnistivät toimintansa kesällä.
- Vuokratyövoiman käyttö päätettiin sosiaalihuollon palveluissa. Perustettu resurssisosaalityöntekijöiden työryhmä. Vuokrapsykologien käyttöä hillitty merkittävästi.
- Toteutettu johtamisrakenteen muutos lakkauttamalla toimialuejohtajien tehtävät.

Selvitys talousarviopoikkeamien syistä

- Vuoden 2024 toimintakate on 4,6 M€ pienempi kuin vuoden 2023 toteuma. Tämän lisäksi talousarviossa pysymistä haastaa laitoshoidon hintojen korotusten realisoituminen kokovuotisesti (+8 M€ vuoteen 2023 nähden) sekä palkankorotukset.
- Lastensuojelun ylitykset johtuvat osin viime vuoden epätasaisen laskutuksen aiheuttamista ennustamisen haasteista ja tästä johtuneesta budjetoitvirheestä. Palvelujen ostoja kasvattaa myös se, että vuoden aikana päättyneitä sijoituksia on ollut edellisvuotta vähemmän. Käyttösuunnitelmapäätöksellä on siirretty muilta vastuualueilta säästyviä määrärahoja lastensuojelun ostopalveluihin.
- Palvelujen ostojen hillintä ja oman toiminnan tehostamistoimenpiteet eivät ole olleet riittäviä. Toimenpiteet ovat aiheuttaneet merkittävää vastustusta asiakaskunnassa ja henkilöstössä.
- Sisäisistä menoista vuokrat ylittyvät n. 1 M€ ja ICT-kulut n. 1,5 M€. Toiminnassa tapahtuneet muutokset eivät selitä ylityksiä.
- Avopalveluilta hankitut lääkäreiden työpanosostot ovat n. 1,3 M€.
- Toimintatuotot tulevat ylittymään budjetoidusta hieman pakolaiskorvausten ja muiden hyvinvointialueiden tehostuneesta laskutuksesta johtuen.

Selvitys toimenpiteistä talousarviossa pysymiseksi

- Henkilöstömenojen kehitystä on hillitty. Rekrytointilupa vain kriittisiin tehtäviin. Henkilövajaus heijastuu kaikkiin palveluihin, mutta palkankorotuksista johtuen ei näy henkilöstökulujen vähentymisenä. Lomapalkkavelan vähentämiseksi annettu vastuuyksiköitä velvoittavat toimintaohjeet.
- Työajanseurannan myötä tehostettu oman palvelutuotannon toimintaa mikä vähentää ostopalvelujen käyttöä.
- Kaikki 10 000 € ylittävät asiakaspalvelujen ostot käsitellään lastensuojelussa palvelupäälikkö- ja johtajatiimissä.
- Käynnistetty lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun selvitystyö. Kotiin vietävien palvelujen asiakasohjaus käynnisti toimintansa elokuussa. Sijaishuollosta kotiutumista tukeva kotiutustyö on käynnistyi kesällä.
- Kehitysvammaiset ohjataan muihin kuin omiin perhetukikeskuksiin. Näin vähennetään useita asiakaspaikkoja vievien asiakkaiden sijoittumisen myötä ostopalvelujen käyttöä. On myös asiakas- ja henkilöstöturvallisuustekijä.
- Lääkäreiden sisäisen työpanoksen osalta on käynnistetty palvelulinjojen välinen selvitystyö.
- Pohjoisen alueen perheintensiiviyksikköä ei perusteta vuonna 2024 talustilanteesta johtuen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Lasten ja nuorten palvelut 1/2

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2024	Tavoitetaso vuonna 2024	Toteuma 01-09/2024	Arvio
1. Lasten, nuorten ja perheiden palvelurakenteen uudistaminen: ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden tarjonnan lisääminen	1.1 Voimaperheet-toimintamallin hoito-ohjelmaan osallistuneiden perheiden määrä kasvaa 30 % vuodesta 2023	Voimaperheet hoito-ohjelman on suorittanut 130 perhettä, ohjelma oli käynnissä 90 perheen kanssa ja aloitusta odotti 11 perhettä 08/2024. 12/2023: käynnissä 39 hoito-ohjelmaa, 34 odotti ohjelman alkamista ja 1 hoito-ohjelma oli saatu päätökseen. Tuorein saatavilla oleva tilasto on elokuulle 2024 asti.	+
	1.2 IPC-koulutettujen työntekijöiden määrä kasvaa ja vakiintuu siten, että IPC-jaksoja voidaan tarjota kattavasti yläkouluilla ja toisen asteen oppilaitoksessa	IPC-koulutettujen työntekijöiden määrä kasvanut. IPC-koulutettuja työntekijöitä oli syyskuun loppuun mennessä 175 (12/2023: 160). IPC-ohjaajakoulutuksessa on 41 työntekijää ja yksi työntekijä IPC-menetelmäohjaajakoulutuksessa. Kesäkuussa tehtyyn kyselyyn vastanneista IPC-koulutetuista 58 % käyttää menetelmää.	+
	1.3. Sosiaalihuoltolain mukaista lapsiperheiden kotipalvelua, perhetyötä sekä kasvatus- ja perheneuvontapalvelua saaneiden perheiden määrä kasvaa vuodesta 2023	Sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden määrä on kasvanut merkittävästi Ajalla 01-09/2024 lapsiperheiden kotipalvelua sai yhteensä 1 250 perhettä (01-12/2023:1221). Varhaisen vaiheen perheohjauksen palvelua sai 1 354 perhettä ja perhetyön palvelua 501 perhettä eli yhteensä 1 855 perhettä (01-12/2023: 980). Kasvatus- ja perheneuvontaa sai yhteensä 3 465 eri asiakasta (01-09/2023: 3 273). Asiakasmäärien kasvu perustuu asiakasohjauksen selkeyttämiseen, sisäisiin resurssiirtoihin ja toiminnan tehostamiseen. Toimintakulut ovat toteutuneet edellisen vuoden vastaavaa ajankohtaa pienempinä.	+
	1.4 Kiireellisten sijoitusten, huostaanottojen ja psykiatrian palvelujen piiriin tehtyjen läheteiden määrät vähenevät vuodesta 2023.	Kiireellisesti sijoitettujen lasten määrä 4 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (01-09/2024: 335 ja 01-09/2023: 350). Uusien huostaanottojen määrä kasvoi 8 % Uusia huostaanottoja tehtiin 01-09/2024: 107 (01-09/2023: 99). Lastenpsykiatrialle tehtyjen läheteiden määrä säilyi ennallaan. Ajalla 01-09/2024 lastenpsykiatrialle tehtiin 747 lähetettä (01-09/2023: 744). Nuorisopsykiatrialle tehtyjen läheteiden määrä väheni 1,5 %. Ajalla 01-09/2024 nuorisopsykiatrialle tehtiin 804 lähetettä (01-09/2023: 817).	+ - +/- +

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Lasten ja nuorten palvelut 2/2

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2024	Tavoitetaso vuonna 2024	Toteuma 01-06/2024	Arvio
2. Lisätään digitaalisen asioinnin tarjontaa osana monipuolista palvelukokonaisuutta	2.1 Sähköisen perhekeskuksen toiminta on käynnistetty	Digiperhe eli digitaalinen perhekeskus avattiin asiakkaille toukokuun lopussa 2024. Asiointikäyntejä sivustolla ajalla 30.5.-30.9.2024 yhteensä 8 358.	+
	2.2 Pyydä apua -lomakkeen kautta palvelujen piiriin ohjautuneiden asiakkaiden määrä kasvaa vähintään 30 % vuodesta 2023.	Pyydä apua -lomakkeen kautta palvelujen piiriin ohjautuneiden asiakkaiden määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 23 %. Tammi-syyskuussa 2024 palveluun ohjautui 1 559 asiakasta. Vuonna 2023 Pyydä apua -lomakkeen kautta palveluihin ohjautui yhteensä 1 683 asiakasta. Asiakasmäärä on kasvanut, mutta tavoiteltua 30 %:n kasvua ei ole vielä saavutettu.	-
3. Huomioimme alueelliset erityispiirteet palvelukokonaisuuden suunnittelussa ja vahvistamme monialaisesti tuotettua palvelutarjontaa	3.1 Eri alueilla toteutettavat resurssimuutokset ja palveluiden kehittäminen perustuvat luotettavaan tietopohjaan ja tutkimustietoon. Tehdyt muutokset sekä niiden perusteet on kuvattu (K/E).	Palvelujen tarvetta ja käyttöä kuvaava tietopohja on käytössä ja sitä hyödynnetään muutosten toteuttamisessa. Tietopohja täydentyy vuoden 2024 aikana eri palveluista koottavalla vaikuttavuus- sekä työajan-käyttötiedoilla. Laajempien aukioloaikojen pilotin tietopohja täydentää palvelujen käyttöä kuvaavaa tietopohjaa. Palvelulinjan kehittäminen pohjautuu tutkimustietoon perustuviin kansallisiin linjauksiin. Näiden pohjalta on muun muassa lisätty sähköisen asioinnin osuutta, rakenteistettu sujuvaa alkuvaiheen asiointia ja ammattilaisten konsultointia sekä lisätty monialaista yhteistyötä.	+
	3.2 Monialaiset yhteistyöryhmät ja konsultaatorakenteet on kuvattu (K/E).	Työ etenee suunnitellusti. Yhteistyöryhmät ja konsultaatorakenteet kuvataan vuoden 2024 loppuun mennessä osana HOPPU-hanketta.	+

Tuloslaskelma ja ennuste

Ikäihmisten ja vammaisten palvelut

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Tilin nimi	Toteuma 1-9 / 2024 t€	Talousarvio 1-9 / 2024 t€	Tot / TA Toteuma %	Talousarvio 2024 t€	Tot / TA 2024 Toteuma %	Ennuste 2024 t€	Enn / TA 2024 Toteuma %	Toteuma 1-9 / 2023 t€	Tot. 2024 / 2023 Toteuma %	Toteuma 2023 t€	Enn. / Tot. 2023 Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	94 398	95 413	98,9 %	127 218	74,2 %	129 232	101,6 %	82 202	114,8 %	122 608	105,4 %
Myyntituotot	6 615	7 914	83,6 %	10 552	62,7 %	10 027	95,0 %	5 960	111,0 %	10 519	95,3 %
josta sisäiset myyntituotot	227	482	47,0 %	643	35,2 %	256	39,9 %	465	48,7 %	619	41,4 %
Maksutuotot	71 963	74 596	96,5 %	99 461	72,4 %	97 263	97,8 %	65 083	110,6 %	94 776	102,6 %
Tuet ja avustukset	2 175	3 294	66,0 %	4 392	49,5 %	3 826	87,1 %	1 488	146,1 %	3 018	126,8 %
Muut toimintatuotot	13 645	9 609	142,0 %	12 812	106,5 %	18 115	141,4 %	9 670	141,1 %	14 295	126,7 %
josta sisäiset vuokrat											
Valmistus omaan käyttöön											
TOIMINTAKULUT	619 259	612 935	101,0 %	817 247	75,8 %	839 249	102,7 %	594 072	104,2 %	812 091	103,3 %
Henkilöstökulut	188 899	196 850	96,0 %	262 467	72,0 %	260 766	99,4 %	179 921	105,0 %	246 287	105,9 %
Palkat ja palkkiot	152 578	157 197	97,1 %	209 597	72,8 %	208 982	99,7 %	142 861	106,8 %	195 540	106,9 %
Henkilösivukulut	36 321	39 653	91,6 %	52 870	68,7 %	51 785	97,9 %	37 060	98,0 %	50 747	102,0 %
Palvelujen ostot	345 345	331 281	104,2 %	441 708	78,2 %	464 431	105,1 %	330 308	104,6 %	455 454	102,0 %
Asiakaspalvelujen ostot	271 446	259 623	104,6 %	346 163	78,4 %	365 150	105,5 %	252 336	107,6 %	347 523	105,1 %
Muiden palvelujen ostot	73 899	71 659	103,1 %	95 545	77,3 %	99 281	103,9 %	77 972	94,8 %	107 931	92,0 %
josta sisäiset palvelujen ostot	48 614	47 897	101,5 %	63 862	76,1 %	64 469	100,9 %	44 074	110,3 %	61 017	105,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 815	4 355	87,6 %	5 807	65,7 %	5 535	95,3 %	6 370	59,9 %	5 650	98,0 %
josta sisäiset lääkeostot	490	488	100,4 %	651	75,3 %	659	101,2 %	466	105,2 %	639	103,1 %
Avustukset	43 480	42 994	101,1 %	57 325	75,8 %	58 423	101,9 %	41 317	105,2 %	55 239	105,8 %
Muut toimintakulut	37 720	37 455	100,7 %	49 940	75,5 %	50 095	100,3 %	36 155	104,3 %	49 462	101,3 %
Vuokratulot	37 674	37 313	101,0 %	49 751	75,7 %	50 006	100,5 %	36 121	104,3 %	49 342	101,3 %
josta sisäiset vuokratulot	36 255	36 149	100,3 %	48 199	75,2 %	48 106	99,8 %	34 926	103,8 %	47 622	101,0 %
Muut kulut	46	142	32,3 %	189	24,2 %	89	46,9 %	35	132,2 %	120	74,0 %
josta sisäiset muut kulut											
TOIMINTAKATE	-524 861	-517 522	101,4 %	-690 030	76,1 %	-710 017	102,9 %	-511 870	102,5 %	-689 483	103,0 %
Valtion rahoitus								0		0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-4					-4		-7	54,4 %	-8	54,1 %
VUOSIKATE	-524 864	-517 522	101,4 %	-690 030	76,1 %	-710 021	102,9 %	-511 877	102,5 %	-689 491	103,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	233	385	60,5 %	514	45,3 %	305	59,4 %	273	85,2 %	368	82,8 %
TILIKAUDEN TULOS	-525 097	-517 907	101,4 %	-690 543	76,0 %	-710 326	102,9 %	-512 150	102,5 %	-689 860	103,0 %
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)											
Laskennalliset erät	-10 273	-12 493	82,2 %	-16 658	61,7 %	-15 819	95,0 %	-8 406	122,2 %	-16 500	95,9 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-535 371	-530 401	100,9 %	-707 201	75,7 %	-726 145	102,7 %	-520 556	102,8 %	-706 359	102,8 %

Selvitys taloudellisesta tilanteesta Ikäihmisten ja vammaisten palvelut

Keskeiset tapahtumat toiminnassa

- Ikäihmisten palveluiden ja lähitorien palveluverkko-suunnitelman toimeenpanoa ja IKI2035-kehittämistoimia jatkettiin.
- Laitoshoidon purkamisen suunnittelu on jatkunut ja laitoshoidon purettu yhden kiinteistön osalta. Jatko-eteneminen edellyttää sopivien toimitilojen löytymistä.
- Vuokratyövoiman käyttöä pystyttiin vähentämään merkittävästi (-10,3 M€) viime vuoden tasoon verrattuna.
- Vammaispalveluissa VAPA2035-kehittämissuunnitelmaa ja palveluverkkosuunnitelmaa valmisteltiin.
- Inter RAI id -arviointimittarin käyttöönotto aloitettiin vammaisten asumispalveluissa.
- Vammaissosiaalityön uudelleen organisoinnin malli valmistui.
- Vammaisten henkilöiden ohjautumista ensisijaisesti matalan kynnyksen palveluihin edistettiin kehittämällä lähitoritoimintaa.
- Lasten tilapäishoidon yksikkö aloitti toimintansa Pitkäniemessä elokuussa.
- Vammaisten etäpäivätoiminta käynnistyi elokuun alussa.

Selvitys talousarviopoikkeamien syistä

- Toimintakulujen ennustetaan ylittyvän 22 M€, pääasiassa palvelujen ostoissa. Ylityshukka koskee etenkin vammaisten palveluita.
- Asiakaspalveluostot ovat ylityksessä 19 M€. Ylitys johtuu kunnilta siirtyneestä palveluvelasta, olemassa olevista ja uusista asiakkuuksista, joille ei ole pystytty varaamaan riittäviä määrärahoja. Laki velvoittaa järjestämään subjektiivisesti oikeutetut palvelut. Ylitystä ei pystytä kattamaan palvelulinjan sisältä.
- Henkilöstökulujen ennustetaan alittuvan 1,7 M€. Henkilöstövajeen vuoksi joudutaan turvautumaan ostopalveluihin sekä asiakaspalveluissa että työvoiman vuokrauksessa.
- Vammaisille annettavat avustukset ovat ylityksessä. Taustalla on kysynnän kasvu sekä ostopalveluiden hinnankorotukset ja TES-korotukset, joita ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa.
- Maksutuotot ovat jäämässä alle talousarvion, koska indeksikorotusten mahdollistamat asiakasmaksupäätökset tulevat voimaan viiveellä.

Selvitys toimenpiteistä talousarviossa pysymiseksi

- Vuokratyövoiman käytön hillitsemistä ja vakituisen henkilökunnan rekrytoinnin tehostamista jatketaan.
- Ikäihmisten palveluissa henkilöstöresurssia tasataan yksiköiden välillä asiakastarpeiden ja mitoitusten mukaisesti.
- Vammaisten palveluissa omatuotannossa on käynnistymässä 11/2024 lasten asumispalveluyksikkö kuudelle pitkäaikaiselle ja kuudelle tilapäishoidon asiakkaalle. Perhehoidon käyttöä tehostetaan.
- Ostopalveluiden kotiuttamista jatketaan mahdollisuuksien mukaan. Asiakkaita ohjataan kevyempiin palveluihin, mikäli asiakkaan toimintakyky sen mahdollistaa. Ostopalveluiden myöntämisessä käytetään erityistä harkintaa. Käydään läpi kalliit yksilöhankinnat muutosmahdollisuuksien selvittämiseksi. Tarkastetaan liikkumisen tuen asiakkuuksien erityisoikeudet.
- Toimitiloista luopumisen tarkastelua jatketaan. Luovutaan yhdestä ostolähtökohdasta 12/2024.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Ikäihmisten ja vammaisten palvelut 1/2

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2024	Tavoitetaso vuonna 2024	Toteuma 01-09/2024	Arvio
1. Ikäihmisten ja vammaisten palvelurakenteen uudistaminen: palvelujen painopistettä siirretään raskaammista palveluista kohti varhaisemman vaiheen palveluita.	1.1 Kotona asumista tukevan teknologian käyttö on lisääntynyt suunnitelman mukaisesti.	Teknologian käyttö on lisääntynyt suunnitellusti. Lääkeautomaattien peittävyys säännöllisessä kotihoidossa syyskuussa 2024 oli kaikkien asiakkaiden osalta n. 19 % (09/2023: 11,5 %) ja oman palvelutuotannon osalta n. 20 % (09/2023: 12 %). Etäkäyntien peittävyys kotihoidossa oli kaikkien asiakkaiden osalta 10,5 % (09/2023: 8,7 %) ja oman palvelutuotannon osalta n. 11 % (09/2023: 10 %). IKI2035 –ohjelman tavoitetaso vuoden 2025 loppuun mennessä lääkeautomaattien peittävyydelle on 20 % ja etäkäyntien osalta 13 %.	+
	1.2 Kotiin vietävien palvelujen lääkärituki 24/7 on käytössä koko Pirkanmaalla.	Kotiin vietävien palvelujen lääkärituki 24/7 on laajentunut koko Pirkanmaalle ikäihmisten palveluissa. 24/7 lääkärituki on käytössä myös erikseen sovitussa kuudessa vammaisten ympärivuorokautisen asumisen yksikössä ja tavoite on laajentaa toimintaa vuoden 2025 aikana.	+
	1.3 Laitoshoidon purkaminen on aloitettu ikääntyneiden laitoshoidon osalta	Laitoshoidon toteutunut peittävyys oli 0,6 % syyskuussa 2024 Tavoitepeittävyys on 0,5 % vuoden 2024 loppuun mennessä yli 80-vuotiaiden osalta. Tavoitepeittävyyteen pääseminen edellyttää sopivia väistötiloja. 09/2023 laitoshoidon peittävyys oli 0,9 %.	-
	1.4. Yhteisöllistä ja ympärivuorokautista asumista on tarjolla tarpeenmukaisesti sekä ikääntyneiden että vammaisten ihmisten palveluissa.	Ikääntyneiden ja vammaisten palveluissa yhteisöllisen asumisen lisääminen etenee hitaammin kuin olisi tarpeenmukaista pääasiassa sopivien toimitilojen puutteen vuoksi. Ikääntyneiden yhteisöllisen asumispalvelun määrä on lisääntynyt vuoteen 2023 verrattuna, mutta peittävyys on kasvanut IKI2035-ohjelmassa tavoiteltua hitaammin. Määrä on kasvanut pääsääntöisesti ostopalveluissa, koska oman tuotannon lisäämiseen ei ole tarvittavia tiloja. Vammaisten yhteisölliseen asumiseen on jonossa on 28 henkilöä, joista kiireellisesti paikan tarvitsisi 15 henkilöä.	-
		Ympärivuorokautista palveluasumista on riittävästi tarjolla ikääntyneille, mutta ei vammaisille. Vammaisten palveluasumisen määrän kasvattamista hidastaa pääosin sopivien tilojen puute. Vammaisten ympärivuorokautiseen asumiseen on jonossa 70 henkilöä, joista kiireellisesti paikan tarvitsisi 35 henkilöä.	-
	1.5 Liikkumisen tuen yksikkö on aloittanut toimintansa yhdistäen sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaiset yksilökuljetukset	Liikkumisen tuen tiimi toiminta on käynnistynyt suunnitellusti. Saapuneet kuljetuspalveluhakemukset on käsitelty määräajassa (keskimääräinen käsittelyaika 36 pv). Kuljetuspalveluhakemuksia on saapunut 09/2024 mennessä yhteensä 1 132, joista vammaispalvelulain mukaisia 556 kpl ja sosiaalihuoltolain mukaisia 576 kpl. Hakemuksista 60% ei täyttänyt kriteereitä. Hylkäävän päätöksen saaneita asiakkaita on ohjattu julkisen joukko liikenteen käyttöön tai tarpeen mukaisesti määräajaisesti saattajapalveluun. Saattajapalvelun ja julkisen joukko liikenteen harjoittelumatkojen pilotti alkoi huhtikuussa.	+

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Ikäihmisten ja vammaisten palvelut 2/2

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2024	Tavoitetaso vuonna 2024	Toteuma 01-09/2024	Arvio
2. Yhdenvertaiset asiakaspalvelut: jatketaan asiakasprosessien yhdenmukaistamista ja juurruttamista	2.1 Palvelulinjan ydinasiakasprosessit (lkm ja %) on kaikki kuvattu ja käyttöön otettu vuoden loppuun mennessä.	Ikäihmisten ja vammaisten palvelulinjan ydinprosessit on kuvattu ja käyttöön otettu 100 %. Ikäihmisten palveluissa kuvattuja ydinprosesseja on 14 ja vammaispalveluissa 7. Palvelulinjat ylittäviä prosesseja arvioidaan, kehitetään ja päivitetään jatkuvasti. Vammaispalveluiden osalta erityisesti lainsäädäntöuudistuksen soveltamisalan epävarmuus ja lain tulkinta vaikuttavat työhön.	+
3. Vaikuttavat asiakaspalvelut: seurataan palvelujen myöntämisperusteiden täyttymistä.	3.1 Ikäihmisten palvelujen asiakkaista suurempi osuus täyttää palvelujen myöntämisen perusteena käytettävän RAI-arviointityökaluun (Resident Assessment Instrument) sisältyvien MAPLE-palveluluokkien mukaiset ehdot kuin vuonna 2023	RAI - toimintakykyarvioinnin mittariarvojen MapLe5- luokan ehdot täyttyivät kotona asumista tukevissa palveluissa 92 % ja asumisen palveluissa 96 %. Kotona asumista tukevien palvelujen osalta tulos on säilynyt samalla tasolla kuin vuonna 2023. Asumisen palveluiden vertailutieto vuodelta 2023 ei ole saatavilla. MapLe5-luokan kriteerit ovat käytössä ainoastaan säännöllisiä palveluja myönnettäessä, mutta järjestelmä ei toistaiseksi mahdollista tilapäisten asiakkuuksien poislukemista koko asiakasmäärästä. Tästä syystä kotona asumista tukevien palveluiden toteuma on matalampi kuin säännöllisen palvelun piirissä olevilla asiakkailla, joita tämä tavoite koskee.	+/-

Tuloslaskelma ja ennuste

Sote-palvelutuotannon johto ja integraatiotoiminta

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Tilin nimi	Toteuma 1-9 / 2024 t€	Talousarvio 1-9 / 2024 t€	Tot / TA Toteuma %	Talousarvio 2024 t€	Tot / TA 2024 Toteuma %	Ennuste 2024 t€	Enn / TA 2024 Toteuma %	Toteuma 1-9 / 2023 t€	Tot. 2024 / 2023 Toteuma %	Toteuma 2023 t€	Enn. / Tot. 2023 Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	6 238	7 882	79,1 %	10 510	59,4 %	9 220	87,7 %	6 055	103,0 %	10 454	88,2 %
Myyntituotot	997	1 259	79,2 %	1 678	59,4 %	1 360	81,0 %	1 913	52,1 %	3 070	44,3 %
josta sisäiset myyntituotot											
Maksutuotot	0					1		1	37,0 %	1	43,9 %
Tuet ja avustukset	5 240	6 624	79,1 %	8 832	59,3 %	7 845	88,8 %	4 140	126,5 %	7 382	106,3 %
Muut toimintatuotot	1					15		0		0	
josta sisäiset vuokrat											
Valmistus omaan käyttöön											
TOIMINTAKULUT	13 451	16 255	82,8 %	21 673	62,1 %	19 011	87,7 %	12 309	109,3 %	19 300	98,5 %
Henkilöstökulut	6 475	6 973	92,9 %	9 298	69,6 %	9 397	101,1 %	6 210	104,3 %	9 618	97,7 %
Palkat ja palkkiot	5 294	5 602	94,5 %	7 469	70,9 %	7 627	102,1 %	4 975	106,4 %	7 710	98,9 %
Henkilösivukulut	1 181	1 371	86,1 %	1 829	64,6 %	1 770	96,8 %	1 235	95,6 %	1 908	92,8 %
Palvelujen ostot	5 217	7 392	70,6 %	9 856	52,9 %	7 366	74,7 %	4 535	115,0 %	7 774	94,7 %
Asiakaspalvelujen ostot	291	1 501	19,4 %	2 002	14,5 %	380	19,0 %	701	41,5 %	1 067	35,6 %
Muiden palvelujen ostot	4 926	5 891	83,6 %	7 855	62,7 %	6 986	88,9 %	3 835	128,5 %	6 707	104,2 %
josta sisäiset palvelujen ostot	360	302	119,3 %	403	89,5 %	402	99,7 %	292	123,2 %	444	90,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	39	160	24,2 %	214	18,2 %	41	19,4 %	404	9,6 %	483	8,6 %
josta sisäiset lääkeostot								133	0,0 %	240	0,0 %
Avustukset	1 355	1 259	107,6 %	1 679	80,7 %	1 679	100,0 %	482	281,3 %	479	350,5 %
Muut toimintakulut	365	470	77,7 %	627	58,3 %	528	84,3 %	678	53,8 %	947	55,8 %
Vuokrakulut	369	466	79,1 %	622	59,3 %	459	73,8 %	637	57,9 %	754	60,9 %
josta sisäiset vuokrakulut	340	431	78,9 %	575	59,2 %	413	71,8 %	314	108,4 %	417	98,9 %
Muut kulut	-4	4	-94,5 %	5	-70,9 %	69	1 383,3 %	41	-8,6 %	192	35,9 %
josta sisäiset muut kulut	1										
TOIMINTAKATE	-7 213	-8 373	86,2 %	-11 163	64,6 %	-9 791	87,7 %	-6 254	115,3 %	-8 847	110,7 %
Valtion rahoitus											
Rahoitustuotot ja -kulut	-1							-2	29,7 %	-2	0,0 %
VUOSIKATE	-7 214	-8 373	86,2 %	-11 163	64,6 %	-9 791	87,7 %	-6 256	115,3 %	-8 848	110,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	9					12		6	140,4 %	9	132,0 %
TILIKAUDEN TULOS	-7 223	-8 373	86,3 %	-11 163	64,7 %	-9 803	87,8 %	-6 262	115,3 %	-8 857	110,7 %
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)											
Laskennalliset erät	6 009	7 337	81,9 %	9 783	61,4 %	9 803	100,2 %	5 927	101,4 %	7 711	127,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 214	-1 035	117,2 %	-1 380	87,9 %	0	0,0 %	-335	362,7 %	-1 146	0,0 %

Selvitys taloudellisesta tilanteesta

Sote-palvelutuotannon johto ja integraatiotoiminta

Keskeiset tapahtumat toiminnassa

- Sote-palvelutuotannon johdon vastuualueella tärkeimpiä tehtäviä ovat olleet strategian toimenpano-ohjelman tavoitteiden, talouden seurannan ja tasapainotustoimenpiteiden toteuttamisen edistäminen sekä tehtäväalueen palveluja koskevan kehitystyön tukeminen.
- Integraation vastuualueella on jatkettu hyvinvointialueen ja kuntien välisen yhteistyön tiivistämistä ja palvelu- ja hoitoketjujen sekä digitaalisten palvelujen kehittämistyötä.
- Erillisohjelmien vastuualueella RRP-hankkeiden kehittämistoimenpiteet etenevät päivitettyjen suunnitelmien mukaisesti. Päivitetyn rahoituspäätöksen mukaisesti rahoitusta siirretään käytettäväksi vuodelle 2025.

Selvitys talousarviopoikkeamien syistä

- Palvelulinjan toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 1,4 M€ suunniteltua parempana.
- Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 1,3 M€ talousarviota pienempinä johtuen RRP-hankkeiden rahoituksen siirtymisestä vuodelle 2025 ja aiemmin Sote:n yhteisille kustannuspaikoille tulleiden myyntitulojen kohdistuessa linjoille.
- Toimintamenojen ennustetaan alittuvan 2,7 M€ pääosin palvelujen ostojen alittumisen vuoksi. RRP-hankkeiden päivitettyjen suunnitelmien vuoksi hankkeiden palveluostojen ennustetaan alittuvan 1,0 M€. Sote-palvelutuotannon johdon palvelujen ostojen ennustetaan alittuvan 1,4 M€, koska laskuja on pystytty kohdistamaan paremmin ja kustannuksia on kohdistunut yhteiskustannuspaikalle selvästi vähemmän kuin vuonna 2023.

Selvitys toimenpiteistä talousarviossa pysymiseksi

- Hankkeiden kehittämissuunnitelmaa on päivitetty ja rahoitusta on kohdennettu uusille pilotoinneille sekä hyödynnetty oman henkilöstön työpanosta kehittämisessä. Hankkeiden osalta raportointia ja seurantaa on tarkennettu yhdessä toiminnasta vastaavien palvelulinjojen kanssa.
- Sote-palvelutuotannon johdon osalta esitetään talousarviomuutosta, missä Ikäihmisten ja vammaisten palveluille ja Lasten ja nuorten palveluille siirretään molemmille 0,5 M€ määrärahoja ennustettujen ylitysten kattamiseen. Toteutuessaan muutos heikentää palvelulinjan toimintakate-ennustetta 1 M€, mutta ei vaikuta tehtäväalueen toimintakate-ennusteeseen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Sote-palvelutuotannon johto ja integraatiotoiminta

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2024	Tavoitetaso vuonna 2024	Toteuma 01-09/2024	Arvio
1. Hyvinvointialueen ja kuntien yhdyspintapalveluilla on käytössä toimivat rakenteet ja palveluita kehitetään tavoitteellisesti yhdessä	1.1 Kullekin yhdyspintapalvelulle on määritelty PIRHA-tasoiset strategiset tavoitteet ja mittarit, joiden toteutumista seurataan yhdessä kuntien ja maakunnan liiton kanssa.	Pirha-tasoiset strategiset mittarit on määritelty. Määrittely on tehty osana vuosittain toteutettavaa Onnistumme yhdyspinnoilla -kyselyä. Yhdyspintapalvelujen operatiiviset rakenteet on määritelty.	+
	1.2 Hyvinvointialue ja kunnat kokevat yhdyspintatyön entistä onnistuneemmaksi.	Kysely toteutetaan syksyllä 2024.	+/-
2. Jatkuva kehittäminen organisoidaan osaksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden palvelutoimintaa	2.1 Hyvinvointialueen jatkuvan kehittämisen malli on kuvattu ja otetaan käyttöön sosiaali- ja terveystalouksissa	Jatkuvan kehittämisen malli on kuvattu ja otettu käyttöön. Ammattilaisten aloiteprosessia jatkokehitetään parhaillaan.	+
	2.2 Moniammatillisten hoito- ja palveluketjukuvausten käyttö on laajentunut koko hyvinvointialueelle.	Hoito- ja palveluketjujen päivitystyö on jatkunut suunnitellusti. Ensimmäiset hoito- ja palveluketjut on julkaistu uudella saavutettavalla julkaisuformaattilla.	+
	2.3. Pirhan järjestö- ja osallisuuskoordinaation rakenne ja malli on toiminnassa.	Järjestöyhteistyöryhmän toiminta on vakiintunut. Järjestöyhteistyöryhmä on osallistunut Pirhan järjestöyhteistyön asiakirjan ja avustuskriteerien suunnitteluun.	+
3. Hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen toimenpiteitä ja niiden seuranta konkretisoidaan	3.1 Alueellisten hyvinvointisuunnitelmien toimeenpano ja toteutumisen arviointi on käynnissä sekä alueellinen elintapaohjauksen palvelutarjotin on laajassa käytössä.	Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman toteutus etenee integraatiotoimintalueen koordinoimana. Lakisääteiset HYTE-kuntaneuvottelut käytiin elo-syyskuussa 2024 kaikkien Pirkanmaan kuntien kanssa. Hyvinvointia elintavoilla -sivuston hyödyntämistä edistetään ammattilaisten koulutuksilla ja lisäämällä viestintää asukkaille.	+
	3.2 Väkivallan ehkäisyn toimintamalli on valmis ja käytössä.	Väkivallan ehkäisyn suunnitelman toimeenpano on käynnissä. Henkilöstön MARAK-koulutukset jatkuvat, sisäiset verkkosivustot ovat valmiit ja käytössä, palvelupolkujen rakentaminen etenee.	+
	3.3. Alueellisen liikuntaneuvonnan ohjauksen malli ja toimivuuden seuranta ovat valmiita ja käytössä.	Liikuntaneuvonnan toimintamallin valmistelu etenee suunnitellusti. Kirjaamis- ja lähetekäytänteiden yhtenäistetään yhteistyössä kuntien liikuntaneuvojien kanssa.	+

Tuloslaskelma ja ennuste

Pelastuspalvelut

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Tilin nimi	Toteuma 1-9 / 2024 t€	Talousarvio 1-9 / 2024 t€	Tot / TA Toteuma %	Talousarvio 2024 t€	Tot / TA 2024 Toteuma %	Ennuste 2024 t€	Enn / TA 2024 Toteuma %	Toteuma 1-9 / 2023 t€	Tot. 2024 / 2023 Toteuma %	Toteuma 2023 t€	Enn. / Tot. 2023 Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	6 840	6 135	111,5 %	8 180	83,6 %	9 420	115,2 %	5 374	127,3 %	8 019	117,5 %
Myyntituotot	1 604	1 444	111,1 %	1 925	83,3 %	2 065	107,3 %	1 387	115,6 %	2 076	99,5 %
josta sisäiset myyntituotot								33	0,0 %	132	0,0 %
Maksutuotot	1 275	1 331	95,8 %	1 775	71,8 %	1 775	100,0 %	906	140,7 %	1 492	119,0 %
Tuet ja avustukset	3 958	3 330	118,9 %	4 440	89,2 %	5 540	124,8 %	3 073	128,8 %	4 447	124,6 %
Muut toimintatuotot	2	30	7,7 %	40	5,7 %	40	100,0 %	7	31,7 %	4	1 004,7 %
josta sisäiset vuokrat											
Valmistus omaan käyttöön											
TOIMINTAKULUT	60 058	60 294	99,6 %	80 392	74,7 %	82 734	102,9 %	55 676	107,9 %	76 326	108,4 %
Henkilöstökulut	40 272	42 144	95,6 %	56 192	71,7 %	56 182	100,0 %	36 240	111,1 %	49 850	112,7 %
Palkat ja palkkiot	32 844	33 874	97,0 %	45 165	72,7 %	45 524	100,8 %	29 055	113,0 %	39 990	113,8 %
Henkilösivukulut	7 428	8 271	89,8 %	11 028	67,4 %	10 658	96,6 %	7 185	103,4 %	9 859	108,1 %
Palvelujen ostot	11 115	9 644	115,3 %	12 859	86,4 %	14 573	113,3 %	11 384	97,6 %	15 399	94,6 %
Asiakaspalvelujen ostot											
Muiden palvelujen ostot	11 115	9 644	115,3 %	12 859	86,4 %	14 573	113,3 %	11 384	97,6 %	15 399	94,6 %
josta sisäiset palvelujen ostot	1 900	1 618	117,4 %	2 157	88,1 %	2 172	100,7 %	1 487	127,8 %	2 119	102,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 519	2 473	101,9 %	3 297	76,4 %	3 355	101,8 %	2 551	98,7 %	3 598	93,2 %
josta sisäiset lääkeostot	133	131	101,3 %	175	76,0 %	183	104,6 %	105	127,1 %	140	130,5 %
Avustukset	1	8	13,3 %	10	10,0 %	10	100,0 %	2	66,7 %	2	666,7 %
Muut toimintakulut	6 152	6 025	102,1 %	8 033	76,6 %	8 613	107,2 %	5 500	111,8 %	7 477	115,2 %
Vuokrakulut	6 137	5 928	103,5 %	7 905	77,6 %	8 485	107,3 %	5 484	111,9 %	7 437	114,1 %
josta sisäiset vuokrakulut	5 635	5 418	104,0 %	7 225	78,0 %	7 616	105,4 %	4 932	114,3 %	6 688	113,9 %
Muut kulut	15	96	15,7 %	129	11,8 %	129	100,0 %	16	96,7 %	40	322,9 %
josta sisäiset muut kulut											
TOIMINTAKATE	-53 219	-54 159	98,3 %	-72 212	73,7 %	-73 314	101,5 %	-50 302	105,8 %	-68 307	107,3 %
Valtion rahoitus								0		0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-13	1	-1 740,8 %	1	-1 305,6 %	1	100,0 %	0	3 186,4 %	-1	-163,5 %
VUOSIKATE	-53 232	-54 158	98,3 %	-72 211	73,7 %	-73 313	101,5 %	-50 302	105,8 %	-68 307	107,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	1 224	1 149	106,5 %	1 532	79,9 %	1 532	100,0 %	1 066	114,8 %	1 419	107,9 %
TILIKAUDEN TULOS	-54 456	-55 307	98,5 %	-73 743	73,8 %	-74 845	101,5 %	-51 368	106,0 %	-69 727	107,3 %
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)											
Laskennalliset erät	-890	-1 216	73,2 %	-1 621	54,9 %	-1 585	97,8 %	-760	117,1 %	-1 173	135,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-55 346	-56 523	97,9 %	-75 364	73,4 %	-76 430	101,4 %	-52 128	106,2 %	-70 900	107,8 %

Selvitys taloudellisesta tilanteesta Pelastuspalvelut

Keskeiset tapahtumat toiminnassa

- Ensihoidon sote-integraatio on käynnistynyt sosiaalitoimen sänkyynnostotehtävien osalta ja kotisaattohoidossa olevien potilaiden osalta toimintamalli on valmistunut ja tämä voidaan aloittaa 1.12.2024. Sijaisten saatavuus on parantunut huomattavasti ja täten ylitöiden määrä on vähentynyt.
- Pelastustoiminnan osalta toiminta on normaali-tilassa. Sijaisille on edelleen tarve pitkien poissaolojen takia. Pelastajia ei edelleenkään saada riittävästi sijaisuuksiin. Työvuorosuunnittelun tehostamisen avulla pystytään kuitenkin yhdessä ensihoidon kanssa asiaan vaikuttamaan positiivisesti.
- Onnettomuuksien ehkäisyn määräaikaisen valvonnan tarkastusmäärien osalta on saatu kurottua kiinni valvonta-suunnitelman mukaista tarkastusmäärän vuositavoitetta.

Selvitys talousarviopoikkeamien syistä

- Toimintakatteen osalta ennuste on elokuun tasolla. Tukiin ja avustuksiin sekä ulkoisten palveluiden ostoihin lisätty 0,8 M€. Syynä ensihoidon Kela-laskutukseen liittyvä toiminnallinen muutos. Jatkossa Pirha laskuttaa ja saa kaikki yksityisen palvelutuotannon tuotot. Samoin yksityisen palvelutuotannon laskut tulevat täysimääräisinä. Toimintakatteen osalta muutos on kustannus-neutraali.
- Toteumassa näkyy Monetran tuottama virheellinen vuorolisien jaksotus. Tämän vuoksi pelastuspalveluille kirjautui 0,5 M€ liikaa henkilöstökulua.
- Sijaistarve on jatkunut korkeana koko alkuvuoden. Tästä syystä ylitöitä on käytetty, jotta asemien palveluntuotanto on pystytty pitämään palvelutasopäätöksen mukaisena. Tämä näkyy toteumassa henkilöstökustannuksien kasvuna 1-9 2024.

Selvitys toimenpiteistä talousarviossa pysymiseksi

- Pelastuspalveluiden (pelastustoiminta ja ensihoito) keskitettyä resurssisuunnittelua ja sijaisrekrytointia kehitetään edelleen ylitöiden vähentämiseksi. Tämän tavoitteena on positiivinen vaikutus loppuvuoden toteutumaan.
- Tilanteissa, joissa sijaisia tai ylityöhenkilöstöä ei ole saatavilla voidaan asemien henkilöstö resurssointia joutua tilapäisesti vähentämään työturvallisuus kuitenkin huomioiden.
- Hankintojen seuranta on kiristetty ja hankinnoista vastaavia on sitoutettu talouden tarkempaan seurantaan ja vain välttämättömät hankinnat toteutetaan.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Pelastuspalvelut

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2024	Tavoitetaso vuonna 2024	Toteuma 01-09/2024	Arvio
1. Kehitetään onnettomuuksien ennaltaehkäisytyön digitaalisia keinoja ja varmistetaan, että pelastustoiminnan toimintavalmiusaika sekä ensihoidon tavoittamisaika-vaatimukset toteutuvat	1.1 Onnettomuuksien ennaltaehkäisytyössä on otettu käyttöön uusia digitaalisia palveluja	Digitaalinen palautekanava ja STT-tiedotepalvelu on käyttöön otettu. Onnettomuuskehityksen seurannan tiedottamisesta STT-tiedotepalvelulla pilotoidaan. Turvallisuussivuston rakentaminen hyvinvointialueen verkkosivuille on käynnistetty. Sivuston arvioidaan valmistuvan alkuvuonna 2025.	+
	1.2 Pelastustoiminnan keskimääräiset toimintavalmiusaikatavoitteet toteutuvat kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokista riippumatta.	1. yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaika oli 7.33 min. 1.yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite on 10 minuuttia, joten tavoite on toteutunut. Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaika oli 10.53. Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite on 15 minuuttia, joten tavoite on toteutunut.	+
	1.3 Ensihoidon A- ja B-kiireellisten tehtävien tavoittamisaikatavoitteet toteutuvat eri riskiluokissa.	Ensihoidon tavoittamisaikatavoitteita ei saavutettu 50 % -osuuksissa missään riskiluokassa. Toteuma perustuu arvioon, tietojärjestelmämuutoksen vuoksi tilastoa ei saatu. Aiemmin kuluvana vuonna tavoitetasoa ei ole saavutettu.	-
		Ensihoidon tavoittamisaikatavoitteita ei saavutettu 90 % -osuuksissa ydintaajama-alueilla. Toteuma perustuu arvioon, tietojärjestelmämuutoksen vuoksi tilastoa ei saatu. Aiemmin kuluvana vuonna tavoitetasoa ei olla saavutettu.	-
2. Edistetään pelastuspalveluiden ja sosiaali- ja terveystieteiden yhteistyötä sekä integraatiota selvittämällä uusia yhteisiä toimintamalleja.	2.1 Yhteiset synergiamahdollisuudet on kartoitettu vuoden 2023 aikana palvelutasopäätösten taustaineistoksi ja vuoden 2024 aikana aloitetaan suunnitelman toteuttaminen talousarvion antamissa puitteissa.	Yhteistyön mahdollisuudet on kartoitettu ja yhteistyö sosiaalitoimen tehtävillä on aloitettu. Terveystoimen kotiin viedyissä palveluissa yhteistyön prosessit lähes valmiina, toimeenpanoa ei vielä käynnistetty. Sote-tilannekustojen kehittämistyö käynnissä.	+

Tuloslaskelma ja ennuste

Strateginen ohjaus ja järjestäminen

Tilin nimi	Toteuma 1-9 / 2024 t€	Talousarvio 1-9 / 2024 t€	Tot / TA Toteuma %	Talousarvio 2024 t€	Tot / TA 2024 Toteuma %	Ennuste 2024 t€	Enn / TA 2024 Toteuma %	Toteuma 1-9 / 2023 t€	Tot. 2024 / 2023 Toteuma %	Toteuma 2023 t€	Enn. / Tot. 2023 Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	11 160	16 099	69,3 %	21 466	52,0 %	21 723	101,2 %	9 141	122,1 %	18 943	114,7 %
Myyntituotot	5 302	8 154	65,0 %	10 872	48,8 %	10 957	100,8 %	5 949	89,1 %	8 129	134,8 %
josta sisäiset myyntituotot	64	0		0			0,0 %	12	546,8 %	54	0,0 %
Maksutuotot								2	0,0 %	3	0,0 %
Tuet ja avustukset	5 490	7 827	70,1 %	10 436	52,6 %	10 750	103,0 %	3 173	173,0 %	10 760	99,9 %
Muut toimintatuotot	13	118	11,3 %	158	8,5 %	15	9,7 %	18	73,2 %	51	30,0 %
josta sisäiset vuokrat											
Valmistus omaan käyttöön	356										
TOIMINTAKULUT	58 135	63 648	91,3 %	84 837	68,5 %	87 349	103,0 %	57 044	101,9 %	81 924	106,6 %
Henkilöstökulut	27 382	30 528	89,7 %	40 676	67,3 %	40 084	98,5 %	25 723	106,4 %	36 797	108,9 %
Palkat ja palkkiot	22 489	24 657	91,2 %	32 849	68,5 %	32 560	99,1 %	20 839	107,9 %	29 863	109,0 %
Henkilösivukulut	4 893	5 871	83,3 %	7 828	62,5 %	7 525	96,1 %	4 884	100,2 %	6 934	108,5 %
Palvelujen ostot	25 074	28 142	89,1 %	37 523	66,8 %	38 710	103,2 %	27 161	92,3 %	38 853	99,6 %
Asiakaspalvelujen ostot	17	6	295,8 %	8	221,8 %	13	173,4 %	15	108,6 %	15	84,3 %
Muiden palvelujen ostot	25 058	28 137	89,1 %	37 516	66,8 %	38 697	103,2 %	27 146	92,3 %	38 838	99,6 %
josta sisäiset palvelujen ostot	5 579	5 926	94,1 %	7 901	70,6 %	8 040	101,8 %	7 177	77,7 %	9 275	86,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	529	619	85,4 %	826	64,1 %	847	102,5 %	521	101,6 %	849	99,7 %
josta sisäiset lääkeostot	170	172	99,2 %	229	74,4 %	228	99,5 %	126	135,3 %	202	113,0 %
Avustukset	530	634	83,6 %	845	62,7 %	795	94,1 %	674	78,6 %	664	119,8 %
Muut toimintakulut	4 620	3 725	124,0 %	4 966	93,0 %	6 913	139,2 %	2 964	155,9 %	4 760	145,2 %
Vuokratulut	1 840	2 064	89,1 %	2 753	66,8 %	2 792	101,4 %	2 063	89,2 %	2 618	106,6 %
josta sisäiset vuokratulut	1 788	1 626	109,9 %	2 169	82,4 %	2 247	103,6 %	1 824	98,0 %	2 257	99,5 %
Muut kulut	2 780	1 660	167,5 %	2 213	125,6 %	4 121	186,2 %	901	308,6 %	2 142	192,4 %
josta sisäiset muut kulut											
TOIMINTAKATE	-46 975	-47 548	98,8 %	-63 371	74,1 %	-65 627	103,6 %	-47 902	98,1 %	-62 981	104,2 %
Valtion rahoitus								0		0	
Rahoitustuotot ja -kulut	16 152	9 209	175,4 %	12 278	131,6 %	18 354	149,5 %	15 389	105,0 %	18 106	101,4 %
VUOSIKATE	-30 823	-38 340	80,4 %	-51 093	60,3 %	-47 272	92,5 %	-32 513	94,8 %	-44 875	105,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	124	181	68,6 %	241	51,5 %	295	122,3 %	99	125,5 %	153	192,8 %
TILIKAUDEN TULOS	-30 947	-38 521	80,3 %	-51 334	60,3 %	-47 567	92,7 %	-32 612	94,9 %	-45 028	105,6 %
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)								0		0	0,0 %
Laskennalliset erät	30 947	38 356	80,7 %	51 141	60,5 %	47 567	93,0 %	32 578	95,0 %	45 028	105,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	-165	-0,0 %	-193	-0,0 %	0	0,0 %	-34	-0,0 %	0	

Selvitys taloudellisesta tilanteesta

Strateginen ohjaus ja järjestäminen

Keskeiset tapahtumat toiminnassa

- Tehtäväalueen toiminta ja talous toteutuvat pääosin suunnitellusti ja talousarvion mukaisesti. Talouden kokonaisnäkökulma on pysynyt ennallaan elokuusta.
- Toimintatuottoja kertyy suurimmaksi osaksi TKIO-toiminnasta. Toimintatuotoissa on lisäksi mukana toimeenpano-ohjelman kärkien 1, 3 ja 4 hanke- rahoitusta. Toimintatuottoja kertyy viiveellä, mutta toimintatuottojen ennuste on pysynyt ennallaan eli talousarvio ylittyä 0,2 M€.
- Toimintakulut alittavat tasaisen toteuman erityisesti henkilöstökuluissa ja palvelujen ostoissa. Kulukertymää painottuu loppuvuoteen johtuen pääosin luottamus- toimipalkkioiden maksatuksesta sekä asiakas- laskutuksen keskittämisestä. TKIO:n valtion yleiskatteellisen rahoituksen osalta kustannusten odotetaan alittavan talousarvio 0,7 M€.
- Palvelujen ostoissa ja muissa toimintakuluissa on mukana 1,4 M€ ePassi-kuluja, jotka kuuluvat muille palvelulinjoille. Korjauskirjaus tehdään lokakuulle.
- Toimintakate on toteutunut 0,6 M€ talousarviota parempana.

Selvitys talousarviopoikkeamien syistä

- Toimintakulujen arvioidaan ylittyvän 2,5 M€, josta palvelujen ostot ovat 1,2 M€ ja muut toimintakulut 1,9 M€. Palvelujen ostot ylittyvät Monetralta tehtävien henkilöstöhallinnon ja talouspalvelujen ostojen vuoksi, vaikka ylitys on hieman tasoittunut kesän jälkeen. Muut toimintakulut ylittyvät asiakas- maksusaatavien poistojen vuoksi, mistä on valmisteilla talousarviomuutos.
- Henkilöstökulujen arvioidaan toteutuvan 0,3 M€ talousarviota pienempinä. Säästöä kertyy pääosin luottamustoimipalkkioista. Henkilöstökuluissa on huomioitu asiakaslaskutuksen keskittäminen talouspalvelujen toimialueelle.
- Toimintakatteen ennustetaan ylittyvän 2,2 M€ ja 3,6 %.
- Korkotuottoja arvioidaan kertyvän 6 M€ talousarviota enemmän, mistä on valmistella talousarviomuutos.

Selvitys toimenpiteistä talousarviossa pysymiseksi

- Keskustelut Monetrin kanssa jatkuvat palvelujen ostojen ylityksestä, mutta ylitystä ei saatane pienennettyä erillistoimin talousarviolukuun vaan jonkin suuruinen ylitys tulee toteutumaan.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Strateginen ohjaus ja järjestäminen

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2024	Tavoitetaso vuonna 2024	Toteuma 01-09/2024	Arvio
1. Järjestäjän näkökulmasta sekä oma tuotanto että muualta hankittu palvelutuotanto toimivat sujuvasti	1.1 Mahdollisiin häiriöihin reagoidaan välittömästi. Oma tuotanto ja muualta hankittua palvelutuotantoa on sovitettu yhteen ja käytäntöjä yhtenäistetty.	Mahdollisiin häiriöihin reagoimista varmistettu valmiussuunnittelulla ja käytäntöjä yhtenäistetty. SOTE-valmiussuunnitelma hyväksytty ja Soten palvelulinjojen sekä muiden tehtäväalueiden valmiussuunnittelu on käynnissä. Omaa palvelutuotantoa on lisätty monin paikoin. Merkittäviä kilpailutuksia on toteutettu muun muassa ikäihmisten ympärivuorokautisen asumisen ja vammaisten henkilöiden asumisen palveluissa. Kilpailutusten myötä yhtenäistyvät niin oman kuin ostettavan tuotannon palvelusisällöt.	+
2. Strategian toimeenpano-ohjelma sisältää osin lakisäätteiset alastrategiat tai ohjelmat, joita ilman koko hyvinvointialueen sekä poliittinen että virkamiesohjaus ja päätöksenteko ovat käytännössä mahdotonta ja johtaa toistuvien yksittäis-linjausten tekoon vailla yhteistä linjaa.	2.1 Strategian toimeenpano-ohjelman ensimmäiset tavoitteet on saavutettu ja se yhdistää hyvinvointialueen strategiset ohjelmat ja muun kehittämisen.	Toimeenpano-ohjelma kokoa strategiset ohjelmat ja muun kehittämisen yhteen. Hyvinvointialueen strategiset ohjelmat on yhdistetty toimeenpano-ohjelmaan ja seuranta toteutetaan yhtenäisesti. Toimeenpano-ohjelman ensimmäiset tavoitteet mm. digipalveluiden ja Pirha akatemian käynnistämisestä ovat jo osin toteutuneet. Työ muun kehittämistoiminnan kytkemiseksi toimeenpano-ohjelmaan on käynnissä ja arvioidaan valmistuvan vuoden 2024 aikana.	+
	2.2 Palveluiden verkoston ensimmäiset linjaukset toimeenpannaan tehtyjen päätösten pohjalta.	Ensimmäisten muutosten toimeenpano käynnistetty tehtyjen päätösten pohjalta. Vuoden 2024 alusta aloitettiin palveluiden verkon yhteensovittaminen, jossa kytkettiin aiempien selvitysten tarpeet yhteen. Päätökset lopullisesta lähiasemaverkosta ja liikkuvien palveluiden kokonaisuudesta tehtiin 7.10.2024 aluehallituksessa. Vuodeosastoreformin vuodelle 2024 tehdyt päätökset on jo osin toimeenpantu	+
	2.3 Sopimuksia on yhtenäistetty ja tuotantotapa-analyysit on tehty määritellyistä palvelukokonaisuuksista. Omistajasuunnitelmat on tehty ja käytettävissä järjestämisen tukena.	Työ sopimusten yhtenäistämiseksi etenee. Työ sopimusten yhtenäistämiseksi etenee suunnitellusti vuodelle 2024 hyväksytyyn hankintasuunnitelman pohjalta. Tuotantotapa-analyysijä on tehty aluehallituksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti, ja useampia tuotantotapa-analyysijä on valmistunut. Omistajaohjauksen ja sopimusohjauksen yhteistyötä on tiivistetty.	+
3. Hyvinvointialueen on pystyttävä toteuttamaan sen asukkaille lakisäätteiset ja yhdenvertaiset palvelut. Jotta tässä voidaan onnistua, tulee hyvinvointialueen onnistua oman organisaationsa, toimintakonseptinsa ja taloutensa rakentamisessa ja yhteensovittamisessa.	3.1 Toimeenpano-ohjelman mukaiset toimenpiteet etenevät yhteensovitettuina ja suunnitellun mukaisesti. Toimeenpanon resursointi on varmistettu.	Toimeenpano-ohjelma ja sille asetut tavoitteet etenevät pääosin suunnitellusti. Kärkien omistajat seuraavat säännöllisesti alatavoitteiden työn etenemistä. Toimeenpano-ohjelman etenemistä seurataan lähes kuukausittaisissa kärkien kokouksissa ja alatyöryhmissä. Etenemistä seurataan myös toimeenpano-ohjelman ohjausryhmässä kuukausittain. Alatavoitteiden vastuuhenkilöt raportoivat työn edistymisestä ja mm. resurssoinnin tilasta.	+

Tuloslaskelma ja ennuste

Tukipalvelut

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Tilin nimi	Toteuma 1-9 / 2024 t€	Talousarvio 1-9 / 2024 t€	Tot / TA Toteuma %	Talousarvio 2024 t€	Tot / TA 2024 Toteuma %	Ennuste 2024 t€	Enn / TA 2024 Toteuma %	Toteuma 1-9 / 2023 t€	Tot. 2024 / 2023 Toteuma %	Toteuma 2023 t€	Enn. / Tot. 2023 Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	337 021	340 316	99,0 %	453 755	74,3 %	455 346	100,4 %	341 334	98,7 %	460 856	98,8 %
Myyntituotot	192 439	196 430	98,0 %	261 906	73,5 %	261 897	100,0 %	195 672	98,3 %	259 467	100,9 %
josta sisäiset myyntituotot	181 648	184 093	98,7 %	245 457	74,0 %	246 036	100,2 %	179 077	101,4 %	243 349	101,1 %
Maksutuotot											
Tuet ja avustukset	3 781	4 160	90,9 %	5 546	68,2 %	6 629	119,5 %	12 231	30,9 %	20 483	32,4 %
Muut toimintatuotot	140 082	138 840	100,9 %	185 120	75,7 %	185 637	100,3 %	132 379	105,8 %	179 397	103,5 %
josta sisäiset vuokrat	134 141	133 928	100,2 %	178 571	75,1 %	178 396	99,9 %	127 641	105,1 %	172 348	103,5 %
Valmistus omaan käyttöön	719	887	81,1 %	1 182	60,8 %	1 182	100,0 %	1 052	68,3 %	1 509	78,3 %
TOIMINTAKULUT	305 686	302 949	100,9 %	403 932	75,7 %	415 493	102,9 %	305 624	100,0 %	422 051	98,4 %
Henkilöstökulut	39 887	39 658	100,6 %	52 878	75,4 %	53 098	100,4 %	39 659	100,6 %	54 805	96,9 %
Palkat ja palkkiot	32 622	32 110	101,6 %	42 814	76,2 %	42 914	100,2 %	31 841	102,5 %	43 982	97,6 %
Henkilösivukulut	7 265	7 548	96,3 %	10 064	72,2 %	10 184	101,2 %	7 817	92,9 %	10 823	94,1 %
Palvelujen ostot	150 093	153 746	97,6 %	204 995	73,2 %	207 632	101,3 %	154 705	97,0 %	218 588	95,0 %
Asiakaspalvelujen ostot	37					37		34	109,2 %	38	96,8 %
Muiden palvelujen ostot	150 055	153 746	97,6 %	204 995	73,2 %	207 595	101,3 %	154 671	97,0 %	218 550	95,0 %
josta sisäiset palvelujen ostot	1	0		0		0	0,0 %	0		-7	0,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	11 978	12 618	94,9 %	16 823	71,2 %	17 579	104,5 %	10 920	109,7 %	15 911	110,5 %
josta sisäiset lääkeostot	2	1	162,1 %	2	121,6 %	3	147,1 %	1	178,8 %	2	166,4 %
Avustukset											
Muut toimintakulut	103 728	96 927	107,0 %	129 236	80,3 %	137 184	106,1 %	100 341	103,4 %	132 746	103,3 %
Vuokratulot	99 448	89 811	110,7 %	119 749	83,0 %	131 789	110,1 %	97 480	102,0 %	128 315	102,7 %
josta sisäiset vuokratulot	0	0	-894,4 %	0	-447,2 %	0	0,0 %	0	349,4 %	0	0,0 %
Muut kulut	4 280	7 115	60,1 %	9 487	45,1 %	5 395	56,9 %	2 861	149,6 %	4 431	121,7 %
josta sisäiset muut kulut								0		0	0,0 %
TOIMINTAKATE	31 335	37 367	83,9 %	49 823	62,9 %	39 853	80,0 %	35 710	87,8 %	38 806	102,7 %
Valtion rahoitus											
Rahoitustuotot ja -kulut	-8 375	-8 032	104,3 %	-10 709	78,2 %	-10 722	100,1 %	-6 624	126,4 %	-8 234	130,2 %
VUOSIKATE	22 960	29 335	78,3 %	39 114	58,7 %	29 130	74,5 %	29 086	78,9 %	30 571	95,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	22 626	23 222	97,4 %	30 963	73,1 %	31 244	100,9 %	21 025	107,6 %	31 284	99,9 %
TILIKAUDEN TULOS	334	6 113	5,5 %	8 151	4,1 %	-2 114	-25,9 %	8 061	4,1 %	-713	296,6 %
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	68	78	87,1 %	104	65,3 %	91	87,1 %	68	100,0 %	91	100,0 %
Laskennalliset erät	-4 666	-5 799	80,5 %	-7 732	60,4 %	-7 226	93,5 %	-8 156	57,2 %	1 314	-550,0 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 264	393	-1 086,3 %	523	-814,7 %	-9 249	-1 767,4 %	-26	16 194,5 %	692	-1 336,9 %

Selvitys taloudellisesta tilanteesta

Tukipalvelut

Keskeiset tapahtumat toiminnassa

- Tehtäväalueen toiminnot toteutuvat edelleen suunnitellusti. Istekin kanssa on jatkettu tiivistä yhteistyötä ICT-kulujen osalta. Vuokratulujen alentamiseksi on jatkettu toimenpiteiden täytäntöönpanoa.
- Toimintatuotoissa suurin osa tukipalvelujen osalta tulee sisäisestä laskutuksesta, joka on ajan jaksoon nähden toteutunut alle talousarvion. Tämä johtuu tehdyistä ylijäämän tasaushyvityksistä.
- Henkilöstökulut ylittävät tasaisen toteuman, nousu näkyy erityisesti heinäkuulla.
- Palvelujen ostot näyttää alittavan tasaisen toteuman. Palvelujen ostoja kuten lakiasiantuntijapalveluja sekä kiinteistöhoitojen lisätoimia on tehty vähemmän, joka näkyy myös aineiden, tavaroiden ja tarvikkeiden alempana toteutumana.

Selvitys talousarviopoikkeamien syistä

- Tehtyjen säästötoimenpiteiden vaikutus näkyy vasta myöhemmin talouden toteumassa.
- Kiinteistöveron, maanvuokrien ja lämmityskulujen sekä ICT-palveluostojen kasvu nostaa toimintakulujen ennustetta. Vuokra- ja ICT-kulujen ennustetaan toteutuvan talousarviota suurempina.
- Tyhjien tilojen laskutus on poistettu palvelulinjoilta, mikä kääntää tukipalvelujen tuloksen alijäämäiseksi 8,1 M€.
- Kaivannon myynti tuotti myyntitappiota, joka on kirjattu myyntitappiot tilille. Lisää alijäämää 1,1 M€.

Selvitys toimenpiteistä talousarviossa pysymiseksi

- Tilojen osalta tehdään toimenpiteitä vuokratulujen alentamiseksi, mutta niiden vaikutukset näkyvät vasta myöhemmin. Tämä johtuu mm. tilojen irtisanomisajoista.
- Tietohallinnon ja teknologian osalta kulutasoa pyritään edelleen hillitsemään yhteistyössä Istekin kanssa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Tukipalvelut

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2024	Tavoitetaso vuonna 2024	Toteuma 01-09/2024	Arvio
1. Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä käyttöön otettu ja potilastietojärjestelmä kilpailutettu ja käyttöönottosuunnittelu tehty	1.1. Sosiaalihuollon järjestelmä käyttöön otettu (100 %).	Tuotannollinen käyttöönotto siirtyy kevääseen 2025. Sosiaalihuollon kilpailutettu asiakastietojärjestelmä Saga ei ole hyväksytysti vastaanotettavissa vuonna 2024, minkä vuoksi käyttöönotto siirtyy vuodelle 2025 (alkuperäinen tavoite 11/2024).	-
	1.2. Potilasjärjestelmän käyttöönottosuunnitelma laadittu (100 %).	Potilastietojärjestelmän käyttöönottosuunnitelma on laadittu. Uusi järjestelmä on tarkoitus ottaa kokonaisuudessaan käyttöön 31.8.2026 mennessä.	+
2. Toimitilaverkon tilatehokkuuden parantaminen alkanut suunnitelman mukaisesti	2.1. Tilatehokkuuden parantaminen etenee suunnitelman mukaisesti (100 %).	Palveluverkkosuunnitelmien konkretisointi on käynnistetty, toistaiseksi saavutettu n. 3 % tilansäästöt. Palveluverkkosuunnitelmien konkretisointi on aloitettu ja kuntien kanssa käytäviä jatkosopimusneuvotteluja on valmisteltu. Palveluverkkoratkaisuilla saavutetut tilansäästöt (n. 3 %) ovat jäämässä asetetuista tavoitteista.	-
3. Tehtäväalueen johdon johtamisjärjestelmä, toimialueiden toimintajärjestelmät ja mittaristo käytössä strategian suuntaisen toiminnan ohjaukseen ja seurantaan	3.1. Johtamisjärjestelmä ja toimintajärjestelmät käytössä (100 %) sekä mittaristo käytössä 80 %:sti.	Johtamisjärjestelmä ja toimintajärjestelmät on otettu käyttöön ja mittaristo on käytössä.	+

Pirkanmaan hyvinvointialue

Tytäryhtiöt

Pirkanmaan hyvinvointialueen tytäryhtiöt

Tilannekatsaus

Coxa Oy

Tulosennuste ja tavoite

- Tavoite on tilikauden tulos (verojen jälkeen) on 2,4 M€.
- Ennuste tilikauden voitoksi 7,7 M€.

Olennaiset poikkeamat hyvinvointialueen määrittämiin tavoitteisiin

- Asetettu tavoite: Pirkanmaan hyvinvointialueelle kohdistuva myynti on 31 M€. Myynti on 8/2024 neuvoteltu Sairaalapalvelulinjan edustajien kanssa siten, että se on enintään 32,5 M€.

Keskeiset riskit ja niiden hallintakeinot

- Yhtiön riskienhallintasuunnitelma on päivitetty keväällä 2024. Laatujohtajien (ISO9001) vuosiauditointi on tehty 9/2024.
- Yhdistetty aulan vartiointi- ja asiakaspalvelu aloitti vuoden 2024 alussa.
- Toiminnallisesti riski on ollut kasvun soveltaminen ahtaisiin tiloihin.
- Uusi sote-lainsäädäntö vaikuttaa toimintaympäristöön.

Keiturin Sote Oy

Tavoite ja tulosennuste

- Tavoite on sovitussa talousraamissa pysyminen.
- Ennuste tilikauden voitoksi 0,02 M€.

Olennaiset poikkeamat hyvinvointialueen määrittämiin tavoitteisiin

- Ei olennaisia poikkeamia

Keskeiset riskit ja niiden hallintakeinot

- AvainTES päättyy 30.4.2025 ja Liittyminen KT:n jäseneksi on jo hyväksytty. Siirtyminen uuteen TES-sopimukseen on käynnissä.
- Ainala ry ei käytä ympärivuorokautisen hoivan sopimuksen optiota 2025. Uusi sopimuskilpailutus on menossa.
- Talouden sopeutus ja muutosneuvottelut käynnissä. Riskinä on turvata palvelut.

TAYS Sydänkeskus

Tulosennuste ja tavoite

- Tavoite on tilikauden tulos (verojen jälkeen) on 2,0 M€.
- Ennuste tilikauden voitoksi 2,6 M€.

Olennaiset poikkeamat hyvinvointialueen määrittämiin tavoitteisiin:

- Ei olennaisia poikkeamia

Keskeiset riskit ja niiden hallintakeinot:

- Yleinen kustannustason nousu, kasvu palveluiden kysynnässä ja kasvun vaikutus omistaja-hyvinvointialueiden tavoitekustannusmallien toteutumiseen voivat heikentää yhtiön kannattavuutta. Kustannustasoa hallitaan lukuisin keinoin.
- ICMT:n merkitys palveluiden kehittämisessä ja tuottamisessa sekä IT-ostopalveluiden suuri osuus sisältää riskin. Riskiä hallitaan lukuisin keinoin.
- Uusi sote-lainsäädäntö on kaventanut Sydänsairaalan toimintaympäristöä ja vaikuttanut palveluprosesseihin. Toiminta on sopeutettu uuden lainsäädännön mukaiseksi voimaanpanolain siirtymäaika huomioiden.

Tuomi Logistiikka Oy

Tulosennuste ja tavoite

- Tytäryhtiöasema 1.7.2024 alkaen; ei asetettuja tavoitteita vuodelle 2024
- Ennuste tilikauden voitoksi 1,1 M€

Olennaiset poikkeamat hyvinvointialueen määrittämiin tavoitteisiin:

- Tytäryhtiöasema 1.7.2024 alkaen; ei asetettuja tavoitteita vuodelle 2024

Keskeiset riskit ja niiden hallintakeinot:

- In-house-yhtiöihin liittyvät lainsäädännön muutokset on tunnistettu keskeiseksi riskiksi. Tuomi on antanut lausunnon lakimuutokseen liittyen ja seuraa tilannetta aktiivisesti.
- Muutokset asiakkaiden ostokäyttäytymisessä ovat mahdollisena riskinä Tuomen toimintaedellytyksille. Tuomi kehittää aktiivisesti toimintaansa ja panostaa tuottavuuden lisäämiseen eri prosesseissa.

Investoinnit

SOTE rakennusinvestoinnit

- Uudisrakennusten määrärahavaraus ei toteudu täysimääräisesti kuluvana vuonna, toteumaennuste alittaa talousarvion -27,7 M€.
- Uudistamisohjelman loppuvaiheen ja Lasten- ja nuorisopsykiatrian hankekoko-naisuuden päätöksenteko ja rakentamisen aikataulu on prosessissa ketjutettu. Loppuvaiheen investoinnin käynnistämisestä on aluevaltuuston päätös (15.1.2024) ja neuvottelut Tukisäätiön kanssa Y-tontin maanvuokrasopimuksen päättämisestä viivästivät hankkeen suunniteltua aloittamista. Lasten- ja nuorisopsykiatrian hankkeen urakkatarjoukset tullaan käsittelemään lokakuun 2024 aikana ja viedään päätöksentekoon loppuvuodesta. Lopullinen rakennuskustannus myös tuleville vuosille täsmentyy urakoitsijavalinnan myötä. Tässä kokonaisuudessa toteumaennuste alittanee talousarvion -21,8 M€.
- T-rakennuksen rakentamisen osalta toteumaennuste ylittää talousarvion +0,4 M€. Osa vuodelle 2025 suunnitelluista kustannuksista toteutuu jo kuluvana vuonna. Lisäksi on huomioitu ennakoimattomia kustannuksia liittyen mm. 00-kerroksen kalliovesivuotojen ratkaisuihin sekä kahden sisäpihan muurien kiipeilyesteen toteuttamiseen ja näihin liittyviin valvojen töihin (vajaa +0,1 M€).
- Kaupin yliopistollisen sote-aseman osalta toteumaennusteen poikkeamaa talousarvioon nähden selittää tontin vapautumisen ajankohdan siirtyminen elokuulle 2026. Siitä syystä myös suunnittelun aloittamista on siirretty myöhäisemmäksi alkuperäisestä aikataulusta. Toteumaennuste alittaa talousarvion -6,3 M€.
- Kiinteistönhallinnan ja toimitilapalvelujen kokonaisuudessa toteumaennuste alittaa talousarvion 0,9 M€. Hankeryhmiin sisältyvien kokonaisuuksien sisällä on toteumaennusteessa poikkeamia talousarvioon nähden. Suurimpia poikkeamia ovat Infrastrukturi -0,8 M€ (merkittävin syy poikkeamaan on se, että hankkeita ei ole saatu edistettyä suunnitellusti), Muut toimitilamuutokset +0,3 M€ (O-rakennuksen vainajatorni), Pienet hankkeet +1,7 M€ (viime vuodelta kuluvalla vuodelle siirtyneitä hankkeita, joille ei ole määrärahavarausta kuluvana vuonna, kuten A-rakennuksen Herko-Leiko-tila ja K-rakennuksen 3. krs 6AB vuodeosasto väistötilaksi), Valkeakoski -1,5 M€ (toteutumatta kuluvana vuonna jää 5. krs remonttihanke), Sastamala -0,2 M€ (IV-remontti odottaa osastojen toimintojen suunnittelua) ja Pitkäniemi -0,3 M€ (Tukipalvelurakennuksen toteutus siirtyy tulevalle vuodelle kaavoituksen viivästymisen myötä).

Investointi	Talousarvio 2024 t€	Toteuma 1- 9 / 2024 t€	Toteuma 1-9 / 2024 %	Ennuste 2024 t€
SOTE Rakennusinvestoinnit	53 845	11 372	21 %	25 285
Tays KS yleinen infrastrukturi	3 075	1 325	43 %	2 300
Tays, Psykiatria T-rakennus	800	1 083	135 %	1 200
Tays Lasten- ja nuorisopsykiatria	22 000	574	3 %	5 500
Uudistamisohjelman loppuvaihe	15 300	4 230	28 %	10 000
Kaupin yliopistollinen sote-asema	6 700	125	2 %	400
Muut toimitilamuutokset	1 000	870	87 %	1 250
TAYS, pienet hankkeet < 400 000 €	500	2 006	401 %	2 190
Hankkeet, Valkeakoski	2 120	545	26 %	645
Hankkeet, Sastamala	1 075	254	24 %	850
Hankkeet, Pitkäniemi	1 275	359	28 %	950

SOTE Laite- ja kalustoinvestoinnit

- Laite- ja kalustohankintojen osalta määrärahavaraukset erikseen määritellyissä kohteissa (yli 0,4 M€) ovat täsmentyneet leikkausrobotin (-0,3 M€), CT-laitteiston (-0,4 M€) ja vainajatornin (-0,4 M€) osalta, lisäksi intraoperatiiviseen CT-laitteistoon varattua määrärahaa ei tulla käyttämään (-1 M€). Kuvantamiskeskus, verisuonitoimenpiteet ja apteekkipalveluiden osalta isoja laitehankintoja on suunniteltu pääosin säästösyistä siirrettävän kokonaan tuleville vuosille (yhteensä -6,3 M€).
- Pienet hankinnat –kokonaisuudessa jäänee toteutumatta merkittävimpinä kokonaisuuksina määrärahavarauksia ensikertaisen kalustamisen osalta (-0,5 M€), välinehuollon kokonaisuudessa (-0,3 M€) ja lisäksi Kuvantamiskeskus, verisuonitoimenpiteet ja apteekkipalveluissa on suunniteltu säästöjä (-0,5 M€). Yhteensä vähennykset tässä kokonaisuudessa -3,3 M€.
- Toteumaennuste vähennysten (-11,6 M€) jälkeen on Laite- ja kalustohankinnoissa yhteensä 12,7 M€.
- Toteumaennuste talousarvioon nähden Laite- ja kalustohankintojen osalta on 52 %.

Investointi	Talousarvio 2024 t€	Toteuma 1-9 / 2024 t€	Toteuma 1-9 / 2024 %	Ennuste 2024 t€
SOTE Laite- ja kalustoinvestoinnit	24 265	7 596	31 %	12 652
Leikkausrobotti varusteineen (TA203)	1 800	1 536	85 %	1 550
CT-laitteisto varusteineen (TA203)	1 000	179	18 %	650
Vainajatorni	800	127	16 %	430
Ambulanssit	2 090	2 152	103 %	2 152
Intraoperatiivinen CT-laitteisto varusteineen)	1 000			0
Magneetti 1,5T (TA209)	1 400			0
Älylääkekaapit (TA209)	840	30		170
TT-laite (TA209)	1 400			0
TT-laite Acuta + sydänsofta (TA209)	1 250			0
Spect-tt (korvaa 2014 hankitun leasinglaitteen) (TA209)	885			700
Käyttökuntoon saattamisrobotti (sytostaatit) (TA209)	1 000			0
KKTT-laite, Acuta (TA209)	450			0
Pienet hankinnat	10 350	3 573	35 %	7 000

SOTE muut investoinnit ja PELA kokonaisuus

SOTE Muut investoinnit

- Muut investoinnit –osiossa Pitkäniemen kaavoituskorvaus toteutunee kokonaisuudessaan vuosina 2025 ja 2026. Osakkeiden ja osuuksien osalta toteuma on 1,8 M€ ja se on myös toteumaennuste

PELA Rakennusinvestoinnit

- Paloasema Etelä (Nekala) osalta rakentamisen aikataulu on tarkentunut siten, että suunnittelu toteutetaan kuluvana vuonna ja rakentaminen toteutetaan vuosina 2025 ja 2026. Siten kustannuksia allokoidaan kuluvalla vuodelle tontin lunastuksen ja suunnittelukustannusten osalle 0,97 M€

PELA Laite- ja kalustoinvestoinnit

- Toteumaennuste ylittää talousarvion 0,3 M€. Merkittävin syy ylitykseen on sammutusautojen hankinnassa autojen yksikköhinnan toteuma (ml. varustelu) yht. 0,4 M€. Lisäksi talousarvio alittuu muutamissa pienemmissä varauksissa.

Pirkanmaan hyvinvointialueen investointien toteuma 1-9/2024 on yhteensä 20,9 M€.

Koko vuoden toteumaennuste on 50 % talousarviosta ja toteuma toteumaennusteeseen nähden on 47 %.

Investointi	Talousarvio 2024 t€	Toteuma 1-9 / 2024 t€	Toteuma 1-9 / 2024 %	Ennuste 2024 t€
SOTE Muut investoinnit	6 140	1 809	29 %	1 810
Pitkäniemen kaavoituskorvaus	3 140			0
Osakkeet ja osuudet	3 000	1 809		1 810
PELA Rakennusinvestoinnit	2 000	37	2 %	965
Paloasema Etelä (Nekala, Tre)	2 000	37	2 %	965
PELA Laite- ja kalustoinvestoinnit	4 038	97	2 %	4 310
Varautumisen investoinnit	40			40
Ensikertainen kalustaminen (Urkala)	240	97	40 %	180
Muut kalustoinvestoinnit	250			250
Pelastustoimen raskas kalusto	3 288			3 700
Pelastustoimen muu ajoneuvokalusto	140			140
Pelastustoimen muut rekisteröidyt kulkuneuvot (maastoajoneuvot, hydrokopterit)	80			0
Pirkanmaan hyvinvointialueen investoinnit yhteensä	Talousarvio 2024 t€	Toteuma 1-9 / 2024 t€	Toteuma 1-9 / 2024 %	Ennuste 2024 t€
Yhteensä	90 288	20 911	23 %	45 022

Järjestämisen periaatteet

1. Parannamme saatavuutta ja yhdenvertaisuutta palveluissa

Tavoite	Tavoitetaso	Toteuma 01-09/2024	Arvio
1.1 Perusterveydenhuollon hoitotakuu toteutuu kaikilla soteasemilla sekä suun terveydenhuollossa	Perusterveydenhuollossa 14 vrk sisällä	Soteasemien hoitoon pääsyn toteuma alle 14 vrk:ssa oli 87 %. (01-09/2023: 75 %).	-
	Suun terveydenhuollossa 4 kk sisällä ja 11/2024 alkaen 3 kk sisällä	Suun terveydenhuollon hoitoon pääsyn toteuma alle 4 kk:ssa 83 %, 01-09/2024. (01-09/2023: 85 %). Toteuma perustuu THL:n tilastoon, jolla vajaan tiedot hoitoon pääsyn seurannasta.	-
1.2 Mielenterveys- ja päihdepalveluiden kiireettömän hoidon saatavuus perusterveydenhuollon palveluissa toteutuu	Hoidon saatavuus perusterveydenhuollon palveluissa toteutuu 14 vrk sisällä	Perusterveydenhuollon kiireettömään mielenterveys- ja päihdehoitoon pääsy 14 vrk:ssa toteutui osittain. Tampereella ja Orivedellä hoitoon pääsi n. 3-4 viikon kuluessa. Muilla alueilla hoitoon pääsy toteutui 14 vrk sisällä.	-
1.3 Erikoissairaanhoidon hoitotakuu toteutuu	Hoidontarpeen arviointi aloitettu 3 viikon kuluessa	Hoidon tarpeen arvioinneista 98 % aloitettiin 3 vko:n määräajan kuluessa ajalla 01-09/2024 Määräajan ylittäneitä hoidon tarpeen arviointeja oli 2 209 (01-09/2023: 2 863). Osuus säilyi ennallaan verrattuna tammi-syyskuun 2023 tilanteeseen.	-
	Hoitoon pääsy lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa 3 kk kuluessa	Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen hoitoon pääsyn toteuma 3 kk:ssa oli 77 % 01-09/2024 Yli 3 kk hoitoa odottaneita oli 109 (01-09/2023: 90) Hoitoon pääsyn toteuma heikentyi edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (01-09/2023: 82 %).	-
	Muissa erikoissairaanhoidon palveluissa viimeistään 6 kk kuluessa	Hoitoon pääsyn toteuma muissa erikoissairaanhoidon palveluissa 6 kk:ssa oli 95 % 01-09/2024 Hoitoon pääsyä yli 6 kk odotti 2 307 potilasta (01-09/2023: 1 468). Toteuma heikentyi edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (01-09/2023: 97 %).	-
1.4 Palvelutarpeen arvioinnit on aloitettu viimeistään 7 arkipäivänä yhteydenotosta ja saatettu loppuun 3 kuukauden määräajassa sosiaalihuoltolain mukaisesti (36 §)	Määräaika saavutettu seuraavien asiakasryhmien palveluissa: Yli 75-vuotiaat, ylintä hoitotukea saavat, vammaiset ja erityistä tukea tarvitsevat lapset	Yli 75 –vuotiaat: palvelutarpeen arviointi 3 kuukauden määräajassa toteutuu 100 % gerontologista sosiaalityötä lukuun ottamatta, jossa määräajat ylittyvät erityisesti Tampere – Orivesi alueella (määräajassa käsiteltyjen osuus n. 30-40%). Kiireelliset huoli-ilmoitukset hoidetaan välittömästi. Luotettavaa vertailutietoa ei ole saatavilla aikaisemmista vuosista.	-
		Ylintä hoitotukea saavat: Seuranta sisältyy muihin seurantakategorioihin, ei erillistä tilastointia kohderyhmästä.	+/-
		Vammaiset henkilöt: palvelutarpeen arviointi ja päätökset on tehty osin määräajassa, mutta toteumat vaihtelevat alueittain 76-100 % välillä. Ylitykset pääosin Tampere-Orivesi alueella. Luotettavaa vertailutietoa ei ole saatavilla aikaisemmista vuosista.	-
		Erityistä tukea tarvitsevat lapset: 7 arkipäivän kuluessa aloitettiin 98 % palvelutarpeen arvioinneista ja 3 kuukauden määräajassa 94 % arvioinneista saatettiin loppuun (01-12/2023: palvelutarpeen aloitus 7 vuorokauden sisällä 98 % ja palvelutarpeen arviointien valmistuminen 3 kk:n sisällä 96 %).	-
1.5 Ennaltaehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen käsittelyaika toteutuu	Käsittelyaika 7 vrk toteutuu	Saapuneista hakemuksista 97 % käsiteltiin määräajassa 01-09/2024 Toimeentulotuen hakemuksia saapui yhteensä 26 984, joista 26 166 käsiteltiin määräaikaan mennessä.	-
1.6 Pelastuspalvelut ovat yhdenvertaiset aluekohtaisella tavoittamissuhteella	Yhdenvertaisuus toteutuu aluekohtaisella (%) tavoittamissuhteella mitattuna	Tilastoa 1-9/2024 ei saatavilla, todennäköisesti tavoite ei ole toteutunut. Järjestelmämuutoksen vuoksi tilastotietoa ei ole luotettavasti tällä hetkellä saatavilla. Ajanjaksolla 01-06/2024 tavoite ei toteutunut. Arvio on, että koko vuoden toteuma saadaan tilinpäätökseen 2024.	+/-

2. Siirrämme painopistettä sähköisiin palveluihin

Tavoite	Tavoitetaso	Toteuma 01-09/2024	Arvio
2.1 Sähköiseen palveluun rekisteröityneiden lukumäärä kasvaa	Rekisteröityneiden lukumäärä kasvaa 20 % vuoden 2023 tasoon verrattuna	Sähköiseen asiointiin rekisteröityjen määrä kasvoi 47 % vuoden 2024 alusta. OmaPirhan sähköiseen asiointiin on kirjautunut noin 218 000 asiakasta (tilasto 2.10.2024). Vuoden 2024 alussa kirjautuneita oli 148 000 (tilannetieto 2.1.2024).	+
2.2 Etävastaanottojen sekä etähoivayhteyksien lukumäärä kasvaa	Lukumäärä kasvaa 30 % vuoden 2023 tasoon verrattuna	Etävastaanottojen määrä kasvoi 6 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Ajalla 01-09/2024 etävastaanottoja oli 5 694 kpl (01-09/2023: 5 381 kpl). Tilasto on Oiva Health peruspalveluiden käyttäjien määrä, eikä sisällä Digiklinikan ja suun terveydenhuollon Lifecare-asiakastietojärjestelmän tilastoja.	-
		Etähoivan peittävyys 07-09/2024 oli 11 %, muutosta ei voida todentaa vertailutiedon puuttuessa. Etähoivan asiakasmäärä vaihtelee kuukausitasolla. 09/2024 asiakkaita oli 541 (06/2024: 567). Kotihoidon etäkäyntejä toteutui ajalla 01-09/2024 yhteensä noin 43 000. Etähoivan laitetoimittaja vaihtui 06/2024. Luottavaa raportointitietoa tätä aiemmalta ajanjaksolta ei ole saatavissa. Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.	+/-
2.3 Toimipisteissä ja kotiin vietävissä palveluissa käynnit vähenevät	Fyysisien toimipisteiden ja kotiin vietävät palvelut vähenevät vuoden 2023 tasoon verrattuna	Käynnissä useita toimenpiteitä, joilla edistetään aika- ja paikkariippumatonta asiointia. Vuoden 2024 aikana on lisätty uusia mahdollisuuksia digitaaliseen asiointiin, mm. digiklinikan ja digiperheen käyttöönoton myötä. Käyntimäärien muutoksia ei voida luotettavasti todentaa, joten tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.	+/-
2.4 Chat ja chatbot –asiointien lukumäärä kasvaa	Asiointien lukumäärä kasvaa 30 % vuoden 2023 tasoon verrattuna	Chat-asiointien lukumäärä kasvoi 377 %. Chat-asiointien määrä kasvoi merkittävästi tammi-syyskuussa 2024 verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan (01-09/2024: 74 491 kpl ja 01-09/2023: 15 614 kpl). Digiklinikka selittää vain osan kasvusta. Ilman digiklinikkaa asiointimäärät kasvoivat 102 %.	+
		Chatbot-asiointien määrä kasvoi 124 %. Ajanjaksolla 01-09/2024 chatbot-asiointeja toteutui lähes 87 883 (01-09/2023: 39 186 kpl).	+

3. Parannamme henkilöstön työhyvinvointia

Tavoite	Tavoitetaso	Toteuma 01-09/2024	Arvio
3.1 Työntekijäkokemuskysely eNPS paranee	Työntekijäkokemuskyselyn arvo eNPS on parempi kuin vuonna 2023 (tarkastelu tehtäväalueet ja palvelulinjat)	Fiilismittarin tulos säilyi lähes ennallaan syyskuun mittauksessa. Työntekijäkokemusmittauksen (eNPS) tulos koko Pirhan osalta oli syyskuussa 2024 -6*, kun kesäkuun 2024 tulos oli -5. Tulokset olivat kuitenkin maaliskuun (eNPS -10) mittausta paremmat. Syyskuun mittauksen vastaajamäärä oli korkeampi, kuin aiemmilla mittauskerroilla. Fiilismittarin kysymys muutettiin vuodesta 2023 niin, että työntekijä vastaa kysymykseen koskien omaa työyksikköään, eikä koko Pirhaa koskien.	-
3.2 Työhyvinvointikysely arvo (QWL) paranee	Työhyvinvointikysely arvo (QWL) on parempi kuin vuonna 2023 (tarkastelu tehtäväalueet ja palvelulinjat)	QWL kyselyä ei enää toteuteta. Työhyvinvointikysely tehdään Pirhassa kerran vuodessa, parittomina vuosina Työterveyslaitoksen kysely ja parillisina Kevan kysely. Kevan henkilöstötutkimus toteutetaan loka-marraskuussa 2024.	+/-
3.3 Sairauspoissaolojen määrä vähenee	Sairauspoissaolojen määrä vähenee vuoteen 2023 verrattuna (tarkastelu tehtäväalueet ja palvelulinjat)	Sairauspoissaolojen määrä on lisääntynyt verrattuna 01-09/2023 tilanteeseen*. Sairauspoissaolopäivät työssä olevaa henkilöstöä kohden olivat 15,37 pv/ hlö 01-09/2024 ja 14,6 pv/ hlö 01-09/2023. Sairauspoissaolopäivät työssä olevaa henkilöstöä kohden ovat nousseet 5,27 %.	-
3.4 Lähtövaihtuvuus vähenee	Lähtövaihtuvuus vähenee vuoteen 2023 verrattuna (tarkastelu tehtäväalueet ja palvelulinjat)	Lähtövaihtuvuus on pienentynyt verrattuna 01-09/2023 tilanteeseen*. Ajalla 01-09/2024 lähtövaihtuvuusprosentti oli 4,9 (01-09/2023: 5,97).	+

*Tarkemmat tehtäväalue- ja palvelulinjakohtaiset toteumat löytyvät osavuositarkastuksen henkilöstöosiosta dialta 106.

4. Laatu ja vaikuttavuus ohjaavat toimintaamme

Tavoite	Tavoitetaso	Toteuma 01-09/2024	Arvio
4.1 Vaikuttavuuden johtaminen organi-soidaan kansallinen ohjaus huomioiden	Vaikuttavuuden johtaminen organisoidaan kansallinen ohjaus huomioiden (K/E)	Vaikuttavuuden johtamisen rakenteet ovat toiminnassa. Vaikuttavuusperusteisen ohjausmallin rakentamisen tiekartta valmistunut. Yhteistyö Vaikuttavuuskeskuksen kanssa tiivistä.	+
4.2 Asiakaskokemusmittauksen käyttö (NPS) laajenee sosiaalihuollon ja pelastustoimen palveluissa	Asiakaskokemusmittauksen käyttö (NPS) laajenee sosiaalihuollon ja pelastustoimen palveluissa (K/E)	Tavoite toteutunut pelastuspalveluiden osalta ja viivästynyt sosiaalihuollon osalta. Pelastustoimen ensihoidon ja onnettomuuksien ehkäisyn palveluissa käytetään QR-koodia suositteluhaluukkuuden mittaamiseen. Tekstiviestillä toteutettava NPS-mittaus sosiaalihuollossa siirtyy asiakastietojärjestelmä Sagan käyttöönoton siirtymisen vuoksi. Sosiaalihuollon palveluissa NPS-mittaaminen toteutetaan asiakaspalautelaitteilla, kunnes tekstiviestipalautte otetaan käyttöön.	-
4.3 Sairaalapalvelujen NPS – mittauksen tulos paranee	Sairaalapalvelujen asiakaskokemus NPS –mittauksen tulos paranee vuoteen 2023 verrattuna	Sairaalapalvelujen NPS-tulos oli 81,2. Sairaalapalveluiden NPS-asiakaskokemusmittauksen tulos oli tammi-syyskuussa 2023: 78,4.	+
4.4 Sote-asemien NPS-mittauksen tulos paranee	Sote-asemien asiakaskokemus NPS-mittauksen tulos paranee vuoteen 2023 verrattuna	Sote-asemien NPS-mittauksen tulos oli 72 ajanjaksolla 01-09/2024. Vuonna 2023 sote-asemien NPS-mittauksen tulos oli 71.	+
4.5 Vakavat vaaratapahtumat vähenevät	Vakavat vaaratapahtumat vähenevät (Haipro) vuoteen 2023 verrattuna	Asiakas- ja potilasturvallisuusilmoitusten määrä, joissa seuraus oli vakava haitta vähenevät n. 3 % Ajalla 01-09/2024 tehtiin 98 asiakas- ja potilasturvallisuusilmoitusta, jossa seuraus on ollut vakava haitta (01-09/2023: 101).	+
4.6 Lastensuojelun sosiaalityöntekijän työntekijäkohtainen asiakasmäärä on lakisääteisen mitoituksen mukainen	Lastensuojelun sosiaalityöntekijän työntekijäkohtainen asiakasmäärä on enintään 30	Lastensuojelun sosiaalityöntekijällä keskimäärin 35 asiakasta tarkastelujaksolla Lakisääteinen mitoitus 30 asiakasta lastensuojelun sosiaalityöntekijää kohti ylittyi ajalla 01-09/2024. Ajalla 01-09/2023 keskimääräinen asiakasmäärä sosiaalityöntekijää kohti oli 35,3. Tuolloin voimassa ollut mitoitusosuus oli 35 asiakasta sosiaalityöntekijää kohti.	-
4.7 Hoitajamitoitus ikäihmisten palveluissa toteutuu lakisääteisen mitoituksen mukaisesti	Hoitajamitoitus ikäihmisten palveluissa toteutuu lakisääteisen 0,65 mitoituksen mukaisesti	Hoitajamitoitus toteutuu kaikissa ympärivuorokautisissa yksiköissä THL seuraa vuosittain hoitajamitoituksen toteutumista kahdesti vuodessa. Vuoden 2024 ensimmäinen kolmen viikon seurantajakso toteutettiin 1.-24.4.2024. Mitoitusseurannan piirissä oli 91 Pirkanmaan hyvinvointialueen yksikköä. Seurannan mukaan mitoitus toteutuu 100 % kaikissa yksiköissä kuten viime vuonnakin.	+

Strategian toimeenpano-ohjelman toteutuminen

Toimeenpano-ohjelman eteneminen 01-09/2024

1. Tärkeintä ihminen, Mika Kontio	2. Yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut, Taru Kuosmanen	3. Hyvinvoivat työntekijät, Pekka Erola ja Mika Kontio	4. Yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue, Juhani Sand ja Vuokko Ylinen
Alatavoite	Alatavoite	Alatavoite	Alatavoite
1.1 Asukkaiden ja henkilöstön luottamus vahvistunut 	2.1 Vahvat omaehtoiset ja ennaltaehkäisevät palvelut 	3.1 Yhteinen hyvinvointialueen kulttuuri on rakentunut ja muutosjohtamisessa on onnistuttu 	4.1 Poliittisen päätöksenteon malli on selkeä ja hallintomalli tukee tehokasta päätöksentekoa palvelutuotannossa
1.2 Asiakaskokemusta mitataan ja hyödynnetään yhtenäisesti ja tavoitteellisesti koko hyvinvointialueella 	2.2 Kestävä palvelurakenne vahvalla sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiolla sekä hoito- ja palveluketjujen uudistamisella	3.2 Työntekijät valitsevat Pirkanmaan hyvinvointialueen ja suosittelevat sitä 	4.2 Tiedolla johtamisen rakenteet kehittyneet ja tieto tukee päätöksentekoa
1.3 Osallistuminen palveluiden kehittämiseen on helppoa ja osa henkilöstön ja asukkaiden arkea 	2.2 A Ikääntyneet 	3.3 Saatavilla olevat henkilöstöressurit ja -voimavarat on kohdistettu siten, että työntekijöillä on edellytykset onnistua työssään 	4.3 Vuorovaikutus ohjaavien ministeriöiden kanssa on selkeää ja tavoitteellista
1.4 Asukkailla ja henkilöstöllä vahva turvallisuuden tunne 	2.2 B Lapset, nuoret ja perheet 	3.4 Työntekijät ovat tyytyväisiä työhönsä, työyhteisöön ja mahdollisuuksiinsa 	4.4 Hyvinvointialueen laajuisia kehittämiskokonaisuuksia johdetaan kokonaisvaltaisesti ja ne tukevat strategian toteutumista
	2.2 C Mielenterveys- ja päihdepalvelut 	3.5 Johtamiskoulutukset ja Pirha-akatemia aloitettu 	4.5 Pirkanmaan hyvinvointialue on johtava vaikuttavuustoimija ja edelläkävijä yhdessä korkeakoulu yhteisön ja oppilaitosten kanssa
	2.2 D Vammaispalvelut 		4.6 Kuntayhteistyö on toimivaa ja luottamukseen perustuvaa, onnistumme yhdyspinnoilla
	2.2 E Alueelliset hoito- ja palveluketjut 		4.7 Erilaiset omistajamallit ja strategiset yhteistyön kumppanuudet kartoitettu
	2.2 F Vahvistamme kotona hoitamista ja kotiin vietäviä palveluita 		
	2.2 G Asiakasohjauksen yhtenäistäminen 		
	2.2 H Päivystys 		
	2.3 Yhdenvertainen tarpeeseen perustuva palveluihin pääsy ja yhtenäiset toimintamallit sote-asemilla & perhekeskuksissa 		
	2.4 Eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto 		
	2.5 Aika- ja paikkariippumattomat digitaaliset palvelut 		
	2.6 Strategisesti hyödynnetty ja arvoperusteinen monituottajuus 		

Henkilöstötunnusluvut

Palvelussuhteiden määrä ja laatu 1.1.-30.9.2024

	Vakituiset		Määräaikaiset		Työntekijät yhteensä	
Vuosi	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Avopalvelut	2 192	2 261	482	447	2 674	2 708
Sairaalapalvelut	6 004	6 207	1 794	1 556	7 798	7 763
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	1 636	1 708	345	306	1 981	2 014
Ikäihmisten ja vammaisten palvelut	4 439	4 485	811	916	5 250	5 401
Sote-palvelutuotannon johto ja integraatiotoiminta	56	44	41	32	97	76
Pelastuspalvelut	773	870	128	105	901	975
Strateginen ohjaus ja järjestäminen	398	406	101	96	499	502
Tukipalvelut	837	857	317	313	1 154	1 170
Yhteensä	16 335	16 838	4 019	3 771	20 354	20 609

Lähde Prima (HR-raportit), poikkileikkauspäivä 30.9.

Palkallinen HTV (HTV2) vertailu

	Vakituiset		Määräaikaiset		Sijaiset		Yhteensä	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Avopalvelut	1 743	1 872	96	120	357	281	2 282	2 352
Sairaalapalvelut	4 959	5 144	351	360	1 313	1 210	6 966	7 020
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	1 367	1 443	88	78	222	195	1 729	1 773
Ikäihmisten ja vammaisten palvelut	3 808	3 911	214	251	627	666	4 802	5 008
Sotepalvelutuotannon johto ja integraatiotoiminta	45	39	21	25	3	2	109	120
Pelastuspalvelut	686	764	37	23	79	76	858	912
Strateginen ohjaus ja järjestäminen	350	385	67	66	7	6	475	516
Tukipalvelut	775	795	131	187	208	126	1 125	1 115
Koko hyvinvointialue	13 737	14 353	1 005	1 110	2 816	2 561	18 352	18 815

HTV2: Palkallisten palvelussuhdepäivien määrä osa-aikaprosentti huomioituna jaettuna valitun ajanjakson päivien lukumäärällä. Ei sisällä palkattomia poissaoloja.

Tulovaihtuvuus % palvelulinjoittain vuonna 2024

Kumulatiivinen koko hyvinvointialueen tulovaihtuvuus % 1-9/2024 oli 2,65. Tulovaihtuvuutta ovat hidastaneet käydyt yt-neuvottelut.

	Tammikuu	Helmikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu
Avopalvelut	0,36	0,14	0,45	0,45	0,36	0,40	0,13	0,22	0,53
Sairaalapalvelut	0,08	0,03	0,17	0,15	0,18	0,10	0,07	0,13	0,28
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	1,08	0,65	0,30	0,47	0,71	0,35	0,24	1,34	0,47
Ikäihmisten ja vammaisten palvelut	0,57	0,33	0,61	0,44	0,46	0,31	0,22	0,29	0,09
Sote palvelutuotannon johto ja integraatiotoiminta	0,00	0,00	0,00	2,27	2,13	0,00	0,00	0,00	0,00
Pelastuspalvelut	3,61	0,00	0,36	0,12	0,35	0,00	0,69	1,26	0,00
Strateginen ohjaus ja järjestäminen	0,25	0,00	0,25	0,49	0,73	0,25	0,00	0,25	0,00
Tukipalvelut	0,00	0,12	0,35	0,35	0,58	0,00	0,23	0,12	0,23
Koko hyvinvointialue	0,54	0,20	0,36	0,32	0,38	0,21	0,17	0,37	0,26

Tulovaihtuvuudella tarkoitetaan vakinaisessa palvelussuhteessa aloittaneiden määrää suhteutettuna vakinaisen henkilöstön kokonaismäärään.

Lähde Prima (HR-raportit), poimintapäivä 21.10.

Lähtövaihtuvuus % palvelulinjoittain vuonna 2024

Kumulatiivinen hyvinvointialueen lähtövaihtuvuus % 1-9/2024 oli 4,9.
Hyvä lähtövaihtuvuusprosentti on 5-8 välillä

	Tammikuu	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys
Avopalvelut	1,18	0,50	0,59	0,45	0,49	0,66	0,97	0,49	0,62
Sairaalapalvelut	0,61	0,44	0,43	0,35	0,45	0,28	0,38	0,56	0,49
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	0,84	0,30	0,77	0,30	0,53	0,59	0,77	0,64	0,29
Ikäihmisten ja vammaisten palvelut	0,79	0,71	0,88	0,46	0,70	0,53	0,77	0,82	0,73
Sote-palvelutuotannon johto ja integraatiotoiminta	0,00	2,27	0,00	0,00	0,00	2,13	0,00	0,00	0,00
Pelastuspalvelut	1,93	0,25	0,12	0,24	0,35	0,23	0,35	0,11	0,69
Strateginen ohjaus ja järjestäminen	0,74	0,74	0,74	0,25	0,49	0,25	0,98	0,25	0,74
Tukipalvelut	0,71	1,30	0,93	0,58	0,35	0,70	0,23	0,81	0,70
Koko hyvinvointialue	0,83	0,55	0,63	0,39	0,52	0,45	0,61	0,61	0,58

Lähtövaihtuvuudella tarkoitetaan vakinaisen palvelussuhteen päättäneiden henkilöiden määrää suhteessa vakinaisen henkilöstön kokonaisuuteen.

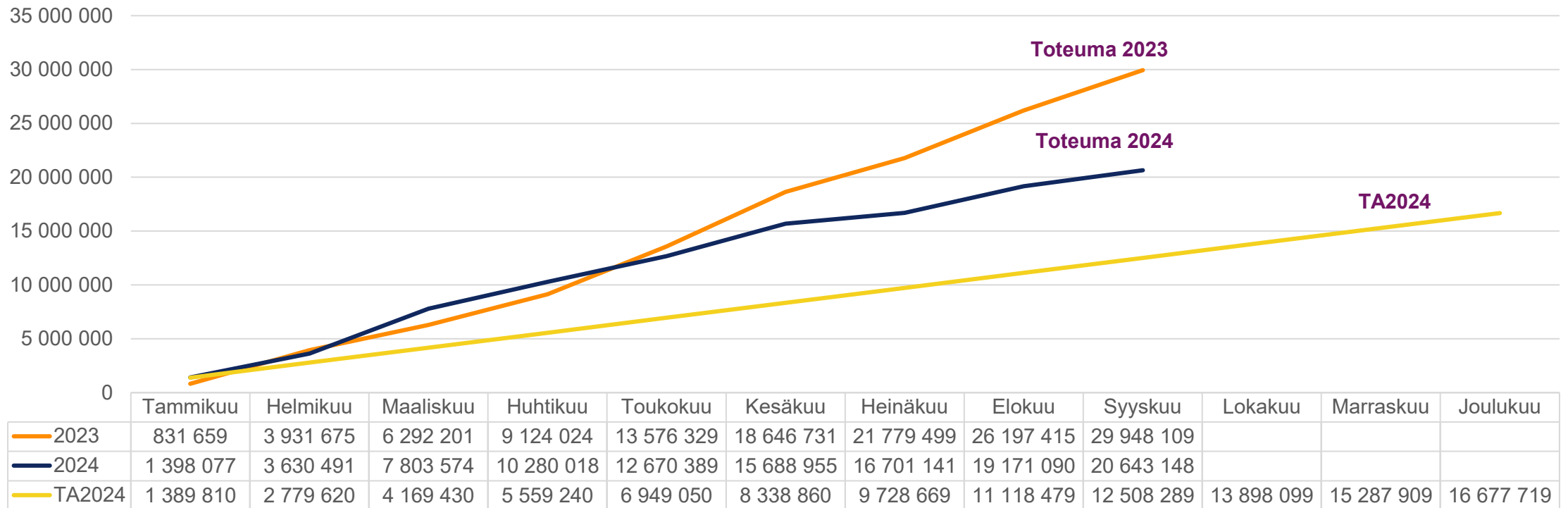
Lähde Prima (HR-raportit), poimintapäivä 21.10.

Henkilöstövuokrauksen tilannekuva 1.1.-30.9.2024

Henkilöstövuokrauksen käyttöä on edelleen saatu vähennettyä. Henkilöstövuokrauksen kustannukset ovat vähentyneet 31 % vuoden 2023 samaan ajanjaksoon verrattuna. Kuitenkin budjetti on ylittynyt reilusti.

Työvoiman vuokrauksen toteuma

Talousarvioluvut kuvattu tasaisentaulukon toteumaennusteen mukaisesti.

Lähde: Intime, FPM Talsu

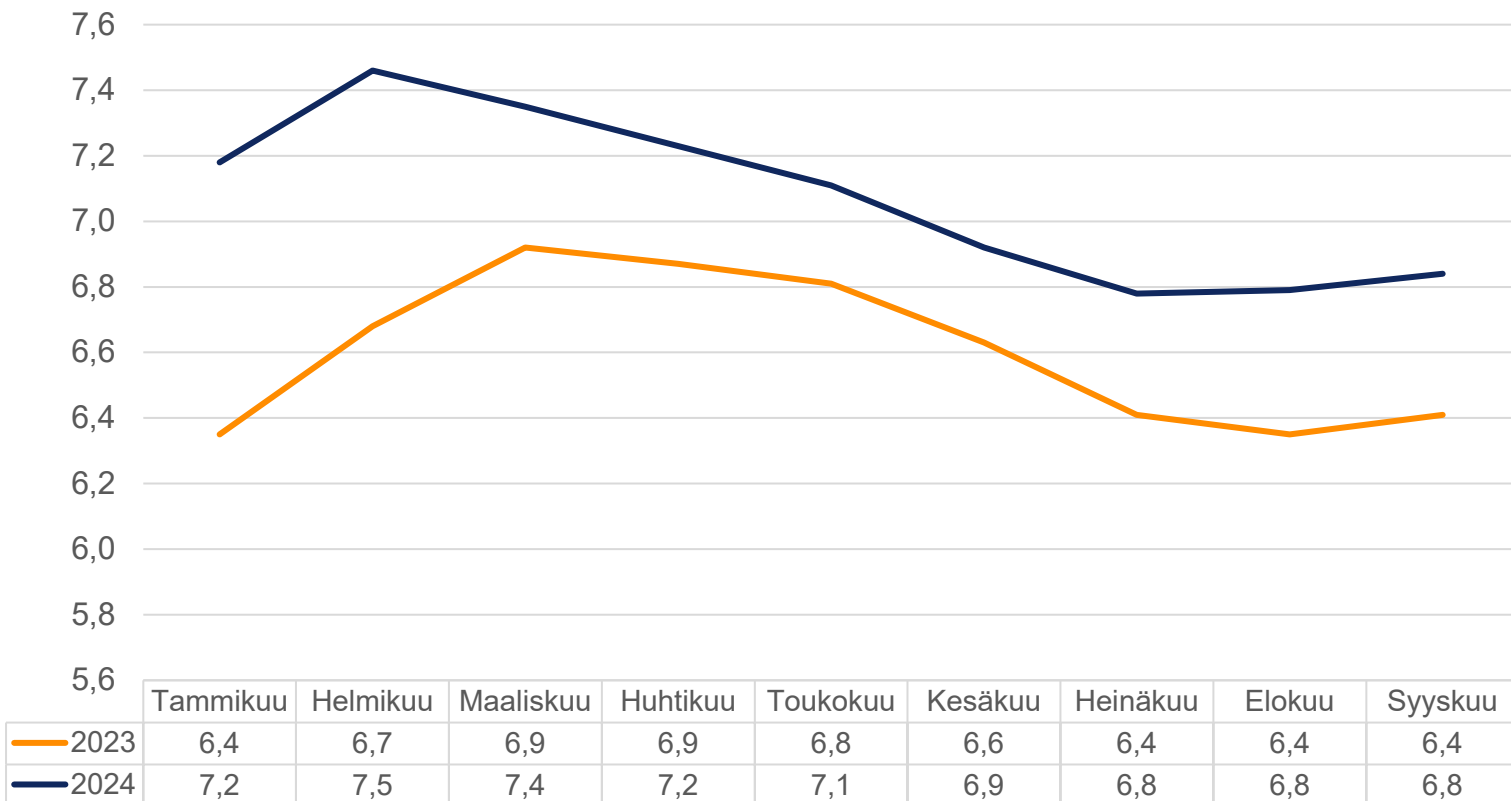
Poissaolot palvelulinjoittain 1.1.-30.9.2024

	Sairauspoissaolot (vrk)	Vuosiloma ja muut lomat (vrk)	Perhevapaat (vrk)	Muut palkattomat poissaolot (vrk)	Muut palkalliset poissaolot (vrk)
Avopalvelut	50 276	89 275	36 195	12 833	4 540
Sairaalapalvelut	136 247	275 111	92 930	51 413	14 777
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	31 132	66 646	25 487	13 175	2 493
Ikäihmisten ja vammaisten palvelut	134 012	176 526	53 007	33 199	7 158
Sote palvelutuotannon johto ja integraatiotoiminta	1 057	4 411	653	477	27
Pelastuspalvelut	8 221	28 710	4 243	6 362	495
Strateginen ohjaus ja järjestäminen	5 240	20 974	1 202	1 390	561
Tukipalvelut	27 250	39 183	4 026	4 048	175
Koko hyvinvointialue	393 435	700 836	217 743	122 897	30 226

Lähde Prima (HR-raportit), poimintapäivä 22.10.

Sairauspoissaoloprosentin kehitys

Kumulatiivinen sairauspoissaoloprosentti 1.1.-30.9.2024

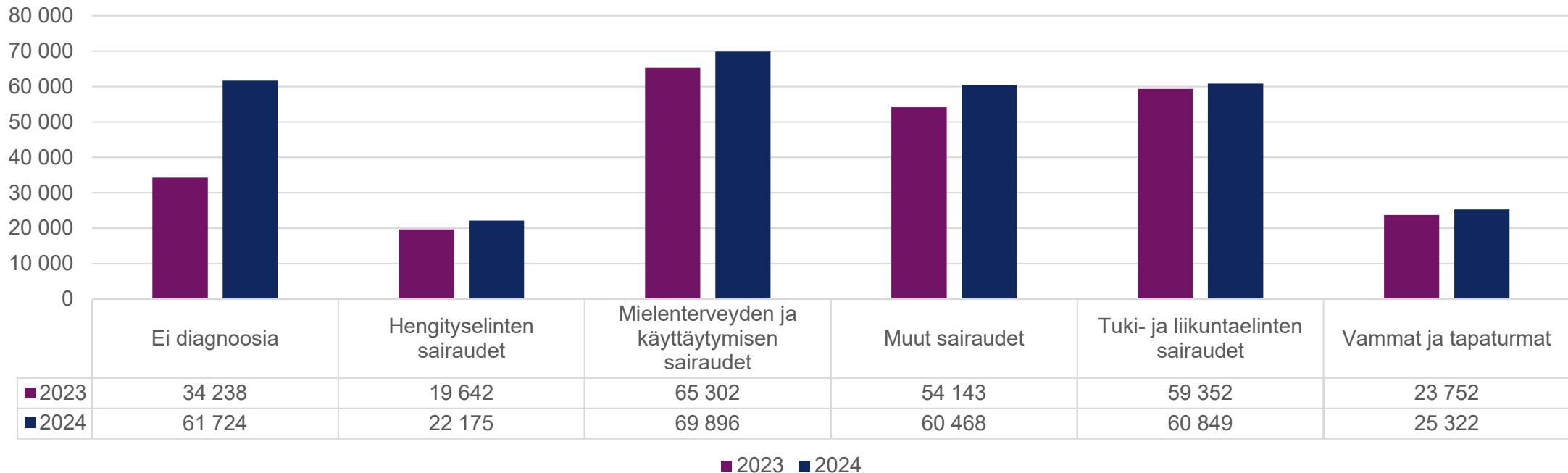
Lähde Prima (HR-raportit), poimintapäivä 10.10.

Kumulatiivinen sairauspoissaolo % 1.1.-30.9.2024	Sairaus- poissaolo% (vertailutieto v. 2023)
Avopalvelut	6,9 (6,1)
Sairaalapalvelut	6,3 (6,1)
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	5,7 (5,3)
Ikäihmisten ja vammaisten palvelut	8,8 (8,0)
Sote palvelutuotannon johto ja integraatiotoiminta	3,1 (2,1)
Pelastuspalvelut	3,2 (3,4)
Strateginen ohjaus ja järjestäminen	3,5 (2,7)
Tukipalvelut	8,3 (8,2)
Koko hyvinvointialue	6,9 (6,4)

Lähde Prima (HR-raportit), poimintapäivä 22.10.

Sairauspoissaolot poissaolopäivät diagnosoisryhmittäin

Poissaolopäivät
1.1.-30.9.2023 ja 1.1.-30.9.2024

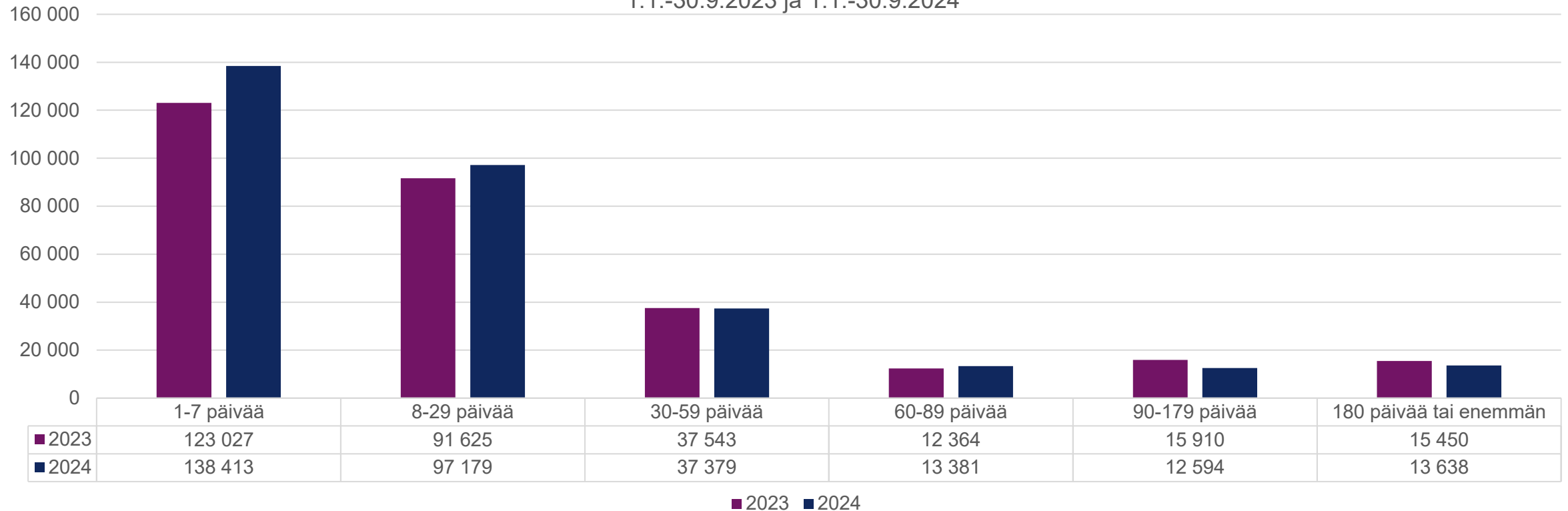

Lähde Pirte online, poimintapäivä 10.10.

Vuoden 2023 osalta sairauspoissaolot esihenkilön luvalla eivät ole kulkeneet Pirten raportointiin. Tämän vuoksi Ei diagnoosia -ryhmän tiedot ovat vuoden 2023 osalta huomattavasti pienemmät.

Sairauspoissaolot kalenteripäivinä sairauspoissaolon keston mukaan luokiteltuna

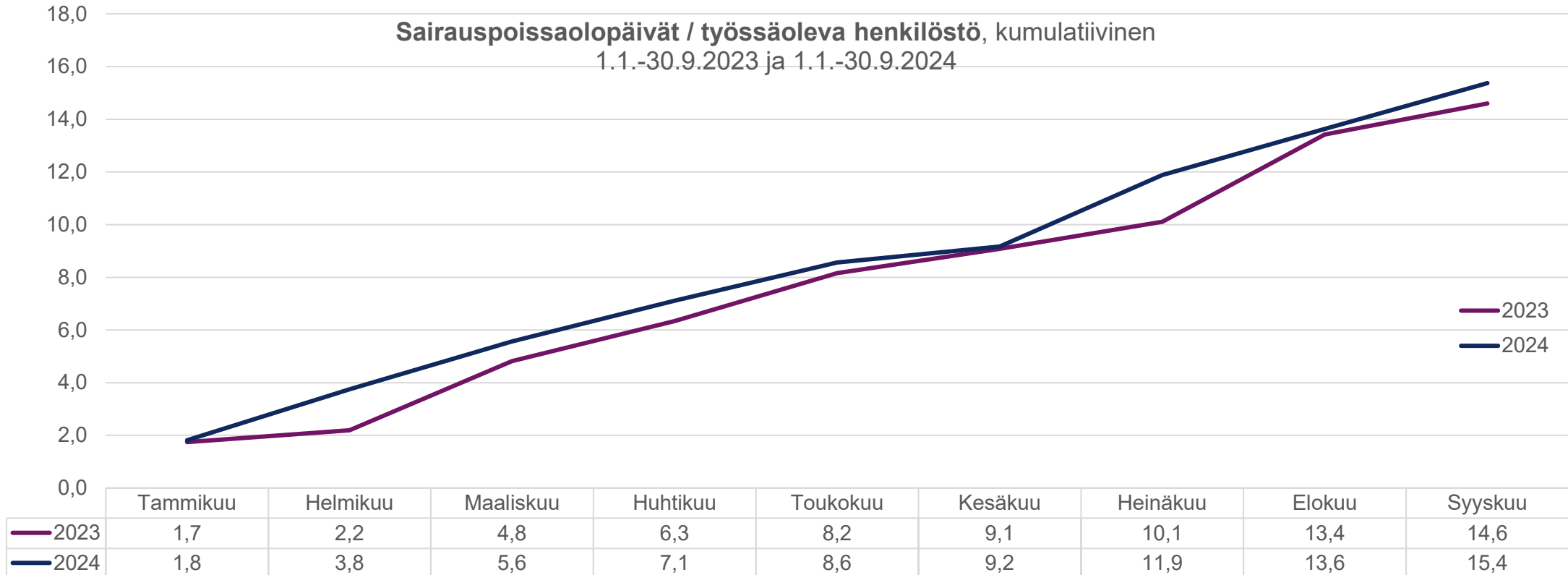
Sairauspoissaolot kalenteripäivinä poissaolon keston mukaan
1.1.-30.9.2023 ja 1.1.-30.9.2024

Lähde Prima (HR-raportit), poimintapäivä 21.10.

Sairauspoissaolopäivät / hlö, kumulatiivinen vertailu

Sairauspoissaoloja ei ole pystytty vähentämään tavoitteen mukaisesti, joka on -2,5 % vuoden 2023 tasosta.

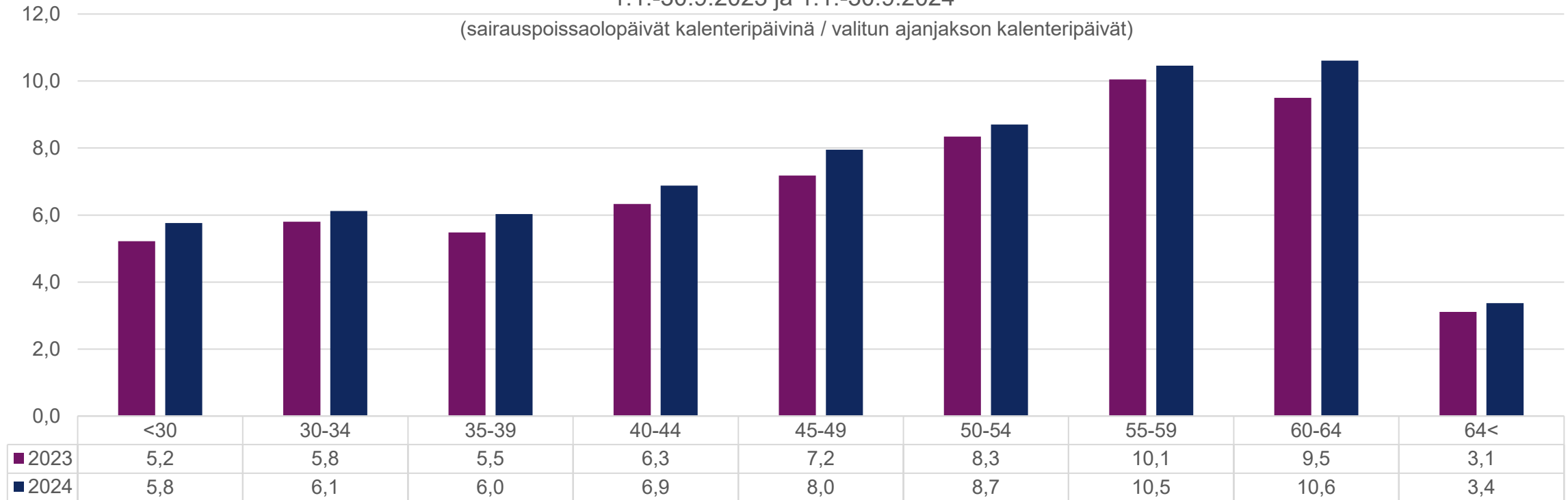
Lähde Prima (HR-raportit), poimintapäivä 10.10. Henkilömäärästä vähennetty yli 30 pv palkattomat poissaolot (esim. hoito-ja opintovapaat)

Kumulatiivinen sairauspoissaoloprosentti ikäryhmittäin

Sairauspoissaoloprosentti ikäryhmittäin

1.1.-30.9.2023 ja 1.1.-30.9.2024

(sairauspoissaolopäivät kalenteripäivinä / valitun ajanjakson kalenteripäivät)

■ 2023 ■ 2024

Lähde Prima (HR-raportit), poimintapäivä 23.10.

Sairauspoissaolojen vähentämisen toimenpiteet

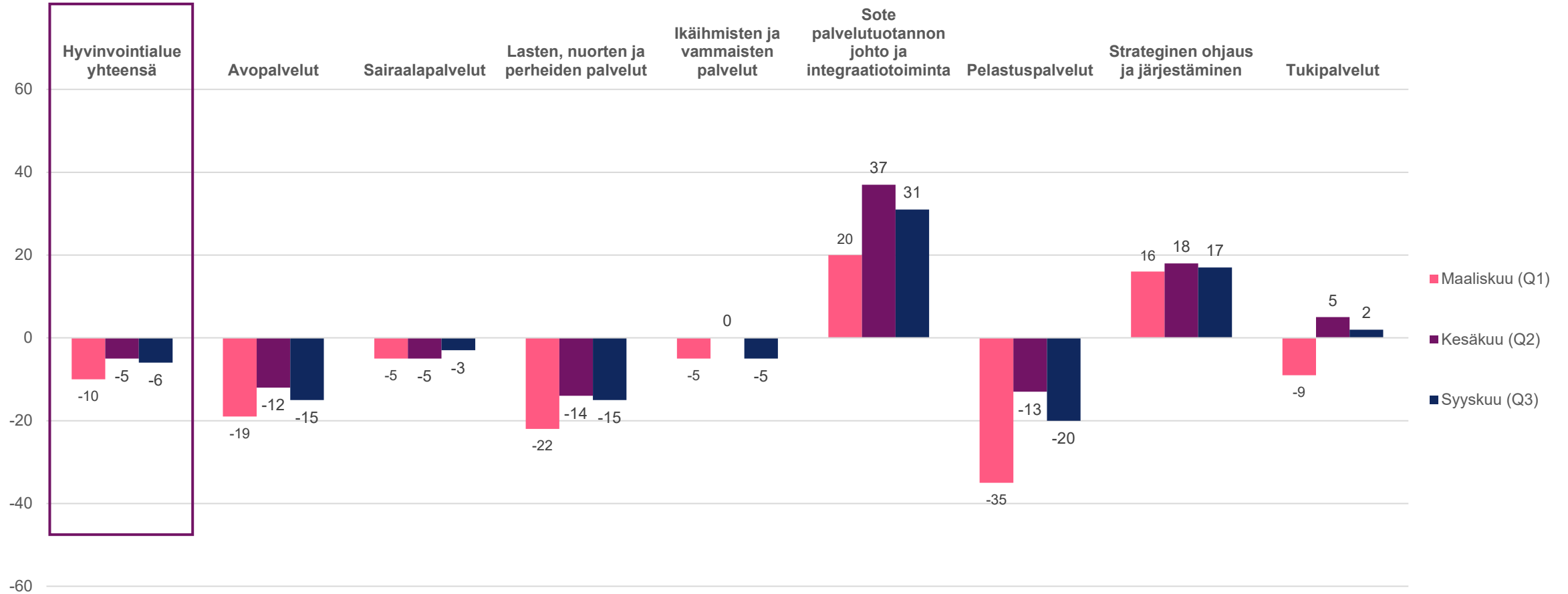
- Johtajat ja esihenkilöt käyvät työkykyjohtamisen Moodle-koulutuksen sekä muita täydentäviä Pirhan järjestämiä koulutuksia
- Esihenkilöt käyvät varhaisen tuen keskustelut Pirhan ohjeistuksen mukaan
- Käytetään osa-sairauspoissaoloa kokoaikaisen poissaolon sijaan silloin kun se on työkyky huomioiden mahdollista
- Työntekijän ollessa pidemmällä sairauspoissaololla esihenkilö on yhteydessä säännöllisesti työntekijään ja työhön palaamiseksi on tehty suunnitelma
- Korvaavaa ja mukautettua työtä toteutetaan laajasti työyksiköissä sairaspoissaolon sijaan
- Tehdään töitä sen eteen, että osatyökykyisiä työntekijöitä arvostetaan työyhteisöissä
- Kuntoutustuella olevan työntekijän kanssa tehdään suunnitelma miten poissaolon aikana työntekijän omilla toimilla tai erilaisilla palveluilla on tarkoitus saada työkykyä palautumaan.

Suositteluindeksi eli eNPS

Suositteluarvo (Employee Net Promoter Score, eNPS) lasketaan vähentämällä kriittisten vastaajien prosenttiosuus suosittelijoiden osuudesta. Arvo vaihtelee lukujen -100 ja +100 välillä.

Suositteluindeksi pysynyt samalla tasolla.
Vastaajien määrä kasvanut edellisen kvartaaliin verrattuna.

Fiilismittari

Vuonna 2024 suositteluhaluukkuutta on mitattu kvartaaleittain toteutettavalla Fiilismittari-kyselyllä, jossa eNPS-indeksi on yhtenä osiona. Fiilismittarin tulos on melko ennallaan ja vastaajien määrä kasvoi merkittävästi edelliseen kvartaaliin verrattuna.

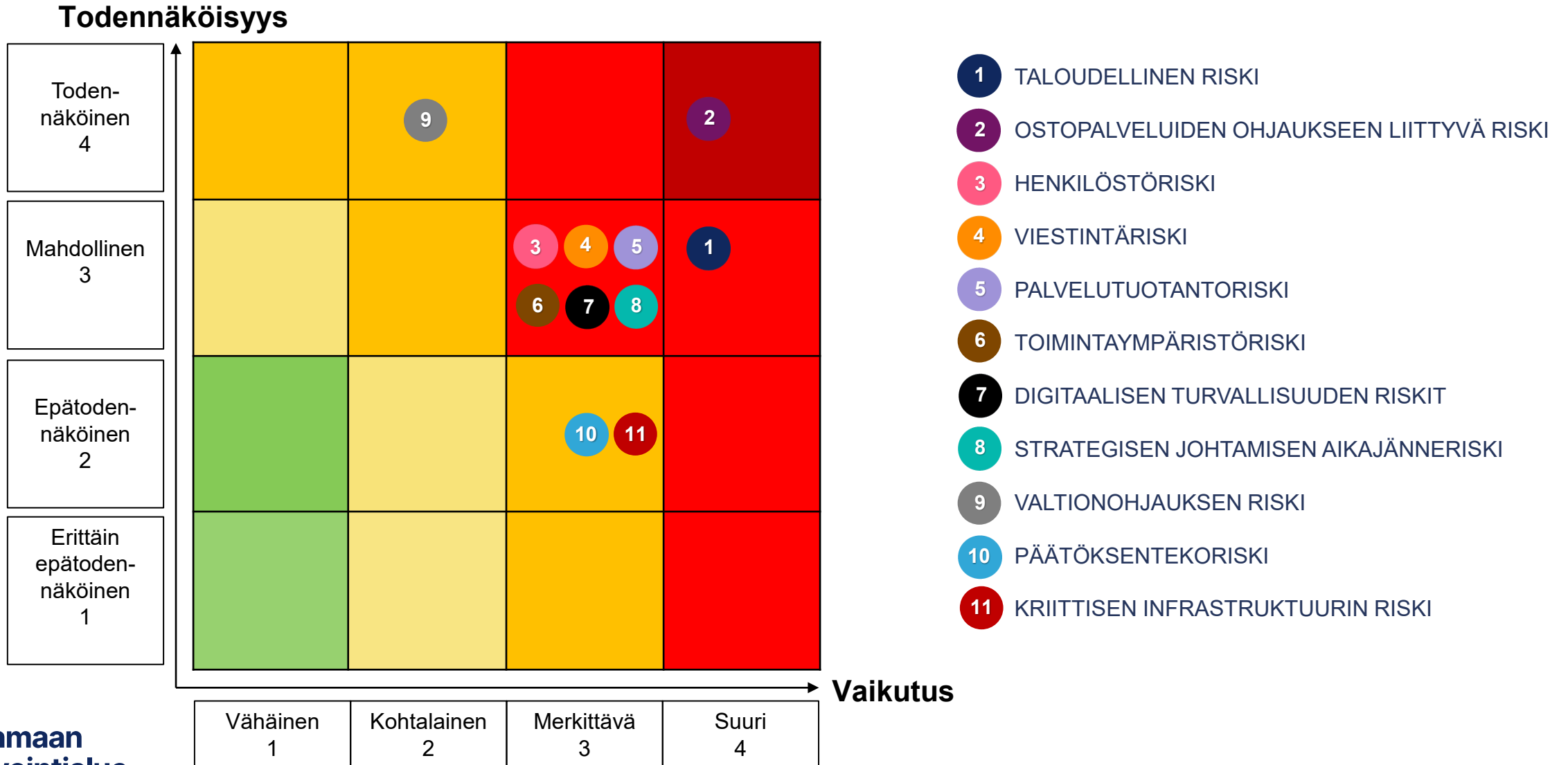
Kysely	Vastausprosentti
Maaliskuu (Q1)	34 %
Kesäkuu (Q2)	26 %
Syyskuu (Q3)	38 %

Fiilismittarin tarkentavat kysymykset			
Kysymys	Q1	Q2	Q3
Esihenkilöni tukee ja rohkaisee minua	3,6	3,7	3,7
Koen oloni turvalliseksi työskennellessäni työyhteisössäni	4,2	4,2	4,1
Minulla on mahdollisuuksia vaikuttaa työhöni	3,2	3,2	3,4
Minulla on mahdollisuus hyödyntää omaa osaamistani työssäni	3,9	3,9	3,9
Työpaikan ilmapiiri on kannustava	3,6	3,7	3,6
Työyhteisössämme ei sallita muita loukkaavaa käytöstä	4,0	4,1	3,9
Viihdyn työssäni	3,7	3,6	3,7

Riskienhallinta

Arvio hyvinvointialueen merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Lainat ja suojaukset

Lainat ja kassavarojen riittävyys

- Vuoden 2024 aikana on nostettu kilpailutuksen kautta 30 M€ kiinteäkorkoinen 10 vuoden laina Kuntarahoitus Oy:ltä.
- Vuoden 2024 talousarviossa on varauduttu 80 M€ pitkäaikaisen lainan nostolle. Investointitoteumat kuitenkin alittuvat, joten tänä vuonna ei ole enää tarvetta uusille lainoille.
- Hyvinvointialue teetti maaliskuussa ulkopuolisen selvityksen lainojen korkosuojista pitkän aikavälin näkökulmasta huomioiden tulevat investoinnit ja lainanottovaltuus. Hyvinvointialueen lainojen suojausaste putoaa jyrkästi lähivuosina ja selvitys suositteli sen vuoksi suojausasteen nostoa ja uusien suojauksien tekemistä. Uusi kiinteäkorkoisena nostettu laina nostaa suojausastetta ja lisäksi kesäkuussa on kilpailutettu kahden Euroopan Investointipankin olemassa oleville noin 32 miljoonan euron lainoille korkosuojaus.
- Hyvinvointialueen kassavarat olivat 30.9. noin 260 M€ ja laskevat ennusteen mukaan vuoden lopussa noin 65 M€ tasolle. Lyhytaikaista lainaa ei todennäköisesti tarvita vuoden 2024 aikana.

